

Upravištvu: Ljubljana, Knafljeva 5
— Telefon št. 3122, 3123, 3124,
3125, 3126.

Inseratni oddelk: Ljubljana, Seien-
burgova ul. — Tel. 3492 in 3392

Podružnica Maribor: Grajski trg
št. 1. — Telefon 2455.

Podružnica Celje: Kocenova ulica 2.
Telefon št. 190.

Računi pri pošt. ček. zavodih: Ljub-
ljana št. 17.749

JUTRO

Izhaja vsak dan razen ponedeljka.
Naročnina znaša mesečno 25 din.
Za inozemstvo 40 din.

Uredništvo:

Ljubljana, Knafljeva ulica 5, telefon
3122, 3123, 3124, 3125, 3126; Maribor,
Grajski trg št. 7, telefon št. 2455;
Celje, Strossmayerjeva ulica št. 1,
telefon št. 65.

Rokopisi se ne vračajo.

Pomen razgovorov v Solnogradu

Da je Balkan ostal doslej izven voje, se mora razen svoji volji zahvaliti tudi raznim zunanjim okoliščinam, znati tem v še večji meri kakor sebi. To pa pomeni, da moramo presojeti položaj na Balkanu in v vsej jugovzhodni Evropi sploh v tesni povezanosti z vojnim razvojem, četudi smo daleč vstran od samega težišča vojnih operacij v sedanji fazi oboroženega konflikta. V tej luči imajo tudi diplomatski razgovori v Solnogradu povsem drugačen pomen, kakor če bi jih tolmačili samo z vidika neposredne važnosti.

V razpletu vojne smo sedaj tik pred njeno tretjo fazo, ki se napoveduje kot odločilni spopad obeh velesil osi Rim-Berlin z britanskim imperijem. Nemčija in Italija sta si med tem s svojimi zmagami zagotovili vojaško nadzorstvo nad evropskim kontinentom. To je obema dalo povod, da sta nakazali nekaj splošnih smernic za novo ureditev Evrope. Razume se samo po sebi, da nam v Rimu in Berlinu še niso vsega povedali, kajti neposredni namen njihovih prvih evropskih zasnutkov je tesno povezan z njihovim glavnim vojaškim ciljem: strediti britansko imperijo. Prvi koraki osi Rim-Berlin na poti k novi ureditvi Evrope so torej prav za prav koraki na poti k zmagi nad Veliko Britanijo. Zato se Nemčija in Italija zadovoljujeta za sedaj s takšno ureditvijo Evrope, ki naj jima zagotovi čim uspešnejše nadaljevanje vojne proti edinemu preostalemu skupnemu sovražniku. To je bil, kakor smo že videli tudi smisel njihovih pogojev za sklenitev primerja s Francijo. To je bil v ostalem smisel vseh nemških vojnih operacij od prve polovice letošnjega aprila dalje, ko se je začela nemška ofenziva na zapadu, in sicer najprej v smeri proti severu (Danska, Norveška), nato pa še v smeri direktnega napada na Francijo po izločitvi Nizozemske, Belgije in Luksemburga. Po izločitvi Francije iz borbe si je Nemčija zagotovila posest vse zapadne evropske obale ter si s tem tudi v vojaškem pogledu izvojevala frontalno ali čelno pozicijo proti Angliji, medtem ko se je strateški položaj Italije v Sredozemlju znatno izboljšal.

Nemčija in Italija pa samo s tem svojega položaja tik pred odločilnim napadom na Anglijo nista še povsem uredili. Ne le iz vojaških, temveč tudi iz političnih, zlasti pa še iz gospodarskih in prometnih razlogov si morata pred to svojo največjo vojaško nalogo povsem zavarovati hrbet v Evropi. Po sistematizaciji na evropskem vzhodu in severu, ki se je neposredno tikala predvsem Nemčije, sta obe v enaki meri zainteresirani tudi na sistematizaciji prilik na evropskem jugovzhodu. Ta predel je za obe velesili prav v sedanji vojni življenjskega pomena, saj jima lahko služi kot glavni dobavitelj neštetičnih važnih potrebščin, je pa obenem precej vstran od verjetnega težišča borb, ki se napovedujejo, in zato tudi v prometnem pogledu najbolj zavarovan. Kakor je prometna plat izredne važnosti za Anglijo v njeni obrambi pred pričakovanim napadom, tako je za obe velesili osi Rim-Berlin to vprašanje eno izmed glavnih vprašanj pred napadom na Anglijo. Razumljiva je zato njuna težnja, da se v gospodarsko-prometnem pogledu na evropskem jugovzhodu kar najbolj zavarujeta.

Ako vse to upoštevamo, nam je želja Nemčije in Italije po ohranitvi miru v našem delu Evrope prav tako razumljiva. Ona nam v ostalem še najbolj točno razlaga, zakaj sta morali velesili osi Rim-Berlin posvetiti tolikšno pozornost diplomatski delavnosti prav sredi svojih pospešenih vojaških priprav za napad na Veliko Britanijo. Spričo nekaterih odprtih vprašanj na evropskem jugovzhodu — vprašanj, ki sta jih že dolgo postavljala na dnevni red madžarski in bolgarski revizionizem — nas ne more presenetiti, ako nemško-italijanska diplomatska aktivnost veljala predvsem temu delu Evrope. Nemški razgovori z državniiki nekaterih držav s tega področja, o katerih smo po ponovnih Cianovih konferencah v Nemčiji lahko prepričani, da so bili vodeni v dogovoru z Rimom, so v političnem pogledu zasledovali dvojni namen: zagotoviti in utrditi mir na tem področju ter zavarovati ves jugovzhodni evropski prostor proti kakršnimkoli neprijetnim vplivom s strani katerekoli tretje sile, obenem pa pripraviti temelje za kasnejšo dokončno ureditev Evrope v skladu z nemško-italijanskimi zasnutki. Spričo madžarskih in bolgarskih teritorialnih zahtev, ki bi, ako bi jim bila dana prosta pot, utegnile izkazati neprijetne zapletitve z možnostjo nezaželenih intervencij, se velesilama osi Rim-Berlin zde nekatere teritorialne korekture med prizadetimi potrebne v interesu pomirjenja. Zaradi čim uspešnejšega nadaljevanja vojne proti Angliji skuša zato nemška diplomacija, ki

Razčiščevanje na jugovzhodu Evrope

Po solnograških razgovorih napovedujejo pričetek neposrednih diplomatskih pogajanj med prizadetimi državami za ureditev vseh spornih vprašanj

Berlin, 29. jul. z. (As. Press) Nemški listi danes v zvezi s solnograjskimi in rimskimi razgovori poudarjajo, da Nemčija nima namena zahtevati kakršnokoli rešitev političnih problemov v jugovzhodni Evropi, nego prepušča odgovornim državnikom balkanskih in podunavskih držav, da sami prilagode politiko svojih držav novemu redu v Evropi.

Berlin, 29. julija. AA. (DNB) Nemška diplomatsko-politična korespondenca prinaša članek, ki je posvečen uspešnemu zaključku v Monakovu, Solnogradu in Rimu z zastopniki držav jugovzhodne Evrope. Med drugim piše:

V teh razgovorih vidimo jamstvo za to, da ta del evropske celine, ki je stoletja trpel zaradi spopadov in trenj, ne bo več prepuščen svoji usodi. Prišel je konec vsakega vpliva tistih držav, ki gledajo v teh krajih temelj za odpor, pa tudi za napad, proti silam osi, ki sta nosilki napredka. Po zlomu Francije je ta vpliv odstranjen, obenem pa je odstranjen tudi vsak vpliv in ugled Anglije. Članek pravi, da je treba sedaj odstraniti iz teh držav vso fizično in psihološko navlako, ki je ostala od nekdanjih vplivov zahodnih držav. Nato članek pravi:

Nemčija in Italija nimata drugega interesa kakor željo, da bi ob vsem toku Dunava nastopile razmere in okoliščine, ki bi omogočile prijateljsko in dobro sosedno življenje vseh narodov, ki živijo v tem delu Evrope. Šele, ko bodo nastopile take razmere in okoliščine, bodo mogli ti narodi neovirano posvetiti vse svoje sile za napred in blagostanje svojih držav. Dela v to smer ne sme voditi strast, temveč zdrav razum in pravičnost. Samo v takem duhu bodo ti narodi uničili prejšnjo zavist in neslogo ter bodo ustvarili pogoje za složno sodelovanje. Zaradi tega sta Italija in Nemčija v duhu odgovornosti, katero sta pripravljene prevzeti za bodočnost Evrope, prepričani, da je na ta način mogoče za-

jamčiti solidarnost med temi narodi v nasprotju z neiskrenimi in nesrečnimi vplivi, ki so prihajali od strani, ki niso imele nobene zveze s temi državami, niti niso bile zasidrane pri njih. Interese teh držav je treba gledati samo v prostovoljnem organiskem prilagojevanju celoti.

Rim, 29. julija. AA. (DNB) Po končanih razgovorih v Salzburgu opozarjajo italijanski politični krogi na popolno soglasje sil osi glede njune politike na Balkanu, ki stremi za tem, da se doseže mirna rešitev še odprtih vprašanj in sicer z neposrednimi prostovoljnimi sporazumi med zainteresiranimi balkanskimi državami. Smeri, da se politike sil osi, ki stremi za tem, da se ohrani mir v podunavskem in balkanskem prostoru, ostanje neizpremenjene. Obstoj upanje, da se bo ob podpori sil osi našla trajna rešitev tem preji, ker Anglija ne more več nadaljevati s svojo dosedanjio politiko vmešavanja na Balkanu. Prav tako pušča trezna stvarnost nemških in italijanskih uradnih sporočil o zadnjih razgovorih na prosto zainteresiranim državam, da stopijo z največjo svobodo gibanja v neposrednem medsebojnem stiku, kakor ga sili osi želita.

Basel, 29. julija. z. »Basler Nachrichten« razpravljajo danes v daljšem poročilu o usodi madžarskih zahtev nasproti Rumuniji. Pri tem opozarjajo na ugotovitve Göringovega glasila »Eesener National Zeitung« ki pripominja, da si Madžarska tokrat pač ne bo mogla izgovoriti vloge, ki ji jo je v zgodovini dajala krona Sv. Stefana. Madžari bodo morali svoje zahteve na zgodovinskih osnovah omejiti. Čas, v katerem so se uveljavljale zavezne narodnostne ednice, pač ne dopušča, da bi se ustvarjale stare državne ideje.

»Basler Nachrichten« sklepajo iz tega, da bo preseljevanje prebivalstva igralo veliko vlogo pri ureditvi teritorialnih problemov v Podunavju.

jugovzhodno Evropo, pač pa tudi ker se tičejo splošnega razvoja položaja v Evropi. Poluradni list »Romania« pravi, da je bil glavni namen sestanka najti mirno rešitev gotovih vprašanj, o katerih obstoje še nesoglasja. Na ta način — pravi ome-njeni list — je bilo doseženo soglasje tudi glede nadaljnega sodelovanja.

Bukarešta, 29. julija. AA. (Stefani) Notranje ministrstvo je službeno sporočilo, da je bila izgnana nova skupina tujcev, ki so poskušali delati v Rumuniji sabotažo. Sporočilo, pravi, da so med izgnanci inž. Leon Wenger, ravnatelj petrolejske družbe

»Concordia«, industrijec Pierre Bonsin, član uprave imenovane petrolejske družbe in neki Armand la Chapelle. Pripominjajo, da se iz nedavno objavljenih tajnih dokumentov francoskega generalnega štaba vidi, da je bil Wenger na čelu organizacije, ki naj bi uničila vse naprave rumunske petrolejske industrije.

Bukarešta, 29. julija. AA. (Stefani) Ustanovljeno je italijansko-rumunsko društvo, ki mu predseduje senator Picelli. Društvo bo gradilo ceste in železniške proge v Rumuniji.

Nemčija in Slovaška

Tolmačenje oficioznega nemškega lista o položaju Slovaške v odnosu do Nemčije

Berlin, 29. jul. AA. (DNB) Essener National Zeitung objavlja danes komentar o salzburških razgovorih med slovaškimi in nemškimi zastopniki v Salzburgu. V tem komentarju pravi tudi naslednje:

Slovaška je s svojimi posebnimi odnaji popolnoma združena z Nemčijo. Ti odnaji so, naravno, rezultat globokega in odkritega prijateljstva, ker je znano, da se je Slovaška prostovoljno podala že od ustanovitve svoje države pod vojaško okrilje Nemčije. Ta dejstva ne izključujejo popolne notranje svobode ravnanja. Takšen odnos med Slovaško in Nemčijo je najnovejšega datuma in temelji na pravičnem in razumnem pojmovanju odnosa med Slovaško in Nemčijo, ker ni treba izgubiti iz oči, da je slovaška država zaprosila za varstvo najmočnejšo evropsko državo, Nemčijo. Slovaški kot mladi državi je zagotovljen normalen razvoj tako, da ne bo imela nobenih zunanjih težav, kajti Nemčija skrbi zanjo tudi v vojaškem ozirju. Slovaška kot ena najmlajših evropskih držav nima težave, da

svoje notranje razmere uravnava v smeri neposredne in dokončne politike.

Ce upoštevamo vse to, je jasno, da je stališče slovaške države do Nemčije takšno, da se Slovaški dajejo možnosti rešiti na zelo lahek način vse težave, ki bi utegnile nastati, tako da te težave ne bodo pomembne za njeno notranje razpoloženje nič v primeri z vprašanjem zunanje politike. To stališče popolnega zaupanja slovaške države do Nemčije omogoča, da vse težave, ki bi nastale, reši na način, ki samo potrjuje dobre odnose med njo in zainteresiranimi državami. Ni dvoma, da vsi mednarodni odnosi je med Nemčijo in Slovaško, zlasti kar se tiče individualnosti slovaške države. Slovaška, ki uživa popolno gospodarsko, kulturno in politično neodvisnost in s tem v zvezi tudi vojaško neodvisnost, naravno pod okriljem Nemčije in v popolnem sodelovanju z njo, je izvedla številne reforme, ki dajejo slovaški državi poseben položaj glede popolnega sodelovanja pri dogajanjih v Srednji Evropi.

Senzacija iz Švice

Londonске informacije o nemških ultimativnih zahtevah, ki pa jih uradno demantirajo

New York, 29. jul. j. (DNB) List »New-York Herald Tribune« poroča iz Londona, da se je tamkaj izvedelo za ultimativno nemško grožnjo Švici, ako le-ta ne bi takoj ustrelega naslednjim nemškim zahtevam: Švica mora Nemčiji izročiti nemudoma vse svoje zaloge petroleja, živeža, žita, zlata, kakor tudi vse ameriške in druge vrednostne papirje. List pravi, da je Švica pripravljena pristati na nemško zahtevo, da si s tem zagotovi mir. London, ki je bil očitno o tem službeno obveščen iz Švice, sicer ne ve, kdaj poteče stavljeni ultimativni rok, kar pa je slednjič tudi

brez pomena, ker Anglija povsem izolirani Švici itak v nobenem primeru ne bi mogla pomagati. Poročilo newyorškega lista naglašja, da si je Švica zgoraj naštetih zaloge nabrala iz večine z dovoljenjem Anglije, ki je Švici v izjemni trgovinski pogodbi dovolila uvoz gotovih predmetov navzlic blokadi.

Bern, 29. julija. AA. (DNB) Z uradne švicarske strani izjavljajo, da je brez vsake osnove vest, da bi Nemčija zahtevala dostop do zalog zlata in petroleja v Švici.

Angleži v pričakovanju napada

Smatrajo, da bo izvršen prav kmalu — Kak o si v Londonu predstavljajo nemško ofenzivo in svojo obrambo — Ne varajo se, da bo borba skrajno težka

Curih, 28. jul. z. »Basler Nachrichten« javljajo, da pričakujejo v Angliji vsak trenutek pričetek nemškega napada. Časa ni mnogo, ker pride kmalu jesen s svojim deževnim vremenom in meglo. Po mnenju letalskega strokovnjaka »Timesa« bodo pričeli Nemci najprej z velikimi koncentričnimi napadi svojega letalstva. Pri tem bodo poskušali zlomiti obrambno moč angleškega letalstva, ki je sicer danes močnejše, kakor je bilo ob pričetku vojne. Nemci bodo izvršili svoje velike letalske napade v prvi vrsti s strmoglavci in pa z bombniki, ki bodo metali takozvane »stuleče bombe«, ki so jih uporabljali že v Belgiji in pri probuju Weygandove linije. Računati je treba tudi z množinskimi letal-

skimi napadi na edince angleške vojne mornarice, ki so pridružene poveljstvu za obrambo angleške obale. Na ta način bodo poskušali izločiti odpor teh edincev proti poskusom izkrcanja čet na angleški obali.

Posebni, številni oddelki nemških bombnikov bodo tudi stalno in sistematično napadali vsa angleška stalna in zasilna letališča, da bi tako morda že na zemlji uničili čim večje število angleških letal. Pričakovati je tudi zelo širokopoteznih napadov nemških letal na vsa angleška pristanišča, železnice, prometna križišča, avtomobilske ceste, prekope, zatvornice, mostove, plinarne in elektrarne in seveda še posebej na industrijska središča. S temi napadi bodo poskušala nemška letala znesti čim večjo zmedo in dezorganizacijo v angleško obrambo.

Po mnenju letalskega strokovnjaka »Timesa« mora biti angleško prebivalstvo že sedaj pripravljeno na te napade. V slučaju napadov mora ostati doma v zakloniščih. Vsaka nepremišljena evakuacija prebivalstva iz predelov, ki bodo cilji napadov nemških letal lahko povzroči nedogledno škodo, kot je bil slučaj v Belgiji, na Nizozemskem in v Franciji.

Za obrambo proti padalcem in zračni pehoti bo po angleškem mnenju zadostovala »domobranska garda«, ki je zelo dobro oborožena. Glede prevoza nemških napadalnih čet z letali na angleški teritorij misli »Timesov« strokovnjak, da je dokaj brezizgleden. Letala za prevoz čet so zelo izpostavljena napadom lovskih letal, ker so primeroma počasna. Storjeni pa so že tudi vsi ukrepi, da se čim bolj onemogoči pristajanje transportnih letal na zasilnih letališčih. Tekom zadnjih tednov je bilo izkopanih po angleških travnikih in njivah, ki bi prihajale za pristajanje nemških transportnih letal na tisoče kilometrov jarkov, v katerih bi se nemška letala razbila.

Pri sedanjem stanju izvidniške službe z letali je, kakor mislijo v Londonu, skoraj izključeno, da bi mogli Nemci prikriti

zbrati veliko število za prevoz potrebnih ladij, obrežnih parnikov, šlepov, čolnov in letal. Vsako tako večjo koncentracijo bodo takoj opazila angleška izvidniška letala, nakar bodo takoj predmet napadov angleških bombnikov kot so že sedaj.

Bernski »Bund« poroča:

Angleški kralj in vlada stojita pred težkimi odločitvami. Preden je izbruhnila vojna, so v Angliji pripravljali formiranje 32 divizij. Te so sedaj verjetno že oborožene in organizirane. Njim je treba dodati dve kanadski armadi, vsaka po 20.000 moč, nadalje eno avstralsko-novozelandsko armado ter vse poljske, norveške, belgijske, nizozemske in francoske legije. Angleško letalstvo se je od začetka maja do danes gotovo povečalo za nekaj tisoč letal domačega in inozemskega izdelka ter za odgovarjajoče število pilotov. Tudi vojna mornarica je še vedno po številu in materialu sila, ki vliva spoštovanje.

Ali bodo te sile zadostovale za ureditve britanskih vojnih ciljev? Po obsežnosti svojega ozemlja in številu svojega prebivalstva je Velika Britanija tudi še danes močnejša od velesil osi. Toda svojo prekomorsko politiko je vodila doslej bolj s političnimi kakor vojaškimi sredstvi. Obramba sredozemskih oporišč (Gibraltar, Malta, Ciper, Aleksandrija in Suez) močno angažira angleško vojno brodogradnjo. Za obrambo Sudana, Somalije in Kenije so potrebne močne čete. Precejšen del angleške brodogradnje je napetost na Daljnem vzhodu, ki ovira tudi nadaljnje pošiljanje avstralskih in novozelandskih čet.

Glede obrambe angleškega otočja misli Churchill, da je treba upoštevati povečano število letal ter visoko kvaliteto domačih letalske obrambe. Po njegovem mnenju bo angleška mornarica mogla preprečiti preveliko izkrcanje nemških čet. Nedavno spremembo v angleškem vrhovnem vojaškem vodstvu je smatrati za dokaz povečane volje za borbo.

Rumunija na novi poti

Po povratku Gigurta in Manoiilesea iz Solnograda in Rima napovedujejo tudi važne notranjepolitične spremembe

Bukarešta, 29. jul. br. (SDA). Davi ob 10.05 sta se vrnila v Bukarešto s svojega potovanja v Solnograd in Rim ministrski predsednik Gigurta in zunanji minister Manoiilescu. Na postaji so jih sprejeli člani vlade ter funkcionarji ministrskega predstevstva in zunanjeja ministrstva pod vodstvom generala Mihaila.

Oba državnika sta se takoj odpeljala na dvor, kjer ju je sprejel v audienco kralj Karol. Podala sta mu podrobno poročila o svojih razgovorih s Hitlerjem, Ribbentrom, Mussolinijem in Ciano.

Izredna seja ministrskega sveta

Bukarešta, 29. jul. j. (Rador). Popoldne se je sestel ministrski svet k izredni seji, na kateri je zunanji minister podal kratak pregled razgovorov v Solnogradu, na kar je ministrski svet sklepal o nadaljnjem zadržanju Rumunije v novem položaju, ki je po teh razgovorih nastal v odnosih Rumunije do njenih sosedov.

Po zunanji tudi notranje-politična preorientacija

Bukarešta, 29. julija. AA. (DNB) Državni podtajnik v prosvetnem ministrstvu Krecu je imel govor, v katerem je rekel, da mora vzhodno z novo zunanjepolitično orieniacijo Rumunije nastopiti tudi odgovarjajoča prenosna v notranji ureditvi države. Rekel je, da je treba uvesti totalitarni nacionalistični režim, če se želi dati vsa potrebna podpora vladarju in domovini. Narod mora razumeti, da zahtevajo njegove potrebe in želje tudi odgovarjajoče žrtve. Niso iskreni tisti, ki prihajajo med ljudstvo s ceneniimi gesli. Kdorkoli bi rad tudi danes vodil politiko z brezposelnimi potezami, je ali nedorasel situaciji ali pa je nepošten.

jo v tem podpira tudi Italija, odstraniti vse politične in gospodarske motnje na evropskem jugovzhodu, obenem pa se izogniti sleherni možnosti konflikta z Rusijo.

V tem znamenju so se vršili razgovori voditelja Nemčije Hitlerja in njegovega zunanjeja ministra Ribbentropa z rumunskimi, bolgarskimi in tudi slovaškimi državniki, ki so bili po vrsti pozvani v Nemčijo. Mimo vseh ugiibanj iz raznih interesiranih virov bi lahko njihove rezultate na kratko takole obeležili:

Želja Nemčije je, da bi se vsa sporna vprašanja na evropskem jugovzhodu čimprej uredila po poti direktnih pogajanj med prizadetimi. V tem pogledu se je za sedaj omejila le na nekaj načelnih smernic, sporočil in nasvetov, in sicer tako Madžarski in Bolgariji kakor Rumuniji. Nemčija bi lahko dala Madžarom in Bolgarom proste roke glede njihovih zahtev proti Rumuniji, toda iz gospodarskih in višjih političnih interesov si očividno tudi Rumunije ne želi odtujiti.

Globlji politični pomen razgovorov v Solnogradu ni bil le v zagotovitvi miru v tem predelu Evrope ter v posredovanju za mirno revizijo v sporu zaradi Sedmograške in Dobrudže, temveč tudi v razčiščenju stališča teh držav glede Rusije. Zato smemo pričakovati, da bodo sedaj sledila neposredna pogajanja med prizadetimi glede rešitve spornih vprašanj v nekem splošnem okviru. Le če bi ta pogajanja ne uspeła, ali pa ne bi bil mogoč sporazum glede podrobnosti, bi se Nemčija ponudila, da zadevo uredi v dogovoru z Italijo. Verjetno se bodo prizadeti zadovoljili za sedaj le s formalnim dogovorom, kajti dejanske spremembe, ako bi bile izvedene že sedaj, bi utegnile izkazati v Rumuniji težke notranje konflikte in še posebej kvarno vplivati na gospodarsko-prometno koristnost evropskega jugovzhoda v borbi Nemčije in Italije proti Angliji. Ta koristnost pa je eden izmed glavnih nagibov italijansko-nemške diplomatske aktivnosti za pomirjenje Evrope sploh, balkansko-podunavskega področja pa še posebej.

Največja letalska bitka

Včeraj so začeli Nemci z velikimi letalskimi oddelki napadati Anglijo — V borbi je sodelovalo več sto letal

London, 29. jul. j. (Reuter) Nemško letalstvo je izvršilo danes letalsko akcijo proti Veliki Britaniji, ki se mora smatrati za eno največjih od začetka vojne. V zgodnjih jutranjih urah je priletelo nad jugovzhodno angleško obalo nemško zračno brodovje, v katerem je bilo najmanj 50 do 60 bombnikov, ki so jih spremljala lovka in borbena letala.

Takoj je stopilo v akcijo angleško protiletalsko topništvo, ki je z obale obsulo nemška letala s silovitim topovskim ognjem. Čim so nemška letala preletela obalo, so jih napadla angleška lovka letala. Razvila se je silovita zračna bitka, v kateri je na nemški strani sodelovalo najmanj 100 letal. Angleški lovci so v toku borbe po deset zlatih podatkih sestrelili najmanj 20 sovražnih letal.

Po odločni borbi se je angleškimi letalom slednjič posrečilo napadalec zavrniti ter jih potisniti s kopnega na odprto morje. Kmalu za prvim navalom nemških letal je sledil drugi val, v katerem so bili pretežno nemški bombniki. Tudi to pot se je angleškemu letalstvu in protiletalskemu topništvu posrečilo zavrniti sovražnika z velikimi izgubami.

London, 29. jul. j. (Reuter). Posebni Reuterjev dopisnik ki je danes na jugovzhodni angleški obali prisostvoval veliki zračni bitki med angleškim in nemškim

letalstvom pripoveduje, da je bila nemška letalska formacija tako številna, da je bila videti gostemu roju čebel, ki je z vzhodnem nebesnem strani približeval nad Anglijo. Čim se je ta roj dovolj približal angleški obali so hkrati zarjule vse obalne protiletalske baterije. Nemški piloti pa so se slepo vrgli skozi ta zaporni ogenj, za kar so morali seveda tudi takoj plačati z občutnimi žrtvami. Eno letalo se je trenutno v plamenih zrušilo v morje, drugo se je zavilo v oblak črnega dima ter se pričelo vrteti proti zemlji itd. Nemška bombna letala, takozvani strmoglavniki, so se pričela v skupinah po osem in osem spuščati napadno proti ciljem na tleh in spuščati svoje težke bombe. Težka bombna letala so plula obdana od malih lovskih letal, ki so se kakor majhne srebrne kroglice odražali od rdečih jutranjih oblakov. Vlada je strahoviti trušci od streljanja topov, treskanja bomb in grmenja motorjev, tako da so škipele šipe v oknih, hiš na obali. Angleška lovka letala so se zaganjala v nemško formacijo ter jo počasi drobila v njeni kompaktnosti. Borba, ki se je najprvo vodila nad morjem se je postopoma zanesla nad celino, toda po odločni obrambi angleškega lovkega letalstva se je slednjič sovražnika posrečilo razpršiti ter v posameznih skupinah potisniti nazaj na morje proti vzhodu.

Vojna poročila

Nemške akcije na morju — Letalski spopadi na meji Cirenaike — Borbe v egiptskem puščavskem pasu

Berlin, 29. julija. br. (DNB) Vrhovno poveljstvo nemške vojske je danes opoldne objavilo naslednje vojno poročilo:

V pomorski vojni proti Angliji so naše podmornice dosegle nove uspehe. Neka podmornica pod vodstvom kapitana Viljema Rollmanna je potopila, kakor je bilo objavljeno že v posebnem poročilu, pet velikih oboroženih angleških trgovinskih ladij s skupno nomeno 48.000 brutto registrskih ton, ki so plule v neke močno zavarovano angleško konvoj, med njimi tudi neko 18.000 tonsko pomožno križarko. Konvoj je bil razpršen. Razen tega je ta podmornica potopila neko 6000 tonsko oboroženo angleško trgovinsko ladjo. Neka nadaljnja podmornica je potopila več sovražnih ladij s skupno tonazo 18.750 brutto registrskih ton, ki so prav tako bile v neke močno zaščitenem konvoju. Nekaj tretji podmornici je uspelo tik pred angleško obalo potopiti neko nad 6000 tonsko sovražno ladjo.

V toku izvidniških akcij dne 28. julija je prišlo nad Kanalom na več krajih do letalskih spopadov. Pri tem je bilo sestreljenih 6 sovražnih in neko nemško letalo.

V noči na 29. julij so angleška letala metala bombe v severni in zapadni Nemčiji a pri tem niso povzročila nikake škode. Samo v Hamburgu je neka bomba udarila v stanovanjski okraj, spričo intervencije le-

talske obrambne organizacije pa je bilo mogoče preprečiti večjo škodo.

Pri angleških letalskih vpadih na Nizozemsko so nemška lovka letala sestrelila dve sovražni letali, protiletalsko topništvo en aparat. Pri vpadih v severno Francijo in severno Nemčijo pa je protiletalskemu topništvu uspelo sestreliti vsakokrat po eno letalo, tako da so znašale izgube sovražnega letalstva v toku večerajšnje dne 11 aparatov. Pogrešata se dve nemški letali.

Nekje v Italiji, 29. julija AA. (Stefani). Uradno sporočilo št. 50 glavnega štaba italijanske oborožene sile se glasi: Naši letalski oddelki so izvedli uspešne akcije na drugi strani meje v Cirenaike. Izvedeni so bili številni in uspešni bombni napadi. Zbiti sta bili dve sovražni letali, dve italijanski letali pa se nista vrnila na oporišče.

Kairo, 29. julija. (Reuter). Komunikacije angleške armade v Severni Afriki pravi: V obsejnim egiptskem puščavskem pasu je neka kolona lahkih angleških oklopnih vozil prodrla globoko za sovražnikove boje vrste. Bila je napadena od protiletalskega letalstva, ki jo je v nizkih poletih obsipalo z bombami. Angleška kolona je imela pri tem nekaj izgub. V ostalem ni bilo nobenih v Severni Afriki nobenih pomembnejših akcij.

Prvi odmev na Slovaškem

Dosedanji zunanji minister Durčanski je moral odstopiti — Šanjo Mach postal notranji minister

Bratislava, 29. jul. AA. (DNB) Davi se je vrnil iz Solnograda predsednik slovaške republike dr. Tiso, z njim sta se vrnila tudi predsednik vlade dr. Tuka in minister Šanjo Mach.

Bratislava, 29. jul. j. (DNB). Kakor se doznava s poučene strani je predsednik slovaške republike dr. Tiso danes opoldne podpisal dekret, s katerim je bil ministrijski predsednik dr. Tuka poverjen z vodstvom slovaškega zunanjega ministrstva, Šanjo Mach pa imenovan za notranjega ministra. Pričakuje se, da bo Šanjo Mach ponovno prevzel tudi vrhovno poveljstvo Hlinkove garde. Uradni komunikacije o teh imenovanjih bo verjetno izdan šele jutri.

Izjava Šanja Macha

Bratislava, 29. julija. AA. (DNB) Šanjo Mach je dal po svoji vrnitvi iz Solnograda predstavnikom tiska sledečo izjavo:

Z obiskom v Nemčiji, smo popolnoma zadovoljni in polni zavesti, da sta obstoj in svoboda slovaške države končno zagotovljena. Mi Slovaki se lahko zahvalimo Bogu, da smo se kot prvi priključili borbi za ustvaritev genialne zamisli vodje rajha. V upanju, da bo ostvaritev teh idej vodje rajha tudi slovaškemu narodu prineslo boljše bodočnost, smo mi danes srečni in polni hvaležnosti. Mi bomo zvesti in vdani velikemu tvorcu nove Evrope in bomo dali

svoj prispevek za ostvaritev njegovega dela v prostoru, kjer so živeli že naši predniki. Meni je že pred 14. marcem 1939 bilo jasno, je nadaljeval Mach, da moramo za sročno in pravice suverene slovaške države prevzeti tudi dolžnosti. Zato se razume samo po sebi, da slovaška država v celoti izpolnjuje svoje dolžnosti, ki izvirajo iz vključitve v to novo evropsko skupnost. Rad bi bil videl, da bi mogel včeraj vsak Slovak slišati vodjo rajha, kakor smo ga slišali mi. Prepričan sem, da bi tak dan tedaj postal praznik vsega slovaškega naroda. Če sem bil dosedaj poln občudovanja za vdanost nemškega naroda do vodje rajha, pa šele danes to v celoti razumem in sem tudi sam neverjetno očaran nad osebnostjo vodje rajha, da tega sploh ne morem povedati z besedami.

Zakaj je šel Durčanski

Bratislava, 29. jul. br. (UP) V vseh političnih krogih je izzvalo veliko pozornost, da je ministrijski predsednik dr. Tuka prevzel tudi vodstvo zunanje politike. Kaj je z dosedanjim zunanjim ministrom dr. Durčanskim, ni znano, kakor tudi ni znan vzrok za to nenadno spremembo. Domnevajo pa, da dr. Durčanski ni soglašal z najnovejšimi načrti glede bodoče usode Slovaške ter da je moral zaradi tega odstopiti.

Moskva rezervirana

Listi samo na kratko in brez komentarjev beležijo solnograške razgovore

Moskva, 29. jul. j. (A. R.) Moskovski tisk je sprejel razgovore balkanskih državnikov v Nemčiji s precejšnjo rezervirano. Obisk bolgarskih in rumunskih ministrov pri vodji rajha ter njih razgovore z nemškim zunanjim ministrom Ribbentrom je moskovski tisk vse dni kar so trajali ti razgovori, beležil v zelo skromnih poročilih. Komentarjev o teh razgovorih moskovski listi niso objavili. Nasprotno pa je tisk vse dni posvečal izredno pozornost panameriški konferenci v Havani. Mnogo komentarjev je bil deležen tudi članek vojaškega sodruka ameriškega lista »New York Herald Tribune«, v katerem pisec slika resne nevarnostne momente, ki bi se pojavili za Združene države v primeru, da bi tudi Španija stopila v vojno.

Londonsko mnenje

London, 29. jul. br. (S. D. A.). Angleški tisk kaže veliko zanimanje za poslednje mednarodne konference v Solnogradu.

V pričakovanju važnih izjav Churchilla

Na današnji seji spodnje zbornice bo razprava o zunanje političnem položaju Anglije

London, 29. julija. AA. (Reuter). Parlamentarni urednik Reuterja piše: Jutri bo prišlo v spodnjem domu do pomembne razprave o zunanji politiki, vendar je še vprašanje, če bo ta razprava javna ali tajna. To vprašanje sedaj še proučujejo. Pričakujejo da bo Churchill, če bo do tega prišlo, govoril o zunanji politiki kot šef vlade. Pred razpravo bo podal minister za gospodarsko vojno Dalton pomembno izjavo o novih ukrepih, ki jih vlada pripravlja za poostreitev blokade.

Stockholm, 29. julija. j. List »Dagens Nyheter« poroča da pričakujejo v angleških političnih krogih na jutrišnji seji spodnje zbornice važnih pojasnil ministrskega predsednika Churchilla. Verjetno je, da bo Churchill podal jutri svoje prvo splošno poročilo o angleški zunanji politiki iz zasedanja sedanjega kabineta. Glede na hudo kritiko, ki je bila vlada zadnji čas deležna zaradi svoje zunanje politike s strani gotovih angleških političnih krogov, smatrajo v Londonu za verjetno, da bo Churchill ob tej priliki točneje opredelil smernice svoje vlade ter njen odnos do

trenutnega položaja v Evropi. Morda bo Churchill izrazil tudi uradno mnenje Anglije o resničnem razmerju med Sovjetsko unijo in Nemčijo. V okviru zunanje politične debate bo nedvomno prišel v razpravo tudi položaj na Daljnem vzhodu.

London, 29. julija j. (Reuter). Kakor poroča list Daily Telegraph, bo ministrijski predsednik Churchill otvoril jutrišnjo zunanje-politično debato v spodnji zbornici z ekspozicijo o zadnjem razvoju političnih prikl. Med vprašanji, o katerih se bo vodila debata, pridejo v prvi vrsti v pretes protiangelske ukrepi v Rumuniji, načrti držav osi na Balkanu, angleško-ruski ter angleško-španski odnosi ter slednjič položaj na Daljnem vzhodu. Zaenkrat je določeno, naj bi se vsa debata razvila v tajni seji. Glede na izredne važnosti obravnavanih vprašanj pa se vodi v parlamentarnih krogih ponovno ostra akcija za obravnavanje v javni seji. Verjetno je zaradi tega, da bo vlada prvotni načrt tajne seje opustila. O podrobnostih debate je danes opoldne razpravljaj kabinet na svoji seji.

V Franciji iščejo krivce

V kratkem se bo pred posebnim sodiščem pričel proces proti Daladiéru in nekaterim članom njegove vlade

London, 29. jul. j. (Reuter) Danes so prispela iz Francije poročila, da namerava vlada v Vichy postaviti pred sodišče bivšega ministra Mandela pod obtožbo, da je bil za časa svojega bivanja v Severni Afriki nepooblaščen v nedovoljenih stikih z zastopniki angleške vlade. K temu naglašajo v pooblaščenih londonskih krogih, da je nameraval Mandela v Afriki obiskati angleški minister Duff Cooper, ki je z Mandelom osebno znan. Čim pa je Cooper v spremstvu generala Gorta prispel v Afriko, da bi prišel z Mandelom v stik, so mu francoska lokalna oblastva izjavila, da smatrajo sestanek med njimi in francoskimi ministri v Afriki za nezaželen. Cooper je zaradi tega že naslednji dan z letalom odstopoval iz Afrike, ne da bi bil prišel v stik bodisi z Mandelom, bodisi s katerim drugim francoskim ministrom, ki jim vlada v Vichyju sedaj napoveduje sodni proces.

Zeneva, 29. jul. j. (DNB) Po sodbi francoskega tiska bo francoska vlada že prihodnje dni sprejela odločilne sklepe glede vprašanja odgovornosti za francoski poraz. Verjetno je, da bo v kratkem uradno objavljen seznam tistih oseb, ki naj bi bile postavljene pred izredno sodišče, o katerem ustanovitvi se govori razpravljajo. Prav tako je verjetno, da bo v najkrajšem času objavljeno, kako se bo pravzaprav glasila obtožba proti osebam, ki jih dolže odgovornosti. Zaenkrat se tudi šele razmotirata vprašanje, ali se bo najprvo pričel proces proti bivšemu ministru Mandelu, ali pa bo obravnavana proti njemu

vključena v širši proces, ki je v načrtu proti bivšemu ministrskemu predsedniku Daladiéru in nekaterim njegovim tovarišem. Bivši minister Mandel bo obtožen zarotniških dogovorov z angleškim ministrskim predsednikom Churchillom, s katerim da je snoval komplot proti varnosti francoske države. Francoski listi se zavzemajo za to, da se vprašanje osebne odgovornosti za katastrofo Francije čim prej razčisti ter v tej zvezi pritiskajo na vlado, da bi v kar najkrajšem roku razpisala najavljene procese.

Pomanjkanje bencina v Franciji

Zeneva, 29. julija. br. (SDA). Francoski minister za industrijo je davi izjavil, da je nastalo v zasedni, kakor tudi nezasedeni Franciji veliko pomanjkanje tekočih pogonskih sredstev. V prihodnji zimi, bo postal problem nafte, bencina in raznih vrst olja naravnost prekanen. Zaradi tega so bili že zdaj izdani drakonski ukrepi. Na vsak način dokaj časa ne bo mogoče računati s tem, da bi se dovolil neoviran privatni avtomobilski promet.

Ukinitev sekvestra nad nemškim in italijanskim imetjem

Vichy, 29. julija. AA. (Havas) Današnji službeni list je objavil dva nova dekreta, s katerima se ukinja sekvestra nad imetjem nemških in italijanskih državljanov, kateri je bil uveden v začetku vojne,

Sovjetsko brodovje

Moskva, 29. julija. o. (Reuter) Službeno je bilo sedaj objavljeno, da je bilo rusko vojno brodovje leta 1939 ojačeno za 129 vojnih ladij. Nadaljnjih 148 ladij je še v gradnji in bodo iz ladjedelnice splovišene v morje še v toku tega leta. Med njimi je več bojnih ladij. Podmorniško brodovje, o katerem so vsi podatki tajni, se je napram lanskemu letu potrojilo.

Položaj Norveške

Stockholm, 29. julija. br. (SDA). »Dagens Nyheter« objavlja danes nekaj podrobnosti o razvoju državno-pravnega položaja Norveške. Kralj Haakon ni hotel pristati na abdikacijo, ko so jo zahtevali od njega nemške okupacijske oblasti. Glede na to bo sedaj kakor kaže, ustanovljen nekak državni svet, ki bo prevzel vse oblasti suverena na Norveškem. Definitivno pa se bodo uredile prilike šele tedaj, ko bo kralj Haakon ali odstopil ali pa ga bodo Norvežani sami odstavili. V kratkem bi se moral sestati norveški parlament, nemške oblasti pa so odredile, da se mora zasedanje zbornice odgoditi.

Pričetek volilne borbe na Švedskem

Stockholm, 29. jul. br. (Stefani). Jeseni bodo na švedskem parlamentarne volitve. Volilna kampanja za nje se je včeraj pričela. Ministrijski predsednik Hanson kakor tudi drugi člani vlade so imeli včeraj svoje prve velike volilne borbe. Ministrijski predsednik Hanson je v Stockholmu v svojem volilnem govoru obeležil tudi osnove švedske zunanje politike. Po udaril je, da Švedska vztraja slei ko prej pri svojem načelu prijateljskega sodelovanja z vsemi, da bi tako po svojih močeh prispevala k obnovi miru na kontinentu. Cilji švedske politike so neizmenljivo jasni. Švedska si bo tudi v bodoče na vse načine prizadevala, da ostane izven vojne.

Vročina in neurja

New York, 29. julija AA. (DNB). Vročina, ki se je začela pred več kot enim tednom, še ni popustila. V severnih državah USA je toploter kazal 100 stopinj Fahrenheitita. Samo v New Yorku je bilo 15 človeških žrtev zaradi vročine, ki je vladala tam včeraj. Za sončarico je umrlo v zadnjih sedmih dneh 50 ljudi.

Bukarešta, 29. julija. AA. (DNB). Včeraj so imeli v Rumuniji najtopletejši dan v vsem letošnjem letu. Toploter je kazal v Bukarešti v senci 49 stopinj. Snovi je divjala po vsej Rumuniji silna nevihta, ki je prizadejala veliko škodo. Bilo je tudi nekaj človeških žrtev. Po nekaterih krajih Rumunije se je utrgal oblak.

V Turčiji pričakujejo rekordno žetev

Carigrad, 29. julija. AA. (DNB). Listi objavljajo po uradni oceni pred letošnje žetve v Turčiji. Letos pričakujejo v Turčiji rekordno žetev, ki uteme biti trikrat večja, kakor pa so normalne žetve v Turčiji in kakršne že ni bilo 80 let. Vlada deži kmetijske stroje, da bi se žetev prei končala. Bombažna letina bo dala letos okrog 100.000 bal več kakor na lani.

Ljudsko štetje v Turčiji

Carigrad, 29. jul. AA. Pristojne oblasti izvajajo vse potrebno za popis prebivalstva, ki bo 20. oktobra. Popis bo izvedlo 200.000 uradnikov, in njihovih pomočnikov prostovoljcev. Zadnji popis prebivalstva v Turčiji je bilo 1936. Tedaj je imela Turčija 16,2 milijona prebivalcev.

Chamberlain bo operiran

London, 29. julija. AA. (Reuter). Izve se, da Chamberlain odšel v neko bolnišnico na operacijo. Mislijo, da bo zaradi ledic boloval okrog 15 dni, vendar pa se bo po tem času še lahko bavil s svojimi posli.

Obletnica Hitlerjeve stranke

Berlin, 29. julija. br. Narodno socialistični stranka je danes po vsej državi praznovala 19. obletnico Hitlerjevega pokreta. 1921. leta je Hitler na današnji dan ustanovil stranko nemških delavcev ki je pozneje prevzela ime narodno socialistične nemške delavske stranke.

Tudi Kitajska zapušča Društvo narodov

Cungking, 29. jul. AA. (DNB) Iz dobro poučenih krogov se izve, da je kitajska vlada odpikala uradništvo svojega urada pri Društvu narodov.

Zunanji minister dr Cincar-Marković okrevale

Beograd, 29. jul. AA. Zunanji minister Aleksander Cincar-Marković je okrevale in zopet opravlja svoje ministrske posle.

Nemški poslanik odpotoval na Bled

Beograd, 29. julija. p. Nemški poslanik von Heeren je odpotoval iz Beograda na Bled, kjer namerava ostati dalje časa.

Odhod trgovinske delegacije v Ankaru

Carigrad, 29. jul. br. (Stefani). Davi je prispela v Carigrad jugoslovenska trgovinska delegacija pod vodstvom pomočnika zunanjega ministra Milivoja Pilje. Delegacija je že dopoldne odpotovala dalje proti Ankari, kjer se bodo jutri pričela trgovinska pogajanja za novo ureditev trgovinskega prometa med obema državama.

Odpust Židov

Zagreb, 29. julija. o. »Wiener Bank Verein« je odpustil vse svoje židovske nameštence pri svojih podružnicah v Zagrebu, Beogradu in Novem Sadu, skupno 41 ljudi. Banka bo do njih izpolnila svoje statutarne obveznosti. To je prvi primer, da je pri nas prišlo do redukcije zgolj iz raznih razlogov.

Vremenska napoved

Zemunska vremenska napoved: Zvedrilo se bo od severa in severozahoda dalje proti vzhodu. V planinskih predelih in na južni polovici države utegne biti še precej oblačno in tu pa tam deževno. Tonlota se bo lahko dvignila.

Vladarski jubilej italijanskega kralja

so v vsej Italiji svečano proslavili — Tisk o zaslugah vladarja za veličino Italije

Rim, 29. julija. j. (SAD) Ves italijanski tisk je danes v znamenju prirskega slavlja, s katerim je italijanski narod obhajal 40 letnico, od kar je zasedel prestol sedanjega italijanskega kralja Viktor Emanuel. Današnji rimski listi objavljajo čestitke, ki jih je ob tej priliki sprejel italijanski suveren od prijateljskih držav, na čelu čestitke vodje rajha Hitlerja. Listi objavljajo sliko italijanskega kralja, ki se mu je posrečilo prvesti Italijo po vrsti zmag od njene današnje cesarske veličine. »Messaggero« naglašajo, da se borbeni in zmagoviti kralj nikoli v svoji dolgi dobi vladanja ni odtegal odgovornosti. V dobi po svetovni vojni je bil on tisti, ki je spoznal v Mussolinijevem gibanju tisto temeljno silo, ki je bila poklicana Italijo preporoditi. Ves čas je bil ob Mussolinijevi strani in z njim je doživel zmago in uspehe nove ideje. Solidarnost med kraljem in ducejem sta pripomogli Italiji k zavojevanju imperija in do njene današnje imperijalne veličine. Ta solidarnost bo Italiji skupaj z njeno zavezništvom Nemčijo prinesla še nadaljnjih uspehov.

Mussolinijeva brzojavka

Rim, 29. julija. br. Ministrijski predsednik Mussolini je poslal kralju za 40letnico njegovega vladanja brzojavko, v kateri mu izraža najboljše želje italijanskega naroda,

ki je združen okrog simbolov fašističnega pokreta, ves v njegovi službi in poln vere v zmago.

Hitlerjeva čestitka italijanskemu kralju

Berlin, 29. jul. AA. (Stefani). Voditelj rajha in državni kancelar Hitler je poslal italijanskemu kralju in cesarju naslednjo brzojavko:

Prosim Vaše Veličanstvo, da sprejme najprisrčnejše čestitke tako v mojem imenu, kakor tudi v imenu nemškega naroda ob priliki 40-letnice, odkar ste stopili na prestol. Želim, da Vaše Veličanstvo po zmagoslavnem boju ohrani še dolgo vladanje nad italijanskim področjem.

Hitlerjeva čestitka Mussoliniju

Berlin, 29. julija. AA. (DNB). Vodja rajha in državni poglavar Adolf Hitler je čestital Mussoliniju s sledečo brzojavko k rojstnemu dnevu: V znaku tovariške povezanosti pošiljam vam, duce, za vaš današnji rojstni dan najprisrčnejše čestitke v svojem in v imenu nemškega naroda. Te želje se nanašajo tako na vašo osebno srečo kakor tudi na uspeh vaše državne uprave in na zmagoviti konec naše skupne borbe za svobodo naših narodov. Adolf Hitler.

Nov režim v zasedenem delu Francije

Okupirano ozemlje je razdeljeno na pet okrožij — Vrnitev beguncev samo po posebnem dovoljenju

Vichy, 29. jul. o. (Havas). Službeno je bilo objavljeno, da so nemške okupacijske oblasti zasedeno francosko ozemlje razdelile v pet področij, v katera se bodo mogli francoski begunci vrniti le v smislu nemških odredb. Dvema področjema je bil pripisan tolik strateški pomen, da se vanje begunci za enkrat sploh ne bodo smeli vrniti. Prebivalstvo, ki živi na teh področjih, prav tako ne bo smelo brez posebnih dovoljenj zapuščati tega ozemlja. Francoska vlada je bila o tem obveščena, čim so nemške oblasti prekinile promet med zasedeno in nezasedeno Francijo. Razdelitev zasedenega ozemlja je bila izvršena takole:

Prvo okrožje obsega vse francosko Primorje na severozapadu, ob Kanalu vse do

Belgije in ima veliko zaledje v smeri proti jugu.

Drugo področje obsega ostalo francosko primorje od izliva Loire v Atlantski Ocean do španske meje.

Tretje okrožje obsega pokrajino od belgijske do švicarske meje in torej tudi vse področje Maginotove linije.

Cetrt okrožje meji na jugu na nezasedeno Francijo, na zapadu in severozapadu na prvo in drugo okrožje. V njem je tudi Pariz. Peto okrožje je omejeno od ostalih štirih. V poslednji dve okrožji se bodo smeli vrniti kmetje, industrijski delavci, zdravniki in diplomati. V Severno Francijo se begunci predvsem ne bodo smeli vrniti zaradi tega, ker so kraji močno razdejani.

Naši kraji in ljudje

Vprašanje obstoja humanitarnih ustanov Vse kaže, da bo akcijski odbor stanovskih humanitarnih stanov dosegljivo ugodno rešitev

Ljubljana, 29. julija.

Vprašanje obstoja humanitarnih stanovskih ustanov in organizacij se bliža, kakor kaže svoji odločitvi. Gre za uveljavljanje sprejemljivega pravilnika, ki naj omogoči socialnim stanovskim ustanovam, ki so jih izgradili poštini uslužbenci, sodniki, grafično delavstvo, uradniki, železničarji, trgovski nameščenci in drugi stanovni, kakor tudi razne poklicne skupine, neoviran razvoj. Vsi dosedanja pravilniki, tudi zadnji, so se izkazali v svojih dočbah za nespremenljive. O pravilniku je odločalo ministrstvo za trgovino in industrijo, kar pa ni ustrezalo duhu naših humanitarnih ustanov, ki nimajo s trgovino nikakega opravka, marveč opravljajo le plemenito in nad vse potrebno socialno nalogo. Nekajkrat že je bilo poudarjeno, da so vsebovali pravilniki toliko trdoto, da bi bil mnogim dobrodelnim ustanovam njih nadaljnji obstoj nemogoč.

Akcijski odbor stanovskih humanitarnih ustanov kot predstavnik prizadetih skupin in družb o vseh teh rečeh ponovno sprejeli odločitev. Doma in pri čimteljih v Beogradu, pokazal je na nesprejemljivost določb vsakokratnega pravilnika, kakor tudi na ogromno moralno in materialno škodo, ki bi nastala na področju naše socialne samopomoči ako bi morale ustanove, nekatere stare preko 70 let, prenehati s svojim poslovanjem.

Z zadovoljstvom je bila zato sprejeta vest, da je bil celotni elaborat glede obstoja humanitarnih ustanov izročen ministrstvu za socialno politiko in narodno zdravje, ki bo zdaj o zadevi odločilo. Nastopil je značilen preokret, ki daje upo, da bo to važno vprašanje vendarle spravljeno z dnevnega reda. Pristavimo nai, da so se stališču naših humanitarnih ustanov priključili tudi naša banska uprava in politični činitelji, ki vidijo, da so stališča humanitarnih organizacij docela pravilna in utemeljena. Dobro se danes ve, da bi morala država iz svojih sredstev lajšati bedo in nuditi pomoč, ako teh ustanov ne bi bilo. Razlog je tako močan, da skoro ni mogoče posumiti, da ne bi bil uveljavljen pravilnik, ki bo upošteval želje in zahteve dobrodelnih in človekoljubnih ustanov.

Z večernim brzim vlakom je danes odpovala v Beograd delegacija iz dravske banovine, ki bo stopila v prestolnico s stik z odposlanci iz Beograda, nadalje pa tudi z delegati iz Zagreba, Novoga Sada, Sarajeva in drugih krajev. Posvet vseh delegatov bo v Beogradu in se bodo določile vse podrobnosti intervencij. Akcijski odbor bo predvsem obiskal odločujoče faktorje v ministrstvu za socialno politiko in narodno zdravje. Vsekakor bi vplivalo na tisoče zavarovanega članstva nad vse blagodejno, ako bodo priselili delegati iz Beograda z dobrimi poročili.

Spet smrt pod vlakom

Za Janezom Potrpinom — kretničar Juro Jerič iz Zagorja

Zagorje, 29. julija

V soboto so v Ljubljani pokopali 26letnega Janeza Potrpinia iz Jazem v šentjurski občini pod Kumom, ki je, kakor smo poročali, pri Jevnici padel pod vlak, ko se je vozil proti Ljubljani. Janez je bil na orožnih vajah, a je dobil 20 dni dopusta, da je pomagal pri delu. Nesrečna dne se je s prijateljem Andrejem Smagurjem, ki je bil prav tako na dopustu, vračal proti Ljubljani. Janez, ki je bil zmerom gibčen, vesel, zdrav fant, je stal kar na stopnicah železniškega voza in veselo mahal vsakomur, ki ga je uzel ob progi. Smagur ga je še opozarjal, naj bo previden, da se ne zgodi nesreča. Prav tedaj pa je prišla mimo litjska rezerva, ki ga je na nepojasnen način potegnila pod kolesa. Pogreba se je udeležilo kakšnih 50 njegovih svojcev in prijateljev s Kumljanskega.

Včeraj zjutraj pa se je na zagorski po-

staji ponesrečil kretničar Juro Jerič. Ko je jutranji zbiralni vlak na postaji prevzemal vagon, je Jerič odpiral in zapiral kretnice. Nesreča, ki je železniškim uslužbencem zmerom za petami, tudi tokrat ni mirovala. Dež je bil naibž kriv, da je Jeriču spodrslo in je z nogami prišel pod vlak, da so mu kolesa razmesarila obe nogi. Poklicali so zdravnika na pomoč, ta pa je takoj odredil prevoz v bolnišnico. A vsako prizadevanje je bilo zaman — kmalu po prevozu je zaradi velike izgube krvi in hudih ran umrl. Mrtvega so pripeljali nazaj v Zagorje, tako da bo po 27 letih vestne, napore službe kot žrtve dela prišel na zagorskem pokopališču do počitka.

Pokojniki je bil po rodu iz Šmarja pri Jelšah. Bil je vseskozi trezen in priazen mož, zato je vest o njegovi nesrečni smrti žalostno odjeknila po vsej dolini. Zapustil je 5 otrok v starosti od 12 do 22 let.

Drzen vlom sredi mesta

Tatovi so odnesli za okrog 53.000 din dragocenosti

Ljubljana, 29. julija.

V kroniko večjih vlovov in tatvin zlatnine, ki je letos precej pisana, je treba zabeležiti velik vlom, ki so ga v nedeljo izvršili neznani storilci v stanovanju zdravniške dr. Alberta Trtnika na Aleksandrovi cesti 3.

V času, ko je zdravnik z družino odšel na izprehod — bilo je med 14. in 22. — je neznan vlomilec s ponarejenim ključem odprl vrata v stanovanje s stopnišča. Najbrž jih je bilo več, pa so ostali nemara stražili zunaj, da ne bi kdo tovariša presenetil pri nepoštenem poslu. Vlomilec se je odpravil naravnost v spalnico, odprl psiho in pobral iz nje večje število zlatih predmetov in dragocenosti. Odnesel je biserno ogrlico z zlato zaponko, platinasto verigo z obeskom, več damskih zlatih prstanov z briljanti, zlato broško z briljanti, in zlato brošo z zelenimi kamenčki, zlato damsko zapestnico v obliki obročka, zlato damsko zapestnico z zelenimi kamenčki, zlato damsko zapestno uro z znamenjem »Doksa«, zlato verigo ter zlato damsko zapestno uro na črnem traku, zlato dvokrovno moško uro z rimskimi številkami, zlato verigo s tenkimi podolgovatimi členki, zlato moški poročni prstan, z znotraj vgrajanim napisom v ruski cirilici »Tatjana« ter datumom 10. XI 1917, sre-

brno damsko zapestno uro, 3 pare zlatih uhanov z modrimi in rdečimi kamenčki, zlato zapestnico v obliki verige, malo zlato broško, zlato obesek s sliko Matere Božje, zlato medaljonec v velikosti 4x4 z lastnikovo sliko in zlato broško z velikim rumenim topazom. Skupna vrednost je cenjena na 52.750 din.

Vlom je opazil dr. Trtnik šele po povratku z izprehoda in takoj obvestil policijo, ki je prišla, da preišče stvar. Daktiloskop ni mogel najti na otipanih predmetih nikakih prstnih odtisov in je bil na delu očitno strokovnjak, ki je delal v rokavicah. V jedilnici je vlomilec vzel tudi damsko ročno torbico, v kateri je bilo nad 1.300 din gotovine, ki je pa ni vzel seboj, ampak jo pustil vpredsobi. Storitela zasledujejo. Javnost se svari pred nakupom ukradenih predmetov.

Trboveljski rudarji zahtevajo zvišanje plač

Kolektivna pogodba za premogovnike Trboveljske premogokopne družbe ima v členu 26. določbo, da ima vsaka izmed pogodbenih strank pravico zahtevati pogajanja za revizijo pogodbe, ako se dragijske prilike toliko spremenijo, da se indeks Narodne banke za cene na drobno v Ljubljani spremeni za šest ali več točk, kakor

je znašal na dan 1. aprila 1. 1940. (indeks za marec).

Indeks za marec je znašal 108,4, za junij pa znaša 116,2 točke. Porastel je torej za 7,8 točke ali za 7,2 odstotkov.

Po sklepu ožje seje strokovnih organizacij je sklicala Delavska zbornica v četrtek 25. julija v Trbovlje delegatsko konferenco rudarskih strokovnih organizacij in II. rudarske skupine ter so se vabili odzvale vse strokovne organizacije, podpisnice kolektivne pogodbe, načelstvo II. skupine in vsi lokalni načelniki II. skupine iz rudnikov Trboveljske premogokopne družbe.

Konferenca je po izčrpnem razpravljanju o položaju rudarskega delavstva pri TPD sprejela soglasno sklep, da naj se zahteva pri medzni razpravi tolikšno zvišanje dosedanje petnajstipolodstotne dragijske doklade, da bo nova dragijska doklada ustrezala porastu draginje po 1. septembru 1. 1939.

Dalje je bilo na konferenci ugotovljeno, da se obstoječa kolektivna pogodba v nekaterih rudnikih ne izvaja, zaradi česar je delavstvo prizadeto ter se mora na pogajanja ukreniti vse, da se za bodoče zagotovi točno izvajanje vseh določb kolektivne pogodbe.

Mož, ki je dvakrat začel živeti Bivši poročnik Ljubinko Marković, zdaj višji svetnik trgovinskega ministrstva — redke problem vojne medicinske

Beograd, konec julija.

Pred 20 leti je bil Ljubinko Marković mlad rezervni poročnik. Stopil je v svetovno vojno in že od začetka ga je začela preganjati smrt. Trikrat se ji je izognil brez vseh posledic, četrtič pa ga je močno oplazila.

Njegov 19. polk se je nahajal pri Šabcu. Na hribu so bili izkopani jarki. Poročnik Marković se je neke noči nahajal v neki koči in odtod opazoval sovražnikov položaj. Nenadoma je v hišo padla granata. Poročnik je srečno ušel in zbežal proti rovu, toda tik preden je skočil vanj, je padla v sredo rova nova granata. Odvrglo ga je nekaj metrov daleč, potem je odšel v poveljnikov jarek in prenočil tam. Ko je sedel zjutraj na stolu in si zvižal cigareto, je v hipu, ko se je sklonil, da bi jo prižgal, padla v rov granata se zabila v zid jarka in eksplodirala. Vsi so se resili brez posebnih posledic.

Dne 21. novembra zjutraj so šli v napad. Poročnik Marković je ostal na straži. Ležal so. Ko pa je poročnik vstal, da bi pogledal za svojo četo, je opazil, da se ti kraje sovražnik za hrbet. Takoj je dal zapoved za napad. To pa je bila njegova zadnja zapoved, kajti že naslednji hip je padel — in se šele čez dolgo prebudi v niški bolnišnici. Ko je prvič odprl oči, je bila vseokrog sama tema. Šele čez mesc dni je prvič razpoznal svetlobo in še kasneje je začel opazovati okoli sebe postavljene ljudi, ne da bi bil vedel, kaj ali kdo so. Ves čas je ob postelji sedel njegov oče.

† Martin Fink

Zagorje, 29. julija

Po dolgi bolezni je preminil g. Martin Fink, rudniški nameščenec v p., star 69 let.

Pokojniki se je rodil 10. novembra leta 1871. V Novem mestu. Izučil se je za strojnika in že leta 1898. je prišel k zagorskega rudniku v službo, kjer je ostal oči svoje upokojitve. Kot vesten in natančen delavec je kmalu napredoval za strojnega delovodjo. Leta 1900. se je poročil in soprogo Pavlo ustvaril najsrečnejši dom. Narasla je družina, ki je imela skrbne in dobre starše, da so vsi otroci v dobrih življenjskih pozicijah. Hčerka Karla je poročena z rudniškim jamomercem g. Milom Savškom, Pavla z zobnim tehnikom in posestnikom g. Ivanom Hribovškom, Pepina z uradnikom OUZD g. I. Majžem, Mira je poslovodnica trdnice Bač, Poldna nameščena istom. sin Darko je bil kontrolor trdnice Bač in zdaj poslovodja njene podružnice v Lendavi. Lepa in vpledana harmonija prave ljubezni v hiši je bila zmerom vsem za vzgled.

Pokojniki je bil priljubljen med delavstvom, saj je bil zmerom pravičen predstojnik podrejenim. Bil je iskren, doleden nacionalist, čeprav se dnevnega političnega vrvenja ni udeleževal. Na poslednji poti ga bomo spremlili jutri, v to-

rek ob 16. Martina Finka bomo ohranili v najlepšem spominu, vsem prizadetim pa izrekamo globoko sožalje!

Škoda po toči

Stična na Dolenjskem.

Strahovita toča, ki je v sosednji občini St. Vid mnogim posestnikom uničila do 50 odstotkov pridelka, je bila v naši občini še hujska. Prizadetih je več vasi, v Metanaju pa je komisija ugotovila, da je toča pobila do 100% pridelka. Med močno udarjenimi posestniki je tudi uprava stiškega samostana. Letina na samostanskih poljih je kazala izredno lepo, zdaj pa uničena koruza in potepnata pšenica pričata o hudem udarcu razdivjane narave. V Gaberju so ocenili škodo na 40%, podobno ali pa še hujske je v ostalih soseski, na Viru, v Mekinah, Velika Dobrava ima tri četrt pridelka uničenega.

Oblaki s točo so se podili od nas proti novomeški strani. Prav tako je hudo udarjena tudi sosednja dolina v Velikem gabru. Komisija je ocenila uničene procen-te na pšenici, ječmenju, koruzi in fižolu. Slika je strahotna in govori, kako je kmečko delo izpostavljeno slabemu trenotku. Kmetje gledajo s strahom v bližnjo bodočnost. Velikogaberska okolica pa je utrpela škodo tudi na vinski trti. Tamkaj imajo že mnogi posestniki vinograde, ki se začnajo v Temniški dolini in na po-

Prihod sovjetske trgovinske delegacije v Beograd, ki sta jo na kolodvoru pričakala sovjetski poslanik Plotnikov (v sredini) in dr. Bičanić (na levi)

Mezdana razprava, katero je zahtevalo delavstvo, bo v poslovnih prostorih TPD v Ljubljani v ponedeljek 12. avgusta.

božjih znanega Primskovega. V okolici Velikega Gabra so še močno udarjene naslednje vasi: Male in Velike Dole, Gombiše in Pungart.

12-letnik — vlomilec

Šmartno, 29. julija

V poslednjem času so nekateri posestniki v Veliki Kostreznici in drugod imeli v času, ko so bili na polju, vlomilskega gosta, ki je po večini odnašal ure. Prvi vlom je opazil posestnik Sušnik iz Velike Kostreznice. Vlomilec je prišel skozi gornje odprto okno, do tja pa je prilezel po kurji lestvici. Sušniku je odnesel uro Omega in nekaj denarja.

Naslednjo tatvino je opazila posestnica Čoževa. Tudi k njej je dospel vlomilec skozi okno s pomočjo kurje lestvice, ki si jo je sposodil pri kurniku in jo podstavil do okna na podstrešju. Pri Čoževih je takisto pobral uro, srebrno verigo in še nekaj drobnarij. Posestniku in kovaču Orolavu Zupančiču je tat odnesel več orodja, s kolesa električno svetilko z dinamom, pa očala in nekaj vint za rezanje vijakov.

Orožniška patrulja je pod vodstvom nadrednika g. Antona škanjta začela z zasledovanjem. Sum je padel na nekega fantiča iz okolice Primskovega. Fant je v poletnem času hodil nabiraj jagode in gob, a ko jih je potem nosil prodajat v dolino, se je ogledal za plenom. Imel je silno strast do ur in podobnih reči. Če je prišel do denarja, ga je razdal med prijatelje, od katerih je ure tudi kupoval. Nedavno je kar v cerkvi z nekim svojim prijateljem sklenil kupčijo za uro cilindrico. Baj je dal zanj 5 dinarjev. Možno pa je, da je kje ukradel, pa lastnik tatvine še ni prijavil.

Fantiček je vlome priznal.

Iz Medijske doline

Izlake, 29. julija

Medijske toplice imajo letošnje poletje izredno mnogo posetnikov. Precej je stalnih letoviščarjev, ob nedeljah pa dosepejo k nam številni zunanji gostje. Nedelje in prazniki so v naši dolini res zelo živahni. Obisk kopalnice se da povežati tudi s prijetnim izletom na Sv. goro pri Litiji. Turisti dospo do Save od koder drži več dobro markiranih poti do vrha — dve uri hoda. V Medijski dolino kreneš s Sv. gore po kratki poti mimo Raven in Zabave. Izletnik je bogato poplaval za malenkosten napor, ko se divi nekdanjemu Valva-rojevemu gradu, kjer je preživel sloviti zgodovinar mladostna leta. Tudi kopal se je v naših toplicah, o čemer pričča spomenik na vrtu pred bazenom.

Nedavno je neznan dolgoročnik vlomil v tukajšnje Hranilnico in posojilnico. Ker na oknih ni krizev, je s lahko odprl in se splazil v pisarno. Bil je najbrže novinec; z nerodnim orodjem je začel razbijati železno wertheimerico a začel je na nepravem mestu. Več ur je moral rezati debele železne steno in proti jutru je moral delo pustiti, ne da bi bil prišel do denarja, ki je bil shranjen v varni omari. Napravil je nekaj sto dinarjev škode, ker je razbil sprednjo železno steno. Orožniki so vlomilcu na sledu.

Postani in ostani član Vodnikove družbe!

Kulturni pregled

Slikar H. G. Perušek

Iz Amerike je dospela po ovinkih in z zamudo, ki ustreza sedanjim razmeram, novica o smrti slikarja H. G. Peruška, enega redkih naših rojakov, ki so si pridobili sloves tudi v širši javnosti svoje nove domovine. Ime Harveya G. Peruška se je večkrat omenjalo v pregledih sodobnega ameriškega slikarstva; zlasti je bil znan v Chicagu, kjer je preživel dolga leta in pa v Clevelandu, kulturnem središču Sloven-cv.

Do 1. 1927 je bil slikar Perušek v svoji stari domovini do malega neznan. V prvih tednih tega leta je tehnik »življenje in svet« prvi prikazal življenjsko usodo in umetniški pomen našega Amerikanca ter tako opozoril na rojaka, ki se je nekaj mesecev prej krepko uveljavil v ameriški kulturni javnosti s kolektivno razstavo svojih del v Chicagu. Pozneje so s Peruškom navezali stike naši umetniški krogi in pred leti je slikar obiskal domače kraje in navezal nekatere osebnosti. Ob tej priliki je bilo v revijah prikazano njegovo umetniško delo. Naša Narodna galerija ima Peruškovo sliko »Simfonija ameriškega zapada«, darilo ameriških Slovencev tej osrednji umetnostni instituciji stare domovine. Nekaj njegovih slik ima tudi univ. prof. dr. Stele. V zadnjih letih je živel Perušek v Clevelandu, kjer je užival velik ugled. Smrt ga je zadela 7. julija t. l. pri delu v palači »Arts and Crafts«. Cleveland mu je priredil lep in časten pogreb. Truplo

pokojnega umetnika je ležalo v slovenskem Narodnem domu, kamor so prihajale množice rojakov in tujerodnih znancev, da se poslovijo od njega. Pokopan je bil 10. t. m. na enem izmed clevelandskih pokopališč.

H. G. Perušek (Karikatura)

Gregor Perušek se je rodil 1. 1888 v So-dražici pri Ribnici. V trinajstem letu se je preselil k sestri onkraj velike luže in je moral takoj v začetku okusiti trdoto izseljenskega življenja v Ameriki. Delal je v tovarni in je zaradi pretežkega dela zbolel. Poslej se je poizkušal pri kaj različnem delu in se le s težavo preiral skozi težke razmere, ne da bi si mogel pridobiti stalno eksistenco. Za razvoj Peruškovega slikarskega talenta je bilo velikega pomena njegovo več ko štirinajstmesečno bivanje v Apalaškem gorovju (Zapadna Virginija). Tu sta si s prijateljem kiparjem zgradila iz lesa in protja bajto, v kateri sta se preživljala z lovom in priložnostnim delom pri prebivalcih planinskih vasi. Perušek se tu ni samo okreplil telesno, marveč se je ob prijateljevem pouku učil risati. V svobodni planinski prirodi si je nabral toliko vtisov in slikarskih motivov, da jih je pozneje še dolgo upodabljal v svojih slikah.

Tudi po vrnitvi iz prirode v civilizacijo mu življenje ni bilo lahko. Sedaj pa je že imel pred seboj neki smoter in se je skušal preživljati z dekoraterskim delom. Pri tem se je kot samouk neutegoma uril v oblikovanju s čopičem, kredjo in svinčnikom in se je počasi, z velikim trudom in v pravem ameriškem boju za obstoj, razvil v slikarja, ki je začel opozarjati nase tudi druge. Že omenjena razstava v Chicagu ob koncu 1. 1926 je pomenila prvo njegovo veliko zmago. Ob tej priliki je zapisal o njem kritik časopisa »The Art World«: »Po našem prepričanju Perušek kot modernistični slikar nima v Chicagu in morda tudi v vsej Ameriki nobenega sovratnika.«

Prvo razdobje Peruškovega dela kaže izrazito naturalistično noto in očiten boj za oblikovno dovršenost. V drugem raz-

dobju svojega slikarskega razvoja je prešel Perušek k nekakemu abstraktnemu, ekspresionističnemu upodabljanju, pri čemer je dosegel z oblikami in barvami močne dekorativne učinke. Glede umetniške izvirnosti gotovo ni bil med prvimi slikarji

Perušek, Tihožitje

deželo, ki sploh še ni dala izredno močnih, umetniško tvornih osebnosti, saj je ameriško slikarstvo z malimi izjemami še vedno domena izrazitega epigonstva evropske umetnosti.

Kot slikar znatnih kvalitete pa je Perušek dosegel v Ameriki dober glas. Bil je nekaj časa predsednik Zveze čikaških umetnikov in član ameriške svetovne umetniške organizacije »Bleeding Hearts«, v kateri je poleg Meštovića edini zastopal jugoslovansko umetnost. Za pokojnim umetnikom sta ostali žena, po rodu Čehinja, in hčerka. Njegova dela so raztresena po širni Ameriki; mnoga krase domove slovenskih naseljencev, ki so gledali s ponosom na tega umetnika-selmademana, kakor so še bolj ponosni na njegovega mlajšega vrstnika in zmagovalca s pere-som, priznanega pisatelja ameriške literature Louisa Adamiča.

Zapiski

VUK DRAGOVIC, »SSSR«

Med informativnimi knjigami o ZSSR, ki so izšle pri nas po sovjetsko-jugoslovenskem zblizanju, zavzema zaradi svoje preglednosti posebno vidno mesto publikacija beograjske založbe »Nolit«. Vuka Dragovića spis »SSSR« (Biblioteka »Nolit«, tehnična oprema P. Bihaliya, 136 str., latinica). Pisec označuje za smoter svoje-ga spisa: Izneti istino. Suvu, prostu, osnovnu istinu, koja deobom ne gubi od suštine«. Prvi del spisa vsebuje zemljepisne podatke (po stanju v maju t. l., ki se je v zadnjih tednih znatno izpremenilo), podatke o ustroju in organizaciji sovjetske države, pregled sovjetskega gospodarstva, financ in prometa, dalje pregled sovjetskega tiska, vojske in nje organizacije po posameznih vojnih strokah, pri čemer je posvečeno posebno poglavje sovjetski vojski na vzvodu. Zanimivi so tudi podatki o družbeni sestavi prebivalstva te ogromne zvezne države. V sklepnih besedi označuje pisec pozlavitne rezultate dosedanje ure-

Domače vesti

* Sezona na Bledu — v polnem razmahu. Zdj se pa že more reči, da je blejska sezona klub stisnjenim razmeram že v polnem razmahu. Skoraj je tako živahno kakor v normalnih razmerah ob pričetku poletja. Kolikor je letos število tujcev nazadovolje, je pa naraslo število domačih letoviščarjev. Življenje je prav pestro in tudi za zabavo je preskrbljeno v obilni meri. Medtem ko svira v hotelu »Toplice« neki dijaški orkester iz Ljubljane, pomaga k dobri volji in splošnemu razpoloženju v »Park hotelu« temperamentni in dobro vigrirani jazzorkester »ODEON«, tudi iz Ljubljane. — Tudi kar se tiče cen penzionov, moramo omeniti, da so zelo solidne, če upoštevamo izredno draginjo v tej težki dobi.

PREPROGE
ZAVESE
TAPETNO
BLAGO

LINOLEJ

MANUFAKTURA
F. KS.

SOUVAN

LJUBLJANA,
MESTNI TRG 24

* Višja gostinska šola v Beogradu. Šolanje otrok ter izbira njih bodočega poklica je za starše dostikrat zelo težka. Zlasti po mali maturi ali po zaključku meščanske šole je vprašanje bodočnosti aktualno: ali bo otrok nadaljeval svoje šole, ali se bo posvetil poklicu, ki ga bo v kratkem privedel do dobre eksistence. Eden takih poklicev, ki že v nekaj letih nudi priliko primerne zaslužke, je poklic absolventa višje gostinske šole v Beogradu, ki stopa z novim šolskim letom v tretje leto svojega obstoja. Višja gostinska šola je edina v državi ter je njen namen, usposobiti gostinski naraščaj, pa tudi druge učence z nižjim tečajnim izpitom za višje

30 KOLONJSKIH VOD

službe v gostinstvu. Učenci z nižjim tečajnim izpitom srednje ali zaključnim izpitom meščanske šole imajo po dovršitvi te šole ista prava kot učenci srednjih šol s šestimi razredi. Imajo tudi pravico do skrajšanega dijaškega roka v vojski. Absolventi lahko dobe po zaključnem izpitu vse boljše službe v gostinskih podjetjih, hotelih, restavracijah, kavarnah itd. V jugoslovanski gostinski stroki imamo še zelo malo strokovno izobrazbeno osebja. Zato naj se odločijo za to stroko vsi, ki imajo do nje veselje. Šolnina znaša mesečno Din 100.—, v gostilničarskem domu je pa tudi internat, kjer dobe učenci za 500.— do 600.— din mesečno vso oskrbo. Za vsa podrobnejša pojasnila se je treba obrniti na ravnateljstvo šole v Beogradu, Jug Bogdana 28.

Pri vnetjih od potu pod pazduho, ali pri volku pomaga Tschamba Fil. — Drogerija Gregorič, Ljubljana, Prešernova ul. 5.

* Sestanka matulantov ljubljanskega državnega učiteljskega iz leta 1919, ki je bil najavljen za danes ob 14.30 v Zvezdi, ne bo.

* Ciril-Metodova podružnica v Velikih Laščah je nabrala v proslavo praznika sv. Cirila in Metoda 5. julija t. l. za družbo 300.— dinarjev. Iskrena hvala marljivim podružnicam in darovateljem!

* Himen. Poročil se je v nedeljo na Brezjah g. Viktor Maloverh, slušatelj prava, z gđc. Marijo Zavraškovo, oba iz Hrastrnika. Obilo sreče!

Pri ljudeh višje starosti, ki trpe na nerednem čiščenju, nudi pogosto naravno »Franz-Josefov« grenka voda, zaužita skozi osem dni dnevno po 3—4 kozarce, zaželjeno odprti in s tem trajno polajšanje. Zahtevajte povsod »Franz-Josefov« vodo.

Ogl. reg. S. br. 30474/35.

osnove te države in družbe, ki sta zgrajeni na poizkusu povsem novega socialnega reda in kulturnega duha.

V drugem delu se bavi Vuk Dragović z odnosaj ZSSR in Jugoslavije v letih 1917—1940, ki kažejo vzlic neurejenim diplomatskim in gospodarskim odnosom nekaterih stičnih točk. Spis Vuka Dragovića se uvršča med tiste priručnike, ki danes — po normalizaciji odnosov med Jugoslavijo in ZSSR — izpolnjujejo vrzeli v naši politični literaturi in ki bi jih bilo treba vslej nadaljevati z večjimi, izpranejšimi in kritičnimi knjigami o državi, katere politični, gospodarski in kulturni razvoj je v današnjem svetu edinstven in je zaradi tega — ne glede na naša osebna stališča in ocene — zanimiv in potreben proučevanja.

»Zdravniški vestnik«. Pravkar izšla 6—7 številka strokovnega glasila slovenskega zdravništva »Zdravniški vestnik« prinaša naslednje razprave in članke: Sanitetni major dr. Miloš S. Tasić razpravlja v prispevku »Oskrbovanje zastrupljenih ranjenecov« o vprašanjih kirurškega in medicinskega značaja, ki jih je sprožila uporaba onih vojnih plinov, katerih učinek kaže tudi mehanične poškodbe. Okulist dr. Slavko Prevec je prispeval razpravo »O togi zenici in Adiejevem skupku«, v kateri se bavi z nekaterimi primeri iz prakse v ljubljanskih bolnicah, ki kažejo nastanek pupilloptozije zaradi infekcijsko-toksičnih okvar ali zaradi dedne obremenjenosti, ne da bi bolnik imel kdaj luč. Dr. Boris Kunec objavlja na podlagi zanimivega bolezenskega primera nov pogled na patogeno varikozno ulkusa, dr. Slavko Rakovec razpravlja v daljšem članku o urogenitalni tuberkulozi, dr. Stane Lutman se bavi s transfuzijo krvi v praksi, dr. Mihael Kamin pa objavlja svoje predavanje o psihiatričnem udejstvovanju

* Javna dražba ribiških okrajev je razpisana v torek 6. avgusta z začetkom ob 9. dopoldne v sobi 2. sreskega načelstva v Litiji. Najprej pride na dražbo ribarski okraj Kostreznica, obsegajoč potok Kostreznico od izvira do izvira z vsemi pritoki, rokavi in mrtvicami. Zakupna doba znaša 10 let (od 1. avgusta 1. 1940 do 31. julija 1. 1950). Izklicna cena je 300 din. varščina, ki se polaga v gotovini ali vrednostnih papirjih, pa 10% izklicne cene. Nato se bo izdral ribarski okraj štev. 54 a — Dol. Medija, obsegajoč potok Medijo od Eibensteinerjevega mlina nad Lokami do izvira v Savo z vsemi pritoki. Zakupna doba znaša 10 let (od 1. avgusta 1. 1940 do 31. julija 1. 1950). Izklicna cena znaša 350 din, varščina pa 10% izklicne cene. Podrobni dražbeni pogoji so interesantni na vpogled pri sreskem načelstvu v Litiji.

* Naravne in umetniške dragocenosti na severni obali Hvara. V malih cerkvah siromnega ribiškega naselja se nahajajo pravi originali Tiziana, Veronesa, Bassana in drugih velikih mojstrov. Med najbolj priljubljenimi izletnimi točkami Jelše je Vrbovsko. Nekaj posebnega sta njegovi dve stoletski stari cerkvi. V tem tihem, samotnem mestecu se nahajajo mojstrovine največjih klasičnih mojstrov slikarstva. Veliki oltar sv. Lovrenca z 8 mojstrskimi slikami morda res ni Tizianov original, je pa vsekakor njegova šola. Poleg njega pa se v tej mali cerkvi nahajajo originali Medovića, Rašice in Rendića. Največja značilnost Vrbovskega pa je arhitektonska redkost: cerkev-trdnjava. V XVI. stoletju so z njenih utrjenih zidov streljali na turške galeje. Druga znamenita izletna točka so Ploče, ki ga skozi stoletja razjedala burja in je voda v njegovem apnencu izobila najčudovitejše podobe in oblike. Človek, ki je kdaj že posetil Jelšo in njeno okolico, se bo rad spet in spet vračal v ta kraj.

* Novo visoko komercialno šolo bodo gradili v Zagrebu, ker dosedanje poslojpe ne ustreza več potrebam. Poslojpe, za katero se bodo zdaj delali načrti, bo stalo okoli 8 milijonov dinarjev.

* Zagrebški kolporterji, ki imajo svoje društvo, so imeli v nedeljo nabiralni dan za svoje pomoči potrebne tovariše. Zagrebčani so pokazali polno razumevanje za to armado ljudi, ki dan za dnem s svojim vpitjem oživlja ulice hrvaške metropole, in niso štedili s prispevki.

— odlično parfimiranih — toči PARFUMERIJA »VENUS«, Tyrševa c. 9

* Najstarejši popis Zagreba. Našli so najstarejši popis mesta Zagreba iz leta 1699. Znotraj mestnih zidov (brez Kaptola, ki je bil posebna občina, ilice in današnje Radićeve ulice, ki sta bili predmestji) je bilo tega leta 174 hiš, izven zidov pa 44. Med tem popisom hiš je tudi zanimiv zapis, da je bila zaplenjena hiša istega leta sežgane čarovnice Ursule, vdove Djuliske.

* Podzemski hodniki med Kaptolom in Medvedgradom. V zvezi z restavracijo Medvedgrada so začeli strokovnjaki preiskovati tudi podzemne hodnike v Zagrebu in okolici. Vsi srednjeveški gradovi so navadno imeli tajne hodnike pod zemljo, skozi katere so lahko dobivali hrano in drugo pomoč v primeru dolgotrajnega obleganja. Gotovo je tak podzemski hodnik imel tudi Medvedgrad. Ti hodniki bi se lahko z majhnimi stroški uredili za zaklonišča pred letalskimi napadi. Istotako je izšel iz vrst strokovnjakov tudi predlog, naj bi se od Kaptola do Mesničke ulice odnosno Tuškanca izrtal večji prodor, ki bi služil tudi za promet s podzemno železnico bodočega velikega Zagreba. Vse to so seveda za zdaj samo še ideje in predlozi.

* Zaradi velike vročine na Jadranu slab ribolov. Ves teden je bil zagrebški trg slab založen z morskimi ribami, ki se zaradi velike vročine skrivajo v večjih morskih globlinah. Kolikor jih je, prihajajo skoraj vse s Sušaka. V mestno ribarnico je bilo odpravljenih v preteklem tednu le 2.901 kg morskih rib in 252 kg morskih rakov.

* Nezaposlenost v banovini Hrvatski. Na Hrvatskem je trenutno 6843 brezposelnih delavcev in je odpadlo v juniju na sto ponujenih mest 3.560 nezaposlenih. Dne 1. julija je bilo v vseh javnih borzah dela v banovini Hrvatski prijavljenih skupaj 6.843 brezposelnih delavcev.

* Nov vitamin. Poznamo že celo vrsto vitaminov, ki so našemu telesu neogibno potrebni. Zdjaj pa so odkrili vitamin K. Pomanjkanje tega vitamina povzroča krvavitve. Človek ali žival, ki se je ranila, pa nima dovolj vitamina K, je v nevarnosti,

v kriminologiji. Kakor v vsaki številki, je tudi v tej zastopano »Večjašče za naše strokovno besede in izrazje«, rubrika, ki jo z veliko spretnostjo in tankočutnim jezikovnim znanjem vodi dr. Mirko Černič. Tudi v tem članku obravnava in rešuje prav preproste, a nekatere sporne izraze iz zdravniške terminologije. Docent dr. Ivan Pintar priobčuje podatke iz zgodovine medicine na našem ozemlju in sicer podatke o dr. Janezu Gašperju Corusiju in dr. Ivanu Kr. Brložniku. Številko zaključujejo poročila iz zdravniškega slovarstva in razno drugo gradivo, tičeče se pojavov in dogodkov v krogu slovenske medicinske kulture. »Zdravniški vestnik« izhaja v redakciji ožjega uredniškega odbora, ki ga tvorijo doktorji R. Blumauer, M. Černič, F. Debevec, L. Ješe, M. Kamin, A. Zalokar in pod vodstvom urednika dr. S. Preveca.

Velika razstava nemške upodablajoče umetnosti je bila otvorjena 27. t. m. v Domu umetnosti v Monakovu s programatskim govorom ministra dr. Goebbelsa, ki je poudaril, da je preobrat v svetovni zgodovini, kakor je nastal 1. 1940, dobil svoj izraz tudi v sodobni nemški umetnosti. Zabeležiti je treba izjavo: »Mnogi mislijo, da je umetnost samo olepševanje življenja, ne pa tudi prava življenjska potreba. Mi stojimo na drugem stališču. Za nas umetnost ni bila in ni navadna zabava, marveč resnična življenjska potreba. Na razstavi je zastopanih 751 umetnikov. Nekaj manj kakor jih je bilo lani (767). Število razstavljenih slik znaša letos 1397, medtem ko jih je bilo lani 1323. Med slikami je mnogo motivov iz sedanje vojne; tako je cela soba odmerjena podobam, ki prikazujejo boje na Poljskem.

Zbrani spisi Frana Galovića. Založba Binoza v Zagrebu bo izdala v bližnjih dneh drugo knjigo Zbranih spisov pesnika in dramatika Frana Galovića, ki je padel

da izkrvavi, ker se kri ne more strditi. Ta vitamin vsebuje zeleno listje, ki je raslo na sončni svetlobi in ima mnogo klorofila.

* Dom na Poljevu vabi izletnike, avtomobiliste in motociklistične izletnike in letoviščarje. Dnevna oskrba je 50 din. Telefon: Višnja gora 1. (—)

* Medvedja nadloga. V okolici Zenice so se v zadnjem času pojavili že večkrat medvedje v večjem številu. V vasi Nemiljo so pred dnevi pomorili osebo volov in enega konja. Med kmeti vzbuja medvedja nadloga hude skrbi in so zaprosili pomoči pri oblasteh.

Vlacet kis

ZA VLAGANJE SOČIVJA
BREZ KUHANJA, ZANE-
SLJIVO KONZERVIRANO
VLOŽENE KUMARCE,
GOBE, FIŽOL I.T.D.

DRUGERIJA
KANC
LJUBLJANA
MARIBOR

* Oddis bosth nog ga je izdal. Velika tatvina manufakturne robe je bila odkrita v znani banjaški trgovski hiši Izaka Poljokana. V četrtek dopoldne je trgovski pomočnik Poljokanove hiše opazil na poti v trgovino oddis bosth nog. Ker noben trgovski pomočnik ne hodi bos, je lastnik trgovine takoj obvestil o tem policijo, ki je ugotovila veliko tatvino. Vsa Poljokanova družina je bilo vso prejšnjo noč na posestvu v predmestju Banje Luke, doma je bila pomoči le služkinja Ana Steinerjeva, ki jo je zvečer pripeljal s posestva kočjaž Valentin Klaser. Ana je priznala, da je Klaser izvršil tatvino, ona pa mu je pomagala. Velik del ukradenih robe so našli v Poljokanovem hlevu ter v stanovanju Jovana Kisperetija in služkinje Ane Steinerjeve, ostalo pa v stanovanju Klaserja, ki stanuje v Budjaku. Med pokradenimi rečmi je največ silve, finega moškega perila, robčki, klobuki, nogavice itd. Vrednost vsega pokradenega blaga znaša preko 100.000 din.

Iz Ljubljane

* Novi seznam davčnih osnov ljubljanskih davčnih zavezanecv so od danes 29. t. m. dalje razgrnjeni na magistratu, in sicer za mizarje, lesno stroko, modistične (male), pletilje in vezilje, pečarje, krovec, vodnjakarje, krznarje, tkalce, klobučarje, za nazne, nadalje za fotografarje, urarje, zlatarje, pasarje, steklarje, brusilce stekla, uglaševalce klavirjev, izdelovalce trakov, vulkanizirje, izdelovalce harmonik, kamnoseke, akcidenčne tiskarne, izdelovalce pogrebniških potrebščin, barvarje, dežnikarje, uničevalce mrčesa, nagačevalce, izdelovalce luč, carinske posrednike, borzne senzale, elektroinstalaterje, babice, zidarje, mojtore, slaščičarje, medicinarje in mlekarne. Ti sezname bodo razgrnjeni do 4. avgusta na mestnem poglavarstvu pri vrtarju magistrata v pritličju leve hiše na Mestnem trgu.

STROKOVNI TEČAJ za električno varenje

na varilnih agregatih »ELIN«, priridem v prvi polovici meseca avgusta v varilnici tehniške srednje šole. — Prijave sprejema strokovni učitelj: A. Zupančič, Rožna dolina VIII, št. 10.

* Za varstvo ptic-pevk. Prijatelj narave nam piše: Varujte ptice-pevke, ne dopustite, da jih ljudje brezsrčno love, njih pohablja perutnice in nožice in jih potem mučijo v kletkah! V tem pogledu greše največ otroci, a tudi odrasli niso kaj boljši, saj se najdejo celo starši, ki svoje male učijo lova. Zlasti so preganjane senice in škinkavci. Ptice-pevke so okras vsakega gozda in parka, zato bi bilo v Tivoliju treba prav tako strogo zatreti ta nekulturni sport, kakor je prepovedano trgati rožice po gredičah. Uspeh brezvestnega dela se že vidno kaže — letos je v Tivoliju več ko polovico manj ptic kakor prejšnja leta. Če pojde tako naprej, bo v kratkem ta nežna in hvaležna božja stvarca popolnoma uničena. Magistrat, ki si neštetokrat daje opravka z vsemi mogočimi rečmi, bi zelo ustreget občanom, če bi tu zastavil vso svojo strogost.

* Preskrba s premogom in drugim kurivom. Oblasti so že opozorile industrijska in trgovska podjetja ter prebivalstvo, da se je treba preskrbeti s premogom že polti, ko je železnica najmanj obremenjena s

pred dobrimi 25 leti kot žrtev svetovne vojne.

Pavla Sedmaka roman »Kaplan Martin Čedermač«, ki ga je 1. 1938 izdala Slovenska matica in ki je nedavno izšel v slovaškem prevodu »razčlenja in prikazuje dr. Ton Smerdel v najnovejšem zvezku »Franejvačkoga vijesnika«, glasila bosanskih franciskanov, ki večkrat simpatično in dovolj objektivno poročajo o slovenskih kulturnih pojavih. V tem zvezku je med drugim tudi literarno zgodovinsko zanimivo razglabljanje Ivana Puznye »Revolucionarna mladost Dostojevskega«. — O slovaškem prevodu Sedmakovega romana kot enega izmed značilnih del novejšega slovenskega pripovedništva poročajo v junjski številki revije »Dejanje« poznavalec slovaškega jezika in literature Viktor Smolej. V isti številki so objavljali članki dr. A. Gosarja, L. Zlebnika, Iva Pirkovića, E. Kocbeka pesmi S. Vuka in Z. Ovirka in ocene nekaterih novih domačih knjig.

Pisatelj Franz Werfel umrl? Po nekaterih vesteh je umrl v zaslednem delu Francije znani nemški pisatelj Franz Werfel, ki je živel zadnja leta v Franciji kot begunec.

Werfel je bil semitskega rodu, vendar je še pred leti postal katoliški konvertit. Kot pesnik je pripadal struji nemškega ekspresionizma, ki ga je štela med svoje reprezentante. Spisal je tudi več dram, med njimi »Paulus unter den Juden«, »Juarez und Maximilian« in romanov (Abiturienten), »Barbara oder die Frömmigkeit«, »Verdi«, »Mussa Dag« itd.). V slovensko sta prevedena romana »Mladostna krivda« in »Verdi«; slednji pred je izšel letos. Werfel je bil tudi v pozitivnem odnosu do češke kulture, s katero so ga vezali mladostni spomini na Prago.

Mazzini in Slovani. Rimski slavist Wolfgang Giusti je izdal v založbi »Istituto per gli studi di Politica internazionale« večje

SAMO SE DANES ob 16. in 19. uri I. del moderne verzije A. Dumasovega romana **TRIBE LEGIJONARJI** »TRIBE MUŠKETIRJI« KINO SLOGA — Tel. 27-30 OB 21. URI PREMIERA II. DELA!

Film o zakoncih — ki sta šele po ločitvi spoznala, da spadata skupaj! **DAN PO LOČITVI** KINO UNION — TELEFON 22-21 Predstave danes ob 16., 19. in 21. uri V glavnih vlogah: Luise Ullrich, Hans Sönnker, Johannes Riemann in drugi. **POZOR!** Obenem predvajamo najnovejši barvan modni film!

prevozom drugih dobav in tudi sama potrebuje najmanj premoga. Enako je tudi z drugim kurivom, ki nam ga je zdaj po znanih cenah zagotovila uredba o maksimalnem cen dr. Navzlic temu bo seveda vsak skrben podjetnik in vsaka skrbna gospodinja gledala na to, da bo s kurivom podjetje ali hiša dobro preskrbljena še pred zimo.

u— 100, ne 1000. V poročilo o otvoritvi obrtne razstave v št. Vidu, ki smo ga objavili v ponedeljski izdaji »Jutra«, se je vrnila nerodna tiskovna pomota. Na področju šentviške občine deluje 100 mizar-skih podjetij, ne 1000.

u— Mestna zastavljavnica spet redno sprejema vse vrste blaga, zlatin, in srebrnino v zastavo od 7.30 do 13. Na redno sprejemanje zlatin in srebrnine se posebno opozarjamo, ker spet posluje uradni cenilec.

Pektasol, Fruktapekt in Drogenas

vse za vkuhanje sadja se zopet dobi v drogeriji Gregorič, Ljubljana, Prešernova 5

u— Sprejeme v strokovno šolo za otroke sestre-negovalke v Ljubljani, Lipičeva ulica, (Dečji dom kraljice Marije) je razpisal v »Službenem listu« z dne 27. julija t. l. 60. kos, kjer so razvidni vsi sprejemni pogoji.

u— Za red na električni cestni železnici. Uprava električne cestne železnice nas prosi za objavo: Sprevidniki in vozniški imajo nalog, da na vsaki postaji — ne glede na to, da li je kak potnik za vstop ali izstop pripravljen — ustavijo voz, hkrati pa tudi, da se pred odhodom voza s postajališča preprčajo, ali ni v okolici še kak potnik, prav tako pa tudi, da se voz ne odpremi vse do tle, dokler ni vstopanje in izstopanje popolnoma končano. Nadalje jim je naročeno, da morajo biti nasprotni potnikom vljudni in uslužni, prav tako pa tudi, da morajo preslišati vse pikre opazke ter potnikom prijazno odgovarjati na vprašanja, ki se tičejo izstopnih mest, prestopov in tudi odhodov vlakov. Kakršnokoli drugo razgovorjanje prerekanje ali celo prepiranje itd., je tramvajskim uslužben-cem najstrožje prepovedano. Občinstvo naj vsak konkretni primer prestopa prijavi upravi cestne železnice z navedbo časa, kraja, številke voza, številke denarne torbice sprevodnika in priči z natančnimi slovi, da bo uprava mogla postopati proti prekršiteljem predpisov. Potnike pa naprosimo, naj čim bolj naglo vstopajo in izstopajo ter poslušajo in se ravna po vseh navodilih službovalcev voznega osebja, posebno pa, da naj opuste kakršnokoli nepotrečno razgovorjanje s vozniški in sprevodniki. Vse občinstvo pa tudi prosimo za upoštevanje napore službe tramvajskih uslužbenecv, saj odpremojo po 30.000 potnikov in prevozi do 5.500 km na dan.

u— Najnovejši modni film, ki prikazuje zadnje modne kreacije iz Amerike, predvaja pri vseh predstavah v tem tednu kino Union v Ljubljani! Telefon 22-21. (—)

u— Na sodišču izgubljen denar. Na ljubljanskem okrajnem sodišču, v sobi št. 36, v glavni pisarni, kjer se potrjujejo prepisi raznih spričeval in potrdil in se overjuje podpis na listinah, je bila pred dnevi izgubljena denarnica z nekaj denarja. Lastnik denarnice naj se zgleda v pisarni, kjer bo dobil denar vrnjen.

u— Pretepi in nesreče. V bolnišnico je bilo pripeljenih spet nekaj žrtev nedeljkih pretefov. Tako je Alojzija Hočevarja, 29 letnega hlapca na Brezovici, pred neko gostilno nekdo sunil z velikim nožem v desno stegno ter mu prizadel občutno rano. — V št. Vidu pri Stični so se v neki gostilni sprli fantje in se nazadnje tudi udarili. Žrtve pretepa je postal 19letni posestnikov sin Lučviki Trnovšek, ki so ga v splošnem metu vrli na tla, ga temeljito pretepli in mu precevali žile na desni roki. Nazadnje mu je eden pobesnelih napadalec preceval še hrbet v vsej širini. Stanje težko ranjenega Trnovškega je resno. — 18letnega delavca v večki papirnici Ivana Tavčarja je pri delu zgrabil stroj za desno roko ter mu zmečkal prste, enega pa odtrgal. — 49letni Mohor Gregorič z

delo »Mazzini e gli Slavi«, ki razglablja odnos vseh slovanskih narodov do znamenitega ideologa italijanskega »risorgimenta«.

K. H. Mácha. Stoletnica smrti češkega Byrona, romantičnega pesnika in prvega mojstra češkega modernega verza K. H. Mácha, ki je 1. 1936 zbrala vso kulturno javnost tedanje Českoslovaške okrog tega imena in duhovnega simbola, še vedno odmeva v češki kulturi. Pravkar je izšel v Pragi zbornik »Věčný Mácha«, ki združuje vrsto izbranih razprav o Máchi in podaja končne rezultate dosedanjega raziskavanja življenja in dela nesmrtnega pesnika »Mája«. Zbornik tako zaključuje vrsto jubilejnih spisov, ki so bili po večini zabeleženi tudi v slovenskih listih, pač v znamenju prijateljstva, ki je združilo Prešerna in Mácho. Odkar počivajo telesni ostanke K. H. Mácha na vyšehradskem pokopališču v Pragi, je pesnikov grob deležen posebne časti številnih častilcev, ki od blizu in daleč romajo na ta sveti prostor češkega naroda.

»Matica rada«, časopis za znanstveno organizacijo dela, prinaša v pravkar izšli 4. številki uvodni članek dr. Bogumila Vošnjaka »Savremena Moskva i Jugoslovenija«, nadaljevanje spisa »Izbor poziva«, čigar prvi del je medtem že izšel v knjižni izdaji, drugi del pa je napovedan, za tem prispevek psihotehnika prof. Mirka Ferencaka »Gospodarski pomen industrijske psihotehnike«, ki je v celoti natiskan v slovensčini, članek Krfskega »Finansijske u sloveniji države in celo vrsto krajših informacij ter poročil o posameznih novih knjigah, med katerimi so tudi nekatere slovenske publikacije. Med njimi je posebno ugodna ocena spisa prof. dr. Franca Vebra »Nacionalizem in krščanstvo«. »Matica rada« izhaja v redakciji našega rojaka inž. Vojka Koprivnika in se naroča v Beogradu, Kraljev trg br. 15.

ZVOČNI KINO SOKOLSKI DOM
V ŠISKI, telefon 41-79

TARZAN v novih senzacionalnih pustolovčinah

TARZAN JUNAK

V gl. vlogi: HERMAN BRIX.

Predstave: danes ob pol 9. uri in jutri ob pol 9. uri.

Prihodnji spored (v soboto 3. VIII.)
MICKEY ROONEY

Enkrat si samo mlad

Drenovega griča, žagar brez posla, se je sprl s sosedom in ta ga je udaril s stolom po roki s takšno silo, da mu jo je zlomil. — Izidor Slana, 37letni delavec z Brezovice, uslužben pri kamnoseku Battelinu, je padel s kolesa na trdi cesti tako nesrečno, da se je pobil po vsem obrazu.

u— Tatvine in vlomi. Neznani stanovanjski tat se je vthotaplil pred nekaj dnevi med 16. in 18. v hotel Sočo na Sv. Petra cesti in ukradel iz nezaklenjene spalne sobe Marije Korošecve damsko zapestno krom uro, vredno 300 din, in 4.500 din gotovine v bankovcih in srebrnih kovancih. — Navadno papirnato listino, v kateri je bilo 1.875 din gotovine in več raznih računov na ime Segulin in Škrbine, je nekdo izmaknil Andreju Segulinu v vintotcu v Prešernovi ulici. Arretirana sta bila nekda ženska in neki 15letni fant, ki sta se smukala okrog okradenca in potlej nenadoma izginila. — Vinka Ložica je na njegovem stanovanju v Mencingerjevi ulici obiskal neznani tat in mu odnesel 700 din vredno pozlačeno možko uro in pa srebrno uro, vredno okrog 100 din. — V trgovino Ane Mitčeve v Povšetovi ulici se je prismukal tat, izbral priliko in odnesel »pulta tisočak«. — 409 din vreden otroški voziček sive barve je pred nekaj dnevi nekdo odpeljal iz veže na Resljevi cesti 7 na škodo Regine Vidmarjeve.

OTROSKI ZDRAVNIK
dr. LUKA BEZIČ
ZOPET REDNO ORDINIRA
Turnogradska 4/I.

u— Kolesa krađe. Iz kopališča na Tomčevem je tat odpeljal Marjanu Gantarju iz Ljubljane 800 din vredno, sivo pleškano kolo znamke »Tajfun«. — Na Črnučah je nekdo ukradel Rudolfu Nagliču še skoraj novo, modro pleškano kolo znamke Peugeot. Kolo je vredno din 1.500. — Na Sv. Petra cesti je bilo ukradeno žensko kolo znamke »Turnier«, lasti trgovca Vladimira Preskerja. — Matiji Koprivcu je pa iz veže na Krakovskem nasipu 10 izginila 1.000 din vredno črno pleškano kolo znamke »Trophe de France«, s širokim krmilom in z dinamo svetilko znamke »Henkel«.

u— Tri aretacije. Policija je prišla brezposelnega pekovskega pomočnika, ki je osumljen, da je vlomil v pekarijo v Staretovi ulici, nasilno odprl zaklenjeni predal ter pobral iz njega za 728 din kovane-ga drobiža ter žensko zapestno uro z zapestnico v obliki verižice. Skupna škoda znaša nekaj čez 1.000 din. — Arretirana sta bila delavec Robert K. iz Novih Jarš in njegova priateljica Matilda R., ki sta pred dvema dnevnoma vlomila v gostilno »Kavarna« na Vilharjevi cesti in odnesla 500 din gotovine, nekaj klobas in precejšnjo količino pijače. Vlom je gostilničar takoj prijavil in vlomilca so takoj prijeli. Na njunem stanovanju so našli še nekaj stotakov in nekaj jedil, pijačo pa sta že pospravila. — V mestu so večeraj prijeli tudi brezposelnega delavca Antona J., ki je osumljen, da je neki svoji sorodnici v Križevniški ulici odnesel večjo množino obleke in perila.

u— Tatvine vložne »njizice«. Gospodinjska pomočnica L. V. si je izbrala kaj nehalno prijateljico. Oni dan jo je obiskala na njenem stanovanju v Pražakovi ulici in med prijateljskim pogovorom ji je neopaženo izmaknila iz kovčega vložno knjižico Mestne hranilnice za 1.700 din. Potlej se je prijateljica hitro poslovila in odhitela naravnost v hranilnico ter dvignila vložni znesek. Nekaj ur nato se je zgledala pri blagajni hranilnice tudi okradena, ki je vložno knjižico pogrešila. Svetovali so ji, naj stvar nemudoma javi policiji. Seveda so brž prijeli žensko, in pri nji se našli tisočak gotovine ter za ostali denar nakupljeno blago. Okradenka bo poslej pač malce previdnejša pri izbiri prijateljic.

u— Grd zločin. Policija je na ovadbo aretirala starejšega moškega, ki je oskrnil šleto deklico. Brezvestnež je oženjen ter je deklico pred časom pohčeral, da je potlej navezal razmerje z otrokom. Deklici je zagrozil s kaznjico, če bo komu povedala, kaj z njo počne. Skrnil jo je tako več tednov, dokler ni prišla njegova žena stvari nasled.

SOKOL

Sokol v Zalogu pri Ljubljani bo nastopil. Na naš sokolski praznik v nedeljo 4. avgusta bomo pokazali sad našega sokolskega dela in nezmožnosti sokolske volje. Kljub nemirnim časom, ko se rušijo ideali bratstva in svobode, vlada v našem Sokolu zdrav duh in pravilno poimovanje nesmrtni Tyrševe sokolske misli. Sokoli, Sokolice, narodno čuteče občinstvo v nedeljo 4. avgusta vsi v Zalog. Pridite in ogledite si naše delo. Od našega javnega nastopa je odvisen naš obstoj. Poleg moralne potrebujemo tudi emotno pomoč, ker plačujemo najemnine za telovadnice in društveno sobo. Sama članarina ne zadostja za vzdrževanje naših bremen. Nastop točno ob 15. uri na telovadščico zven zaskalskega doma. Za goste iz Ljubljane in njene okolice je najpripravnejši vlak, ki odhaja iz Ljubljane ob 14.20. Pa tudi za povratek v Ljubljano so prav ugodne zveze. Vlaki proti Ljubljani odhajajo ob 17.59, 19.41 in 21.44. Ne pozabite, dne 4. avgusta ob 15. uri!

Iz Celja

— Pod vlak je skočila. Kakor smo že poročali v prvi izdaji ponedeljskega »Jutra«, je v nedeljo zvečer neznanica srednjih let skočila pri Levcu pod kolesa savinskega potniškega vlaka. Ki prihaja v Celje ob 18.42. Pozneje so v obupanih spoznali 54-letno dnuarico Marijo Kodrino iz Arje vasi pri Petrovčah. Lokomotiva jo je podrla na tla in vlak je zdrdral čez njo. Kolesa so odrezala Kodrino obe nogi, eno pod kolenom, drugo v stalu. ter jo poškodovala po glavi in rokah. Strojovodja je ustavil vlak, nakar so Kodrino prenesli v vagon in jo prepelali v Celje, s kolovodra pa z reševalnim avtomobilom v bolnišnico. Tam so Kodrino, ki je bila ves čas do prevoza v bolnišnico kljub strašnim poškodbam pri zavesti, operirali. Vzrok dejanja ni znan. Stanje Kodrino je resno.

— Uradni dan Zbornice za TOI za Celje in okolice bo v torek 6. avgusta od 8. do 12. dopoldne v posvetovalnici Zdrženja trgovcev za mesto Celje v Razlagovi ulici.

— Prostovoljni gasilski četi v Celju je poklonila hotelirka ga. Terezija Skobernetova v Celju 100 din namesto venca na grob g. inž. Josipa Lenka v št. Petru. Iskrena hvala!!

— Zadnja pot Martina Drugoviča. V soboto ob 18. so se zbrali pred mrtvašnico na mestnem pokopališču zastopniki oblašt, ipavčeve pevke župe, celjskih pevskih in drugih društev ter mnogo drugega občinstva, da sprejmejo pokojnega g. Martina Drugoviča, upokojenega podnazorika policijskih agentov in podpredsednika pevskega društva »Ojke« v Celju, k zadnjemu počitku. Po blagoslovitvi trupla je pred mrtvašnico zapel moški zbor »Ojke«, pomnožen s člani Celjskega pevskega društva in »Celjskega zvonca«, pod vodstvom g. Cirila Preglja »Vigred«. Po cerkvenem obredu ob grobu se je z globoko občutenim govorom poslovlil od nepozabnega pokojnika predsednik »Ojke« g. Anton Lečnik, pevec pa so zapeli Pregljevo »V tih noč«.

— Umrla je včeraj v Zalcu po kratkem, težkem trpljenju ga. Adela Kvedrova, soproga trgovca g. Kvedra. Pokojna je bila odlično narodna in značajna žena, vzorna soproga ter svojima dvema hčerama in dvema sinovima izredno skrbna mati. Pogreb bo v sredo ob 16. iz hiše zlasti v Zalcu 34 na pokopališče k Sv. Kancijanu. Pokojni bodi ohranjen lep spomin, svojem naše iskreno sožale!

— Požar v št. Vidu pri Grobelnem. Preteklo noč se je vnel kozolet posestnika Antleja v št. Vidu pri Grobelnem. Ogenj se je hitro razširil na vse poslopje in ga uničil. V kozoletu je tudi zgorelo nad 100 stov sena, mnogo žita, gospodarsko orodje in več voz. Škoda znaša okrog 80.000 din in je le delno krita z zavarovalnico. Med požarom, ko so ljudje gasili, se je nekdo spazil v hišo ter ukradel iz sobe okrog 5.200 din gotovine, uro in lovsko puško. Kaže, da je bil ogenj podtaknjen in da je izvršil tatvino požigalec sam.

— Patrona ga je razmesarila. V Proziški vasi pri storah se je 10letni posestnik sin Maks Majoranc igral v nedeljo popoldne doma v kuhinji s patrono in je tolkel po njej. Patrona je eksplodirala. Učinek je bil strašen. Majorancu je razmesarilo levo stran prsi do pljuč in mu odtrgalo levo roko v zapestju. Dečka so prepeljali v celjsko bolnišnico, kjer pa je že ob 23.30 podlegel groznim poškodbam.

Iz Maribora

— Rezervni podoficirji v Mariboru so prejeli od maršala dvora in ministra za vojsko zahvalo za vdanostne in pozdravne brzojavke z ustanovnega občnega zbora Udruženja rezervnih podoficirjev v Mariboru, obenem pa tudi priznanje za vztrajno narodno-obrambo delo. Pozivajo se vsi rezervni podoficirji, ki se še niso prijavili, da store to čimprej. Prijave se sprejemajo vsak četrtek v društveni pisarni URP na Rotovškem trgu 1, in sicer od 8.30 naprej.

— Hišni posestniki v Mariboru, ki so dobili pozive zaradi ureditve hišnih zaključnih pred napadi iz zraka do 1. septembra 1. 1940, naj vzamejo na znanje, da je Drustvo hišnih posestnikov za Maribor in okolico vložilo na odločujočem mestu utemeljeno predstavitko, v kateri se je pojasnilo, da se navedeni pozivi v določenem času iz materialnih in časovnih ozirov ne more izpolniti.

— Druga skupina otrok, ki bo letovala v Počitniškem domu kraljice Marije na Pohorju, odpotuje dne 2. avgusta iz Maribora. Prva skupina pa se vrne danes dopoldne z vlakom ob 9.14.

— Še o smrti Mihaela Sivke. Prejšnji teden smo v ponedeljski izdaji našega lista poročali o nenadni smrti Mihaela Sivke. V poročilu so se vrinile nekatere neljube pomote, ki jih na željo pokojnikovih svojcev popravljamo. Mihael Sivka ni bil 54 let star in ni bil pri Sv. Lenartu doma, temveč je bil 44 leten, vzgleden mož iz Gorisnici pri Sv. Marjeti v okolici Moškancjev. Pokojnik je že 6 let hiral in njegova bolezen je povzročila, da ga je zadel možganska kap.

— Pomanjkanje koruzne moke. V Mariboru se ne dobi več koruzne moke. Trgovci pravijo, da je zmanjkalo. Pomanjkanje koruzne moke občutijo zlasti šibkejši socialni sloji.

— Drava narašča. Zaradi silnih nalivov, ki se ponavljajo skoraj vsak dan, je Drava spet zelo narasla. Na nekaterih mestih na Dravskem polju je že prestopila bregove ter preplavila velike komplekse njiv in travnikov.

— Nemški poskusni balon je pristal v nedeljo v Bresternici pri Mariboru. Našel ga je posestnik Avgust Herić na nekem drevesu. Nemški balonček je imel papirnat padobran in merilni aparat št. 1770, ki je bil nepoškodovan. Na aparatu je bilo pritrjeno tudi pismo z navodili, kaj je za balončkom napraviti, kadar ga kdo najde, in dopisnica, s katero naj se observatorij Lindberg v Nemčiji obvesti o najdbi. Aparat so oddali sreskemu načelstvu, ki ga bo odpremil dalje. To je že četrti nemški poskusni balon, ki je bil najden ob naši severni meji.

— Belo pastavico je ujel gostilničar Wiedmoser iz Vuhreda. To je prvi primer, da so ujele v naših krajih albinistično lastavico.

— Pri črpanju vode utonil 8-letni viničar sin Martin Kosi iz Rakovca je črpal vodo iz mlake v bližini hiše. Pri tem je izgubil ravnotežje in padel v 1 m globoko mlako, kjer je utonil. Ko so ubogega fanta našli, je bil že mrtev.

— Kri je tekla. V nedeljo so se spet pripetili v raznih gostinah v mariboski okolici krvavi incidenti. V neki gostilni v Zgor-

njem Radvanju so vinjeni moški navali na 25-letnega čevljarkega pomočnika Mihaela Brodnjaka, ki je obležal v mlaki krvi. Dobil je 4 zabodljaje z nožem v hrbet in 2 v prsa. V Spodnji Dobravi je postal žrtev alkohola 43-letni posestnik Gustav Reteč, ki je dobil težke poškodbe na glavi. Na Pobrežju je neki moški navali na 49-letnega Janka Belina s Pobrežja ter ga z bokserjem tako močno udaril po obrazu, da mu je zlomil nosno kost. Vsi poškodovanci se zdravijo v mariboski bolnišnici, za napadalci pa poizvedujejo orožniki.

— Življenja se je naveličal 51-letni pokopalski paznik Franc Stepihar s Pobrežja. V samomorilnem namenu si je pogol iz samokresa kroglo v prsa. Težko ranjena Stepiharja so reševalci odpremil v bolnišnico, kjer si zdravniki prizadevajo, da bi mu rešili življenje.

Gospodarstvo

Z uredbo so določene odkupne cene za novo pšenico

Kakor smo že v nedeljski številki poročali, je kraljevska vlada končno odobrila uredbo o prometu s pšenico in o državni intervenciji na tržišču pšenice v gospodarstvenem letu 1940/41, s katero je določena odkupna cena za novo pšenico. Uredba določa v glavnem naslednje:

Pšenica iz leta 1940 in iz prejšnjih let se sme prodajati in kupovati samo po cenah, določenih s to uredbo. Kot osnovna cena velja cena za 100 kg suhe, zdrave, rešetane pšenice s hektolitrsko težo 76 kilogramov in z 2% primesi. Za tako pšenico je določena franko šlep ali vagon cena 250 din, in sicer za dobavo v času do 15. avgusta. Za poznejše dobave se cena od mesca do mesca stopnjuje. Z novo uredbo torej ni določena maksimalna cena niti minimalna cena, temveč fiksna cena. Za pšenico boljše kakovosti, to je za pšenico z večjo hektolitrsko težo, se računa dodatek po 2,50 din za vsak nadaljnji kilogram hektolitrske teže, za pšenico slabše kakovosti pa odbitek 2,50 din za vsak kilogram manjše hektolitrske teže. Vsak začetni kilogram hektolitrske teže se smatra za cel kilogram. Tako velja osnovna cena 250 din za hektolitrsko težo od 75 do 76 kilogramov; pri teži 76 do 77 kilogramov znaša cena 252,50 din, pri teži 77 do 78 kilogramov 255 din, pri teži 78 do 79 kg 257,50 din itd. Prav tako gre črna navzdol pri manjši teži in znaša cena za pšenico s hektolitrsko težo 74 do 75 kg 247,50 din, s hektolitrsko težo 73 do 74 kg 245 din itd.

Za večji odstotek primesi preko 2% do največ 5% se zmanjša osnovna cena, in sicer pri 2 do 3% hektolitrske teže za 3 din, pri 3 do 4% za 6 din in pri 4 do 5% za 9 din.

Povišanje cene pri poznejših dobavah

Za dobave, sklenjene za čas po 15. avgustu t. l., se poveča cena, določena na zgornji način, in sicer za dobavo od 16. do 31. avgusta za 3 din pri metriskem stotu, za dobavo od 1. do 15. septembra za nadaljnjih 3 din, za dobavo od 16. do 20. septembra za nadaljnjih 2 din in za vsak nadaljnji koledarski mesec do konca marca mesečno po 2 din. V marcu prihodnjega leta bo znašala torej osnovna cena 20 din več, to je 270 din brez eventualnega dodatka za večjo hektolitrsko težo.

Določbe za trgovine

Osebe, ki se bavijo s prometom in predelavo pšenice na debelo, lahko gornjim cenam priračunajo dokazane in upravičene prevozne stroške in dodatke za režijo, kolo in za zaslužek v višini 13 din za 100 kilogramov. Trgovci smejo za pšenico, ki se dobavlja v skladišče in ne franko vagon ali šlep, odbiti proizvajalcu največ 5 din za 100 kg za prevozne in nakladalne stroške do šlepa ali vagona.

Dodatek, ki ga smejo priračunati k nabavnim cenam osebe, ki se bavijo s prodajo pšenice na drobno neposredno konzumentu, bo določil urad za kontrolo cen.

Zadruge, trgovci, komisijonarji, mlinci, kmetijske industrije in ostali predelovalci pšenice so dolžni voditi knjige o kupljenih in prodanih količinah in izdati osebam, katerim prodajo pšenico, obračune, iz katerih se mora videti prodana količina, kakovost in plačana cena. Dolžni so izdati obračune tudi proizvajalcem, če to zahtevajo. Ti obračuni so oproščeni takse po tarifni številki 37. taksnega zakona.

Prizad bo vršil odkup

Prizad bo vršil v letu 1940/41 odkup vseh ponudbenih količin pšenice po cenah, ki so določene s to uredbo. Finančni mi-

nister se pooblašča, da Prizadu izda državno garancijo za kredit v znesku 800 milijonov din, da si bo družba lahko nabavila potrebna denarna sredstva. Eventualna izguba Prizada iz tega posla gre najprej na breme dohodkov družbe, v drugi vrsti pa na breme državne blagajne.

Vsa javna in privatna skladišča so dolžna za običajno nagrado postaviti Prizadu na razpolago svobodne prostore za skladiščenje pšenice po pogojih, ki jih bo predpisal trgovinski minister v sporazumu z banom Hrvatske.

Kontrola izvajanja uredbe

Vsi organi prvostopnih upravnih oblastev, državne in samoupravne krajevene policijske oblasti, organi žandarmerije, finančne kontrole, trošarinski uslužbenici in tržni nadzorniki morajo vršiti nadzorstvo nad izvajanjem predpisov te uredbe in morajo vse osebe, ki kršijo te predpise, prijaviti pristojnim sodiščem.

Zadruge, trgovci, komisijonarji, mlinci, kmetijske industrije in ostali predelovalci pšenice, morajo pooblaščenim organom dati na vpogled vse poslovne knjige in dokumente, ki se nanašajo na promet s pšenico in jim dati vsa potrebna pojasnila ter jim omogočiti pregled skladišč. Take organe bo določil trgovinski minister v sporazumu s finančnim in notranjim ministrom, na področju banovine Hrvatske pa ban. Ti organi so dolžni čuvati kot službeno tajnost vse podatke, za katere so izvedeli od tej priliki.

Občinske uprave odnosno mestna po glavarstva bodo ustanovila iz vrst članov občinskega odbora odnosno mestnega sveta, proizvajalcev in potrošnikov odbore po 5 oseb. Ti odbori bodo sodelovali z upravnimi oblastmi pri izvajanju uredbe in ugotavljanju nepravilnosti prijavljali pristojnemu oblastvu.

Prehodne določbe

Vsi zaključki o nakupu letošnje pšenice, sklenjeni do uveljavljanja te uredbe po nižjih cenah, so neveljavni, če blago še ni dobavljeno kupcu, kupec pa lahko vztraja na pogodbi, če doplača razliko do cene, ki je določena z uredbo. Trgovinski minister bo v sporazumu s kmetijskim ministrom in banom banovine Hrvatske predpisal podrobnejše določbe in navodila za izvajanje uredbe.

Z uveljavljanjem uredbe prenehajo glede pšenice veljati predpisi uredbe o maksimiranju cene in prisilnem odkupu pšenice in koruze od 22. junija odnosno 3. julija t. l. Za kaznivna dejanja, ki so bila izvršena do uveljavljanja nove uredbe, pa nadalje veljajo predpisi stare uredbe.

Kazni

Uredba predvideva stroge kazni za kršitve predpisov. Tako je predvidena za onega, ki plača nižjo ceno, ali za onega, ki zahteva višjo ceno, kazen do 6 mesecev in denarna kazen 1000 do 100.000 din. Zadrugi, trgovci in predelovalci, ki ne bi vodili predpisanih knjig, se kaznujejo z enako kaznijo. Kdor ne bi pustil pooblaščenim organom pregledati knjige in poslovne prostore, se kaznuje z denarno kaznijo od 1000 do 50.000 din, prav tako lastnik skladišča, ki ne bi dal Prizadu na razpolago svobodnih skladiščnih prostorov.

Kazni izrekajo okrajna sodišča, denarne kazni pa se stekajo v korist posebnega računa pri Prizadu, ki služi za kritje stroškov odkupa pšenice. Pri neizpolnitvi denarne kazni se računa vsakih 100 din za 1 dan zapora, pri čemer ta zapor ne sme trajati več nego 3 mesece.

Z objavo pravilnika o hmeljarskih združenjih še ni stopila v veljavo uredba o hmelju

V »Službenih novinah« od 27. t. m. je objavljen pravilnik v hmeljarskih združenjih, ki ga je izdal kmetijski minister v sporazumu z ministrom za notranje posle na osnovi čle 6 uredbe o hmelju.

Pravilnik določa, da se v vsakem hmeljarskem okolišu ustanovi po eno hmeljarsko združenje (uredba o hmelju predvideva v čl. 3 tri okoliše: štajerski, podunavski in hrvaški). Vsak lastnik hmelja mora biti član hmeljarskega združenja (kakor to določa čl. 6 uredbe). Hmeljarji, ki ne pripadajo nobenemu hmeljarskemu okolišu morajo biti člani hmeljarskega združenja, določene banovine, če pa tako združenje v dotični banovini ne obstoji, tedaj morajo biti člani hmeljarskega združenja najbližjega okoliša. Če pri uveljavljanju tega pravilnika že obstoja na istem področju eno ali več hmeljarskih društev, tedaj se morajo ta društva prilagoditi tem določbam in pretvoriti in združiti v hmeljarsko združenje. Rok in način te združitve odredi pristojni ban.

Namen hmeljarskega združenja je, da zastopa interese hmeljarjev, da deluje za pospeševanje proizvodnje in prodaje hmelja, da prireja sezonske vzorčne sejme, da vodi evidenco o lastnikih in o površini, zasajeni s hmeljem (kataster) ter statistiko o proizvodnji in prodaji.

Sredstva združenja so: 1) vpisnina in letna članarina, ki jih določi občni zbor združenja; 2) prispevek v višini najmanj 1% dosežene prodajne cene hmelja v dotičnem okolišu, ki ga lahko občni zbor združenja poviša do največ 2%. Ta prispevek je vsak kupec (trgovci, pivovarji) dolžan odbiti proizvajalcu od izplačane vsote o priliki izplačila kupljenega hmelja in ga v roku 10 dni izročiti pristojnemu hmeljarskemu združenju, kakor to določa čl. 6. uredbe.

Združenja bodo ustanovljena tako, da bo banska uprava preko prvostopnega uprav-

nega oblastva najkasneje v dveh mesecih po objavi tega pravilnika pozvala preko »Službenih novine« in na običajni način vse lastnike hmelja na ustanovni občni zbor hmeljarskega združenja, ki bo v kraju, kjer je center proizvodnje dotičnega okoliša.

Do izvolitve upravnega odbora združenja vodi ustanovni občni zbor delegat kmetijskega ministra. Skupščina sprejme pravila združenja, ki morajo vsebovati gornje določbe tega pravilnika in mora biti v skladu z določbami uredbe o hmelju, pravilnika za izvrševanje te uredbe ter zakona o društvih, shodih in dogovorih od 18. sept. 1931 s spremembami od 24. marca 1933, nakar izvoli člane upravnega odbora.

Hmeljarska združenja lahko ustanove skupno centralo (zvezo) za zaščito interesov in pospeševanje hmeljarstva ter prodaje hmelja na vsem področju države. Poslednji člen določa, da stopi pravilnik v veljavo z dnem objave v »Službenih novinah«.

Vprašanje uveljavljanja uredbe o hmelju in veljavnosti tega pravilnika

Uredba o hmelju, ki je bila objavljena 29. marca t. l. določa v čl. 12 naslednje: »Kmetijski minister predpiše poseben pravilnik za izvrševanje uredbe o hmelju v sporazumu s trgovinskim ministrom (člena 6. in 7.).«

Šele tedaj, ko stopi v moč ta pravilnik za izvrševanje uredbe, dobi veljavo in obvezno moč uredba o hmelju (čl. 14. uredbe) in šele tedaj preneha veljati pravilnik o kontroli hmelja z dne 10. junija 1932 (čl. 13. uredbe).

Gornji pravilnik o hmeljarskih združenjih ni istoveten s pravilnikom za izvrševanje uredbe o hmelju čl. 12 uredbe in tudi ni izdan na osnovi tega člena temveč po čl. 6. uredbe, ki pooblašča kmetijskega ministra, da izda tak pravilnik v sporazumu z notranjim ministrom. Ker pa je za

uveljavljanje same uredbe potreben pravilnik o izvrševanju uredbe v smislu čl. 12. uredbe, na katerega mora pristati trgovski minister, zato z objavo pravilnika o hmeljarskih združenjih uredba o hmelju še ni stopila v veljavo in še ni dobila obvezne moči. Sodelovanje trgovskega ministra pri izdaji pravilnika o izvajanju uredbe je predvideno v citiranem členu 12. ravno glede izvajanja določil člena 6. (prisilno odtegotvanje 1% prispevka v korist združenja) in člena 7. uredbe (signiranje hmelja), ker se te določbe ne tičejo samo proizvajalcev hmelja.

Določba pravkar izdanega pravilnika o hmeljarskih združenjih, da stopi ta pravilnik v veljavo z dnem objave, je gotovo prišla v pravilnik po pomoti, kajti dokler ne dobi obvezne moči sama uredba o hmelju, ne more stopiti v veljavo pravilnik, ki vsebuje predpise o izvajanju bistvenih določb uredbe o hmelju (prisilno članstvo, obvezno odtegotvanje 1% prispevka). Dokler torej ne bo izdan pravilnik o izvajanju uredbe o hmelju, se ne morejo ustanoviti prisilna združenja hmeljarjev, kar tudi ne bi imelo mnogo smisla, ker se dotlej ne morejo izvajati predpisi o prisilnem članstvu in o odtegotovanju prispevka itd. Tudi ne bi bilo mogoče zadostiti predpisu, da morajo biti pravila združenja v skladu s pravilnikom o izvajanju uredbe o hmelju, dokler tega pravilnika ni.

Pomanjkljivosti pravilnika

Tudi sam pravilnik o hmeljarskih združenjih je zelo pomanjkljiv, saj vsebuje poleg določb, prevzetih iz same uredbe, le še predpise o tem, da skliče hmeljarje na ustanovni občni zbor banska uprava in da vodi ustanovni občni zbor delegat kmetijskega ministra.

Vsakemu prisilnemu združenju mora biti z zakonom točno določen delokrog. Zato bi morala že uredba o hmelju vsebovati podrobne predpise o ustanovitvi, o sestavi pravil, o članstvu in izvajanju članskih pravic, o ustroju organizacije, o pravicah in dolžnostih upravnih organov, o upravljanju imovine, o sestavljanju proračuna, o disciplinski postopanju, o izterjevanju prisilnih članskih prispevkov, o sklicanju in poteku občnega zbora, o načinu glasovanja in volitvi uprave, o dolžnostih upravnih organov združenja, o stalnem nadzorstvu nad združenjem, o možnosti pritožbe proti sklepom uprave in skupščine, itd. Skratka: uredba o hmelju bi morala vsebovati okvir

Povišanje brzojavnih pristojbin

Poročali smo že o povišanju telefonske tarife in poštne tarife za časopise, ki stopi v veljavo 1. avgusta. Sedaj je poštni minister izdal še odlok o povišanju pristojbin v brzojavnem prometu.

Pristojbina za običajno brzojavko bo znašala od 1. avgusta 1 dinar za besedo, medtem ko je doslej znašala 70 par, tako da znaša povišanje 45%. Minimalna pristojbina pa je sedaj določena na 10 din (doslej 7 din in 1 din za priznanico). Pristojbina 1 din za priznanico v bodoče odpade in se bo potrdilo izdajalo po službeni dolžnosti.

Malenkostno znižanje pristojbine bo nastopilo pri nujnih brzojavkah. Za nujne brzojavke je bilo treba doslej plačati trojno pristojbino, odšel pa velja dvojna pristojbina, t. j. za vsako besedo 2 din (doslej 2.10) pri čemer znaša najnižja pristojbina 20 din (doslej 21 din in 1 din za priznanico).

Na novo so uvedene novinarske brzojavke, za katere se plača polovična pristojbina, t. j. 50 par za besedo in najmanj 5 din. V enakem razmerju kakor pristojbina za običajno brzojavko se poviša tudi

za pravila združenja, kakor ga daje obrtni zakon za prisilna združenja trgovcev in obrtnikov. Obrtni zakon posveča prisilnim združenjem eno najobsežnejših poglavij.

Pričakovali smo, da bo ono, kar je bilo opuščeno v uredbi o hmelju, nadomestil pravilnik o hmeljarskih združenjih, ki pa vse odpravi v dveh kratkih členih in se sklicuje na društveni zakon. Toda predpisi, ki jih vsebuje društveni zakon za prostovoljna društva, niso uporabni za prisilno združenje, kakor niso uporabni za prisilna združenja trgovcev in obrtnikov.

Določa odprta so ostala v pravilniku zlasti vprašanja, ki so v zvezi z ustanovitvijo združenja, saj pravilnik le določa, kdo skliče ustanovno skupščino in kdo jo vodi, nič pa ne pove, kdo pripravi, sestavi in predlaga pravila, kako se sprejmejo pravila, kako se glasuje, kako se hmeljarji izkažejo, da so hmeljarji in da imajo s tem pravico sodelovati na skupščini itd.

Take pomanjkljivosti odpirajo na široko možnost za najrazličnejša izgrajevanja in za nepravilnosti že pri ustanovnem občnem zboru in napravljanju problematično samo ustanovitve. Kako naj na občnem zboru pride do veljave volja hmeljarjev, če ni v naprej zajamčena kontrola glede pravice sodelovanja in če ni zajamčeno tajno glasovanje?

Iz vsega navedenega sledi nujna potreba, da se pravilnik o hmeljarskih združenjih izpolni glede vseh odprtih vprašanj še preden dobi uredba o hmelju obvezno moč. Tu ne gre za običajno društvo, temveč za prisilno organizacijo, ki ima po uredbi obsežne pravice (predlaganje glede obsega s hmeljem zasajene površine, glede obnove hmeljašč, glede zastopnikov v hmeljski komisiji itd.) in so ji s prisilno članarino in obveznim prispevkom zajamčeni veliki dohodki. V naprej je treba onemogočiti, da bi se vodstva take prisilne organizacije kdajkoli polastili ljudje, ki ne bi imeli pred očmi samo koristi hmeljarjev in bi v poslovanju organizacije spravili hmeljarstvu tuje interese, ali pa ljudje, ki ne bodo znali gospodariti tako, da bo imelo hmeljarstvo od velikih denarnih žrtev, ki jih nalaga uredba hmeljarjem, onih koristi, ki ji lahko ima, toda le pri dobrem in pametnem gospodarstvu. Zato je treba v pravilniku predvideti določiti, v kakšne svrhe se lahko porabi denarna sredstva od 1% prispevka, ki bo že sam prinesel združenju okrog pol milijona din dohodkov in pri ugodni prodajni ceni hmelja še več.

Izvajanje plačilnega sporazuma z Rusijo

V nedeljski številki smo že poročali, da so prispeli v Beograd člani ruskega trgovskega poslanstva, ki bo stalno v Beogradu v smislu trgovinske pogodbe med našo državo in Rusijo. Z ustanovitvijo tega trgovskega predstavništva v Beogradu je šele dana možnost za sklepanje trgovinskih poslov z Rusijo.

Zato je finančni minister izdal naslednji odlok: 1) Pooblašča se devizna direkcija Narodne banke, da izvaja sporazum o biagovnem in plačilnem prometu, sklenjenem 11. maja t. l. v Moskvi med kraljevino Jugoslavijo in Zvezo sovjetskih socialističnih republik in da izda potrebna navodila in pojasnila za izvajanje tega sporazuma; 2) V pogledu izvajanja uvozne kontrole se bo smatrala Zveza sovjetskih socialističnih republik kot nektrirna država v smislu odlokov št. 13.920 VIII - 1936 in št. 52.976 VIII od 7. septembra 1939.

Gospodarske vesti

— Olajšava za plačilo prvega obroka zemljarine. Vlada je na predlog finančnega ministra predpisala uredba o plačilu prvega obroka zemljarine za leto 1940. Po tej uredbi se za izjemo od predpisov točke 4. čl. 148 zakona o neposrednih davkih določa, da zapade prvi obrok zemljarine za 1. 1940 v plačilo šele 1. oktobra 1940. Po dosedanjih prejšnjih je bilo treba prvi obrok zemljarine plačati 1. avgusta.

— Madžarsko-ruska trgovinska pogajanja. Iz Budimpešte poročajo, da bo šel teden odpotovanja v Moskvo madžarska trgovinska delegacija pod vodstvom pomočnika zunanjega ministra Nickla, ki se bo pogajala za sklenitev trgovinske pogodbe. Predlog za pogajanja je madžarska vlada stavila ruski vladi že v januarju letošnjega leta.

— Jugoslovensko-nemški sporazum glede izplačila kranjskega deželnega posojila in črnogorskega posojila. Iz Berlina poročajo, da je bil 15. junija t. l. dosežen med nemško in našo vlado sporazum glede izplačila 4.5% kranjskega deželnega posojila iz leta 1917 in 5% črnogorskega državnega posojila iz leta 1911, kolikor so te obveznosti last obeti, ki stalno biva v Nemčiji in češkomoravskem protektoratu. Naša država bo plačevala določene zneske za obresti in izplačilo teh posojil. Imetniki teh obveznic bodo prejimali izplačila v obsegu plačil naše države in obsegu transfernih možnosti v jugoslovenskonemški klirungu. Nemška vlada je že pozvala vse imetnike teh obveznic v Nemčiji, da izročijo obveznice najkasneje do 20. avgusta, in sicer obveznice kranjskega deželnega posojila banki Creditanstalt-Bankverein odnosno Länderbanki na Dunaju, imetniki črnogorskega posojila pa banki Creditanstalt-Bankverein na Dunaju.

Borze

29. julija

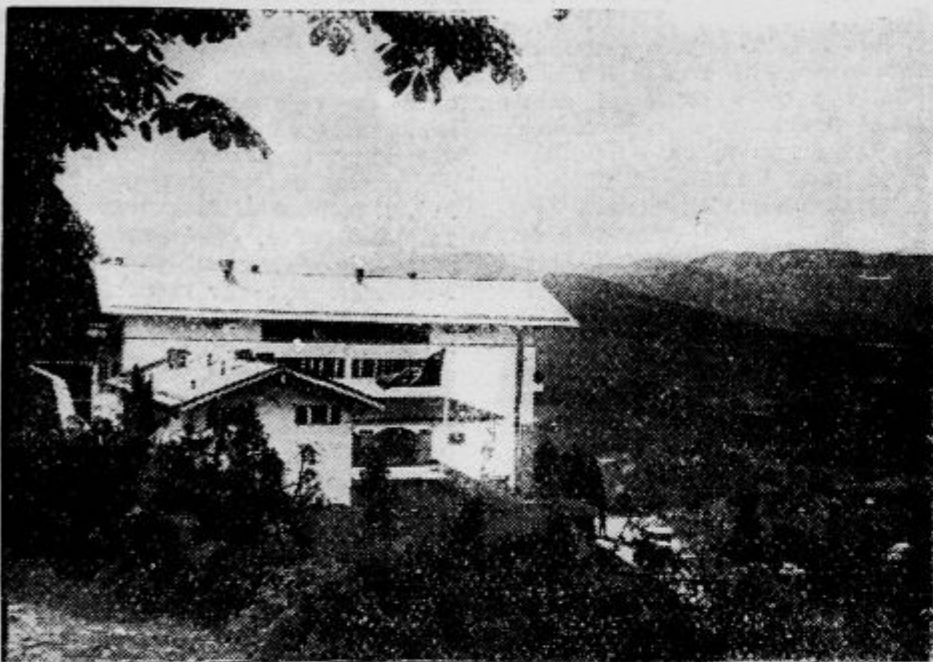
Na jugoslovenskih borzah notirajo nemški klirinski čeki nespremenjeno 14.70 — 14.90. Za grške bone je bilo v Zagrebu povpraševanje po 38. v Beogradu pa po 39.50. Bolgarski klirinski čeki so se v Beogradu trgovali po 91. Tečaj na svobodnem trgu se nadalje ravna po tečaju 55 din za dolar.

Na zagrebškem efektinem tržišču je bilo pri mlačnejši tendenci za Voino škodo povpraševanje po 436 (v Beogradu je bil zabeležen tečaj 440 — 442). Tudi v ostalih državnih vrednotah ni bilo zaključkov.

DEVIZE

Ljubljana. Oficialni tečaji: London 170.36 — 173.56, New York 4425 — 4485, Curih 1008.06 1018.06. Tečaji na svobodnem

Dvorec Berghof pri Berchtesgadnu

Kjer je Hitler sprejel te dni rumunske in druge državnike za razgovore o ureditvi spornih vprašanj v srednji in jugovzhodni Evropi

Rim po dveh mesecih vojne

Pešci v premoči — Zaklonišča v antičnih zgradbah

Rim, konec julija
Dva meseca sta minila, od kar je Italija stopila v vojno in čeprav se ta Rima niti ni dotaknila, se je njegov obraz temeljito spremenil.

Kot prvi znak spremenjenih splošnih razmer opaziš, ko stopaš po glavnih rimskih ulicah, povečano število pešcev, ob njihovi strani pa zelo številne kolesarje — tudi ti so bili avtomobilisti. Promet z avtomobili se je dejansko silno zmanjšal, tisti, ki so ostali — in to so po večini javni, vojaški in tuji avtomobili — so vsi po črtani s programi belega laka, ki so ustvarile novo avtomobilistično modo in estetiko. Drug opozorljiv znak vojnega stanja so papirni traki, s katerimi so prepleli vse šipe in izločena okna kot varnostni ukrep zoper učinkite letalske bombe in protiletalskega topništva. Ti traki so sestavljeni skoraj dosledno v ornamentalne motive in neredko tudi s smislom za humor, tako da ima oko mimoidočega prijetno razvedrilo in da skoraj pozabiš na težko mujo, ki je zahtevala takšne ukrepe.

Na raznih krajih mesta, zlasti v javnih vrtovih, stoje šotori Rdečega križa, ki je uredil stalno službo za hitro pomoč. Posebno pod drevesi Ville Borghese, kamor so domačini in tuji v tem času tako radi prirejali sprehode, je mnogo teh šotorov, ki so pripravljali za sprejem ranjencev v primeru sovražnega napada.

Po vsem mestu so urejena nadalje javna zaklonišča zoper zračne napade in veliki lepaki opozarjajo ljudstvo nanja. Kjer koli je bilo mogoče, so postavili pregrade iz desk in vreč s peskom, da bi imeli ljudje zaščito pred drobiči in izstrelki. Tako so na slovitim trgu dell Esedra spremenili vse prehode, ki ga obdajajo, v isto toliko zaprtih zavetišč in enako so zaprli do nekoliko ozkih vhodov galerije na trgu Colonna v osrčju mesta, kjer se še od pamti veke sestaja poslovni svet. Zelo dober in velik zakon prečistavlja Traforo, kilometer dolg predor, ki gre pod Kvirinalom.

Vse te stvari pa so bolj ali manj lastne

vsem današnjim italijanskim mestom, a značilnost rimskega vojnega oblačila, so spremembe in ukrepi ob starostnih rimskih spomenikih. Tudi mogočni in vekoviti loki Koloseja so se z vrstami vreč s peskom spremenili v pribežališča. Nekoliko korakov od antičnega Rima je dal moderni Rim svoj prispevek k mestni pasivni zračni obrambi: podtalna železnica, ki veže s 16 km dolgo progno glavna središča Rima z velikim prostorom za razstavo leta 1942, se je z lahkoto spremenila v 30 do 40 m pod zemljo potekajoči zaščitni predor, ki mu ne more nobena bomba do živlega.

Ce pa ostanki starega Rima, kakor v primeru Koloseja, lahko rabijo za namene pasivne zračne obrambe, dajejo še česče povod za težke skrbi, kajti treba jih je tudi same zavarovati pred učinki eksplozij. Kar se je dalo premakniti in prenesti, kipe in predmete po galerijah ter muzejih, so spravili pač drugam, druge stvari je bilo treba zavarovati na licu mesta. Tako so se stebri, loki, veliki spomeniki in zgradbe, ki jim lice pozna ves svet, obdali in zakrili z zaščitnimi preoblekami, ki jih delajo prav čudne.

To je nov obraz Rima, obraz, ki ga ne pozna noben turist, krepki, a tudi žalostni obraz vojne, obraz, ki se zvečer spet spremeni na presenetljiv način: Rim, mesto luči, ki so se njegove glavne ceste v drugih časih bleščale od luči obločnice in ki so njegove palače, spomenike in slavne razvaline razsvetljevali vso noč z mogočnimi žarometi, med tem ko so njegovi nešteti vodnjaki sipali pramene mnogobarvne vode, se uspa sedaj v skoraj popolni temi. Ko se bliža večer, je videti, kakor da bi mesto onemevalo, obrisi zgradb se stapljajo z nočjo. S tem se marsikomu morda prvič javlja v vsej svoji krasoti zvezdnata noč.

Mimoidoči so tedaj redki. Pred polnočjo, ki prihaja eno uro prej, ker je Italija ob začetku vojne uvedla poletni čas, se zapirajo vsi lokali in prenehajo obratovati vsa

prometna sredstva. Ljudje prihajajo zgoraj domov. Pozneje se oglašajo le koraki kakšnega redkega ponočnjaka, ki si skozi temo utira pot z žepno svetilko.

Mesto spl. Toda ob novem dnevu vstaja prebivalstvo bolj zgodaj nego kdaj prej ter polni ulice in tramvaje, odhajajoč na delo.

Maurizio Santafiora

Škodljive žuželke na Danskem

V danski provinci Tondern so se v zadnjem času pojavile ličinke tam doslej neznanih zajedalcev, ki delajo veliko škodo in ki zahtevajo obsežnih ukrepov za pokončevanje. Kakor so ugotovili, gre za ličinke nekega metulja, ki ga je dobili pogostoma na Francoskem. Razširile so se ob neki železniški progi in napadajo travnike ter njive, zlasti takšne na katerih rasejo mrkve. Domnevajo, da so škodljivke prispele v deželo z železniškimi transporti in se močno razširile, ko so naletele na ugodne pogoje za svoje življenje. Zanimivo je, da nekim poljem, kakor krompirjem, prizanašajo.

Čuvajte se mušjih pikov!

V poletnem času bomo pogostoma o nevarnih posledicah, ki jih imajo mušji piki. Takšen primer se je zgodil te dni v Dommitzschu pri Halleju v Nemčiji, kjer je muha pila 15letno dekle. Malo ur pozneje so se pokazali znaki težke zastrupitve. Več dni so si zdravniki prizadevali, da bi zastrupitev obvladali, toda dekle je le umrlo.

Diktator Kuče

polkovnik Batista, ki je po krvavem volilnem boju z večino glasov ponovno postal državni predsednik

Nemško gledališče v Belgiji in Franciji

Nemški dopisni urad poroča, da odrine annsambel weimarskega gledališča v zasedeno Belgijo in Francijo na gostovanje. Gostoval bo v Bruslju, Lilleu, Rouenu in Le Havreu, kjer bo izvajal »Prodano nevesto«, »Nižavos in še druge opere. V Bruslju pridejo tudi berlinski filharmoniki, ki bodo priredili velik koncert.

Če ne veš, zdaj izveš:

da namerava finska vlada odrediti demobilizacijo svoje vojske;

da je Mussolini v ponedeljek obhajal svoj 57. rojstni dan in da se je zadnje dni prvič od začetka vojne pokazal predstavnikom inozemskega tiska, ki so občudovali njegovo okretost in svežost;

da je »American Clipper«, ki leti iz Lizbone v Ameriko, te dni med 44 potniki odpeljal tudi štiri otroke bivše cesarice Zite;

da je turška vlada sklenila začeti takoj z gradnjo ceste med vzhodno anatolskima mestoma Diarekir in Van;

da se nahaja Italija na prvem mestu v turški trgovini;

da je vrhovno vojaško sodišče v Franciji obsodilo generala de Gaullea na pet let ječe;

da gradi Sovjetska unija mornarico podmornic, ki bo po svoji tonaži in borbeni sposobnosti enakovredna največjim flotilam podmornic ostalih svetovnih držav;

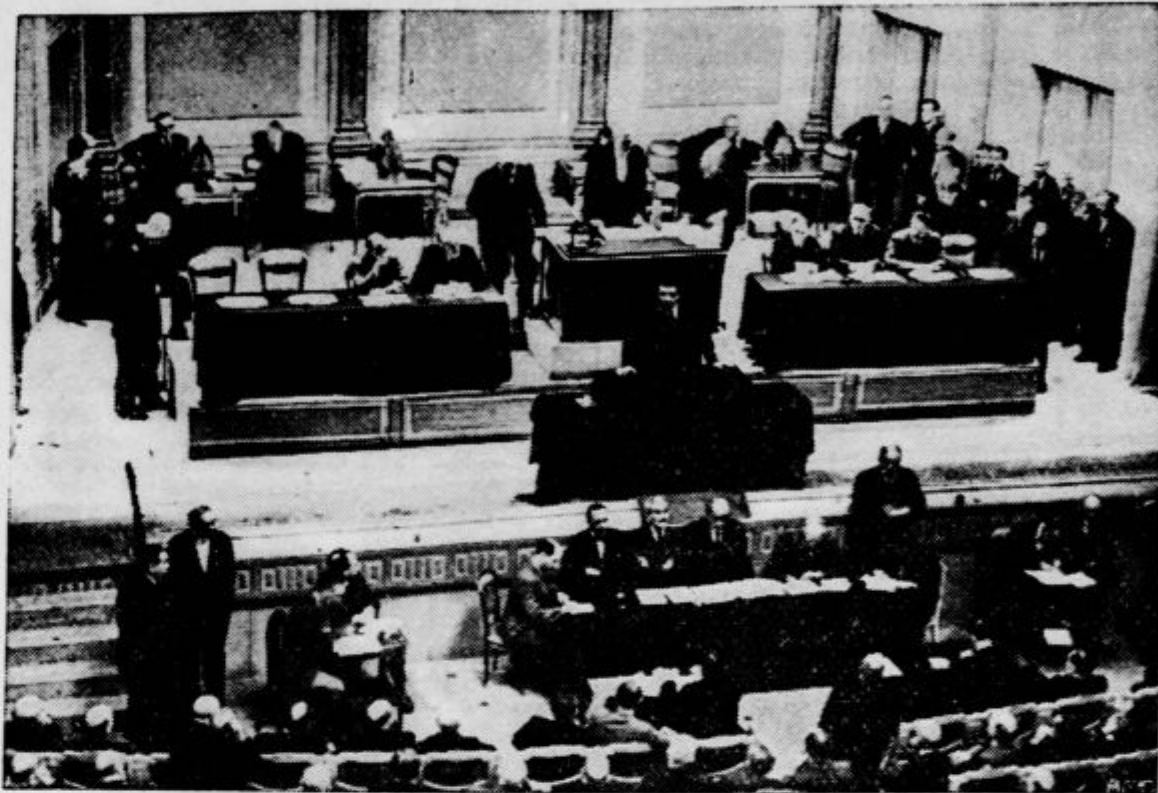
da je v angleških domačih vodah strogo zabranjeno vsakršno fotografiranje;

da ima Turčija dovolj žitnega pridelka za lastno prehrano;

da je bila otvoritev pariške borze prošle dni ponovno odročena;

da je Rusija s priključitvijo baltičskih držav dobila prirastek skoro 6 milijonov ljudi na prebivalstvu in 172.818 četvrtin km na površini.

Tukaj krojijo Franciji novo usodo in obliko

Pogled na eno izmed zadnjih sej francoske poslanske in senatorske zbornice v Vichyju, začasnem sedežu francoske vlade

Petrolejske kopeli

„Tekoče zlato“ kot zdravilo

Kot lečilo si petroleja danes ne moremo več dobro predstavljati, čeprav izvira iz njegovih produktov mnogo dragocenih zdravil. Bili so pa časi, ko so »tekoče zlato« poznali samo kot zdravilo. Vera v njegovo zdravilno silo je prastara. Že pri starih Egipčanih in Asircih naletimo na uporabo nafte ter asfalta za zdravilne namene. Hipokrat es je asfalt isto tako uporabljal kot lečilo in prav tako nam poročajo drugi staroveški pisarji, kakor Dioskorides in Plinij, o tem. Kot ljudsko zdravilo proti revmatizmu in drugim boleznim so uporabljali petrolej že davno v vseh ozemljih, kjer so njegovi vreli.

Ko so v 15. stoletju pri Tegernskem jezzeru odkrili petrolejske vire, so tamkaj-

šnji menihi prodajali to tekočino kot čudno zdravilo in baje so z njo izlečili mnogo kruljavih ter protinastih ljudi. Italijanski zdravnik Ramazzini iz Padove je v 17. stoletju napisal obsežno knjigo o zdravilni moči petroleja. Po njegovih navdah so ga tedaj uporabljali med drugim proti srabu, črvom, kožnim tvorom, raku, revmatizmu itd. V bližini Bitscha v Loreni so imeli petrolejsko kopališče, ki so ga mnogo obiskovali že v 16. stoletju. Država je tam sama uredila kopališko zgradbo, ki je bila v prtilnem delu razdeljena v celice. S kopanjem v ogreti vodi, ki je vsebovala petrolej, naj bi se zdravil glavobol in zobobol, bolečine v spodnjem telesu, nerodovitnost, zaprtje, mrtvoudi, revmatizem itd.

Vojne zmešnjave 17. stoletja so to petrolejsko zdravilišče uničile in je zapadlo pozabi. Petrolejske vire v Oelheimu so ljudje v 16. in še 18. stoletju uporabljali proti vsem mogočim boleznim in okvaram. Razen tega so masčobo, ki so jo posnemali s površine, izkoriščali kot kolomaz. Še danes je v Oelheimu primitivno »olno kopališče«, ki mu voda diši po petroleju. Veliko ulogo je imel petrolej v starih časih tudi zoper kugo. Z njegovim dimom so preganjali povzročitelje te bolezni, ker so pač mislili, da smrad in dim za takšne namene zadostujeta. Še l. 1813. je neki zdravnik Grohmann zapisoval petrolej v obliki mešanice zoper kugo, in sicer so morali pacienti to mešanico jemati notranje...

Sončarica v hladnem dnevu

Kakor smo izvajali te dni v nekem članku, je mogoče, da dobi človek sončarico tudi v takšnih dneh, ko sploh ni vroče. O novem primeru te vrste poroča živčna klinika vseučilišča v Frankfurtu ob Meni. V razmeroma hladnem dnevu s krepkim sončnim sijem, ki je sledil vrsti vročih dni, je neki možak obolel tako, da je bilo videti, da gre za učinek kemično aktivnih žarkov v sončni svetlobi. Počasi so se razvijale značilne težave, glavobol, bljuvanje, slabost, na zadnje tudi motnje sluha in dvostranski mrtvoudi. Bolnik si je le počasi opomogel.

Kava poleti

Nikakor ni samoprevara, če pivec kave v toplem letnem času misli, da je ta pijača tedaj manj aromatična nego v hladnem letnem času. Posebni aroma kave nastane namreč po zaslugi neke majhne primesi eteričnih olj. Če kavne zaloge poleti ne obravnavamo pravilno, to olje pod vplivom toplote izpuhti. Zato je važno, da hranimo kavna zrna v tem letnem času kolikor mogoče na hladnem in seveda v dobro zaprti posodi. Eterično olje v kavi se izgublja v ostalem tudi tedaj, če kavo kuhamo, namesto da bi jo parili s krompom. Sedaj bo menda vsem gospodinjam jasno, zakaj kuhana kava nima pravega okusa.

Sina srečal v filmu

Vesel doživljal je imel pred nekoliko dnevi neki mešanec iz Solingena, ki je obiskal kinematografsko predstavo. Ko so v tedenskem pregledu prikazovali prizore iz nekega francoskega taborišča vojnih ujetnikov, je mož med ujetniki vojaški spoznal svojega sina, ki se je bil boril na zapadu, a je potem brez sledu izginil. Njegovo veselje je bilo nepopisno, a se je še stopnjevalo, ko je nekoliko dni pozneje prejel sporočilo svojega sina, da so ga iz ujetniškega taborišča že izpustili in da se vrača domov.

Smrt

Reynaudove prijateljice

Iz New Yorka poročajo, da je tamkaj umrla grofica Helena Fortes, prijateljica bivšega francoskega min. predsednika Paula Reynauda. Ponesrečila se je bila na večnji z avtomobilom in ranam, ki jih je dobila ob tisti priliki, je zdaj podlegla.

ANEKDOTA

Neka dama je naslovila na Sacho Guityrja banalno vprašanje: »Ali poznate Italijo?«

»Niti po imenu«, ji je odgovoril jedki komediograf.

VSAK DAN ENA

»Gospodična Olga, ali je res, da je poljub brez brkov kakor jajce brez soli?«

»Gospod Lojze, nisem še nikoli...«

»Toda gospodična Olga!«

»... nisem še nikoli jedla jajca brez soli!«

MICHEL ZÉVACO:

176

Don Juan

ROMAN.

»In prav tedaj, vaša svetlost, so prišli stražniki. Več ko sto jih je v dvorcu in v parku. Ukaz imajo, naj zgrabijo gospoda Ponthuskega ter ga neutegoma spravijo v Temple. Plemenita gospodična je bila zaradi tega vsa obupana, in ko sva s tovarišem to videla, sva ji ponudila svoje ponižne usluge. Tedaj naju je prosila, naj se postaviva na prežo ter počakava častitega Bel-Argenta in mu zabičiva, naj gospodu Ponthuskemu, če ga bo kje videl, za vsako ceno ubrani, da ne pojde v Arronški dvorec.«

»Bilo bi toliko kakor siliti volku v žrelo,« je rekel Bel-Argent.

Klotarja je znova grabila besnost. Za hip mu je prišlo na misel, da bi pri tej priči naskočil stražnike. Toda obrzda se je.

»Ali,« je dejal, »kaj niste rekli, da je gospodična de Ulloa zapustila dvorec?«

»Samo, da vas počaka, gospod, samo da vas počaka! Moj tovariš pozna v sosesčini pošeno meščansko rodbino in je ponudil blagi gospodični, da jo odvede k tem ljudem, kjer se lahko brez varnosti dogovorita, kaj vama je storiti. Privolila je. Stražniki nimajo nikakih ukazov zastran nje in so ji nazadnje dali, da je odšla. Prav tako niso zadrževali potne kočije in dveh konj, ki so jih služabniki odpeljali na meni neznani kraj.«

Pogled na stražnike, te besede, obilica podrobnosti, ki so se docela ujemale s položajem, in to, da je Bel-Argent poznal romarja — vsa dejstva bi bila razpršila sleherni sum, ko bi se bil Ponthusu vočbe porodil.

Toda kaj bi bil mogel zasumiti?

Mar se mu ni bila v Tempelski ulici samemu oglasila čudna slutnja, ki ga je svarila, naj ne hodi v Arronški dvorec?

Tako se je v Klotarjevih mislih vrnil Arronški dvorec na mesto Vrvarske ulice...

Mladi človek ni pazil na to, da sta Vrvarska ulica in Arronški dvorec dvojci!

Romar pa je vnovič čudno hipnil in končal: »Moj tovariš je torej odvedel blago gospodično v tisto meščansko hišo, iz pa sem se postavil semkaj na prežo, da počakam častitega Bel-Argenta! Vaša svetlost naj blagovoli potrditi plemeniti gospici, da sem vestno opravil njeno naročilo.«

»Stopimo!« je rekel Ponthus. »Romar, za svojo uslugo boste poplačani.«

»Tako gotovo, kakor gotovo so pištole pištole in zlatniki zlatniki.«

Romar je krenil naprej, za njim pa Ponthus in Bel-Argent, ki je sam pri sebi godrnjal:

»Zlatniki? Vraga, Zdi se mi, da bi bilo že nekaj srebrnjakov dovolj za takšnega zanikarnega svetolinca...«

Romar je zavil okrog vogala Tempelske ulice, kjer je stal Loraydanov dvorec, in se sto korakov od krčme pri »Bel-Argentu« ustavil pred hišo bolj gosposkega kakor meščanskega lica; bila je ena tistih prijaznih stavb, ki so jim okna kakor smeh-

ljaji. Vrata so se odprla. Na pragu se je pokazal drugi romar, rekoč:

»Bog bodi zahvaljen. Gospodična de Ulloa je bila že v hudih skrbeh.«

Klotar je vstopil prvi, za njim Bel-Argent, zadnji pa romar, ki je takoj zapahnil večna vrata.

Gospod Ponthuski se je zagledal v dokaj prostorni veži, opravljeni z velikolepimi omarami in naslanjači. Troje vrat je spajalo vežo z notranj-

ščino hiše; v poltemnem ozadju so oči razločile kaj lepe stopnice. Vse to je opazil Klotar na prvi mah. Obrnil se je k romarjem, ki sta s hrbotom slonela na vežnih vratih:

»Nu? Kaj se obotavljata? Vodita me!«

Tedajci sta Grobar in Lepoglavec razgrnila svoji romarski halji, izdrla bodali in zavpila:

»Croixmart! Croixmart, na pomoč!«

»Izdana sva!« je zarjovel Bel-Argent.

Kakor ris je planil na vohuna, izvil Grobarju bodalo in mu ga po bliskovito zasadi v prsi. Z njim vred se je hotel tudi Klotar Ponthuski pogotati naprej, toda bilo je prepozno; niti svojega odlomljenega ranirja ni več utegnil izdreti. Dvajset pe-

sti je padlo po njem, ga zgrabilo, da se ni mogel geniti, in ga podrla na tla. Tucat beričev je s peklenskno naglico opravilo svoje delo. Nekaj sekund je bilo komaj prešlo po njegovem vstopu, in že je zvezan in z zamaškom v ustih ležal na tlaku... To je bil konec.

Klotar je zaprl oči... obup se je rušil nanj kakor plaz.

Poleg gospoda Ponthuskega je takisto zvezan ležal Bel-Argent in govoril sam pri sebi:

»Moja pot je končana. Nu. enemu izmed malopridnih romarjev sem vendarle dal, kar mu je šlo; to me tolaži. Da. Ko bi le drugi lopov ne bil ostal živ. Tako imam samo pol tolažbe...«

Beriči so zdaj negibno stali okrog njiju, in v veži je vladala globoka tišina. Do trideset jih je bilo. Na klic obeh vohunov so se bili usuli skozi vsa troja vrata hkratu... Lepoglavec je bil po kratkem razgovoru z gospodom de Guitalemsom, poveljnikom Tempa, že na vse zgodaj pripravil svoje ljudi v tej hiši, ki je bila poveljnikova last; in gospod de Guitalems se je čutil presrečnega, da je mogel podpreti vohuna v njegovem načrtu, posoditi svoj dom za zasedo, dejavno pripomoči k zajetju upornika in s tem storiti gospodu de Croixmurtu važno uslugo.

Ko je bilo vse končano, je gospod de Guitalems malomarno prišel po stopnicah nizdol in studljivo mignil beričem, naj se spravijo s poti — ne toliko iz mrznje do njihovega odurnega posla, kolikor zato, ker so slabo oblečeni in umazani beriči smrdeli po nesnagi in kislem vinu, on pa je bil gizdav in izbiren plemič. Brezbrižno se je ozrl na ujetnika in rekel:

»Prav. Odnosite ju v Temple. Brž se poberite iz moje hiše, da jo lahko prezračim. Kje je Lepoglavec?«

Urno in tiho, kakor so bili storili svoje delo, so beriči izvršili tudi ta ukaz: trenutek dva, pa sta bila gospod Ponthuski in Bel-Argent vzdignjena in odnesena. Toda eden izmed Beričev je pred odhodom rekel poveljniku na njegovo vprašanje:

Reforme in reformatorji

Treznosti glasovi iz Zagreba in Beograda se pridružujejo razmotritvam našega lista.

V »Jutru« smo opetovano razpravljali o problemu reforme našega državnega in narodnega življenja. Svarili smo pred demagogičnimi frazami, pred lahkomišelnimi gestami, pred opijim posnemanjem tujih vzorov, pred načrti, ki se odlikujejo po nepoznavanju našega narodnega življenja in naših narodnih potreb. Naše stališče, da se mora reformatorsko delo, ki je sigurno potrebno in neodložljivo, zgraditi v duhu naroda in države, ki jima naj služi, in zrasti iz občutem naroda, se vedno bolj uveljavlja tudi v ostalih resnih glasilih javnega mnenja. Danes objavljamo citate iz Hrvatskega dnevnika, glavnega glasila HSS in iz beograjske »Politike«, ki so v skladu z našim stališčem.

V svojem nedeljskem uvodniku pravi »Hrvatski dnevnik«, da »se je pričela zadnje čase igra, ki bi bila v svojem jedru kaj komična in vesela, če ne bi živeli v tako resnih vseh. Preko noli vidimo preorientiranje vseh mogočih ljudi in pokretov. Tiskarski stroji naravnost nore, ko tiskajo vedno nove deklete, s katerimi se veselimo svetu javlja, da je prenehal biti cel narod in vsa država preko noči, kar sta bila skozi stoletja. Tisti, ki sede na vrhovih in ki so imeli že tudi prej vso oblast, naznanjajo, da si sedaj njihov narod drugače predstavlja način svojega življenja. Pri tem pa ve ves svet, da se duša tega naroda še ni niti iskreno izplakala. Velika gospoda ima na zalogi vse mogoče rekvizite za vsak slučaj. Ti ljudje ne morejo razumeti, da je Hitler delal skozi leta in leta, da je vzgojil svoje novo pokolenje, s katerim vodi svoj narod v veliko bodočnost. Prav tako ne razumejo, da so šli tvorci sedanje Sovjetske Rusije skozi vse mogoče sibirskie temnice in da so skozi desetletja zbirali svoje prijatelje, s katerimi ustvarjajo nov red. Naj govore ljudje, kar hočejo, resnica je, da je ostala duša Francije, kljub vsem zunanji spremembi ista, kakor je bila doslej. Morda se bo pod težo udarcev, ki jih preživlja, reformirala, toda sama tekem časa. Vsi sistemi so brez vrednosti, če jih ne hrani in poživlja živo bitje naroda. Da se je demokracija v svojih starih oblikah izživljala preživela, je danes jasno, kakor beli dan. Prav tako jasno pa je, da nobena oblika vladavine, pri kateri ni narod neposredno udeležen, ne more biti trajne vrednosti.

Potrebno nam je, da računamo državniški s spremembami v svetu. Njihova dolžnost je, da povedejo svoje narode na nova pota, ako je to potrebno v njihovem živ-

ljenjskem interesu. Potrebno pa je, da jih prej pripravijo za to novo pot. Narodi ne hodijo svoja pota po povelju. Težko državnikom, ki postopajo s svojim narodom kakor s čredo ovac. Tako državno politiko bi znal voditi tudi vsak orožnik. Prav državnik pripravlja narod na reforme, ter mu v naprej pojasni njihovo potrebo in koristi. Politični ljudje so vredni samo toliko, v kolikor žive skupaj s svojim narodom in v kolikor uživajo njegovo zaupanje. Samo takrat lahko vodijo narod s potrebo avtoriteto na nova pota. Ambiciozni posamezniki, ki se narodu niso prav za prav nikoli približali, so lahko v početku v svojih reformah zelo nagli. Ko pa bodo nastopile kritične ure, potem bodo zapustili državni voz ob prvi priliki in ga mirne duše spustili v prepad. Vsaka sprememba mora biti osnovana v gotovih potrebah. V Jugoslaviji imamo že dovolj izkušenj. Vse reforme, ki se pripravljajo pri nas, morajo najprej dozoreti v dušah naših treh narodov in jih mora potem izvajati sam narod.

Beograjska »Politika« poudarja, da politični krogi še vedno dosti razpravljajo o nameranih reformah v našem političnem in socialnem življenju. Z raznimi predlogi se javljajo razni ljudje. Čuti je vsa mogoča mišljenja. Ko človek posluša in razmotriva vse te različne predloge, se ne more ubraniti vtiska, da mnogi reformatorji stremijo s svojimi predlogi samo za tem, da bi javnost opozorili na sebe. Med njimi so mnogi, ki so sposobni preko noči spremeniti svoje prepričanje. Ti ljudje mislijo, da je dovolj, če lepo napišejo, ali z besedami opišejo svojo novo ideologijo in pričakujejo, da jo bo narod sprejel z obema rokama. So pa med njimi tudi taki, ki mislijo, da narod sploh nima nobene besede več in da je dovolj, če sprejmejo njihove reformatorske predloge merodajni ter jih vsilijo ljudstvu enostavno z dekretom. Vseh skupaj pa se prav malo tiče, koliko bodo zajeli njihovi predlogi in ideje široke sloje naroda. Pozabljajo samo, da politika ni krojaška delavnica, kjer je mogoče šivati obleke po meri in potrebi ter modi. Reforme imajo izgled za uspeh samo takrat, če so izzvale tudi primeren prepoved v narodovi duši. Sigurno je, da občuti vsa naša javnost potrebo nujnega notranjega prepoveda ne od včeraj, nego že leta sem. Žal pa so smatrali pri nas doslej vsi mogoči »reformatorji«, da je že dovolj, če vnesemo v naše življenje neke zunanje tuje forme enega ali drugega pokreta...

Razlogi bolgarskega optimizma

Bolgarski listi so te dni posvetili kar največjo pozornost razgovorom njih ministrskega predsednika in zunanjega ministra v Solungradu. Samo po sebi se razume, da so vsi komentari polni optimizma in veselja sprico razumevanja, ki ga je za bolgarske težnje pokazala Nemčija. Tako čitamo v uglednem solunskem »Slovu« iz peresa bivšega ministra Kožuharova naslednja razglabljanja o vzrokih bolgarskega optimizma:

»Zadnje čase živi naš narod v polnem optimističnem razpoloženju glede svoje bodočnosti. Zdi se, da ta duh optimizma vznemirja fabrikante pesimizma, ki hočejo razpršiti vse žarke upanja. Med tem pa se optimizem intuitivno in spontano poraja v duši naroda in on ni niti pretiran niti neutemeljen. Odkod izvira? Pred 25 leti smo z rano ob rami vstopili v veliko borbo za uresničitev naših narodnih idej. Te naše ideje so naš mogočni zavezniki dobro poznali. Tedaj nismo uspeli in morali smo skupno z Nemčijo prenašati usodo premaganca. Sedaj pa je isti nemški narod, z roko v roki s plemenito Italijo, izbrisal posledice pariških pogodb in kuje zemljevid Evrope na novih, pravičnejših temeljih. Ali ni to dovolj razloga, da gleda bolgarski narod z večjo vero v svojo bodočnost? Z mogočnimi udarci, doslej neznanimi v zgodovini, je Nemčija spet dosegla položaj prve velisile na evropskem kontinentu in riše sedaj s svojo italijansko zaveznico nov evropski zemljevid. V svoji veliki borbi pa nemški narod ne pozablja onih, ki so bili skupno z njim tirani na zatožni klopi leta 1919 pred kruto pariško sodišče. In nemška vlada nam vsak dan bolj jasno nakazuje svojo čustva in svoje namere glede Bolgarije. Nemško vr-

hovno poveljstvo, to se pravi sam vodja Nemčije Adolf Hitler je naročil nemškemu vojaškemu atašeju v Sofiji, naj sporoči bolgarskemu generalnemu štabu, da vihra nemška zastava nad Neullijem. Naš bivši generalist Žekov pa je bil te dni sprejet na magistratu v Neulliju, nad katerim je bila ob sviranju bolgarske himne izobešena bolgarska zastava. Bolgarski narod iskreno in s čistostjo otroka veruje v prijateljska čustva in dobre namere Nemčije in Italije ter njihovih voditeljev Hitlerja in Mussolinija, ki hočeta ustvariti Evropo, organizirano na osnovi večje pravice.

Le nekateri bolgarski listi so svarili pred prevelikim optimizmom ne da bi sicer prikrili svoje veselje, da so balgarske težnje vendarle na potu končnega uresničenja. Tako je na primer list »Čas« zapisal med drugim:

»Upamo, da bodo umerjenost, treznost in plemenitost, ki jih kaže naš narod v trenutku, ko bi drugi na našem mestu dali duška svojemu veselju, ostale do kraja. Mi ne vemo, kako se bodo končno razvijali dogodki, kajti mi ne kujemo sami svoje usode. Ona je zaupana vitezom, ki gotovo ne bodo hoteli zatemniti bleśa svoje triumfatorske krone z nepopolno rešitvijo postavljenih vprašanj. Toda bolgarski narod je prešel že skozi mnoge izkušnje. Pretirani optimizem ni bil nikdar naša značilna oznaka in tudi sedaj se mu ne smemo slepo prepustiti. Vera v našo sijajno bodočnost je vedno slonela na moči naše nepremagljive pravice. Ta pravica bo tudi v bodoče nepremagljiva, ako se bomo znali zadržati kakor doslej: umerjeno, trezno in plemenito, brez pretiranega optimizma, a tudi brez malodušne prepričenosti dogodom.

BELEŽKE

Sokoli, nosite sokolski znak!

Savez Sokola kraljevine Jugoslavije je znižal ceno članskega znaka na 5 din, za naraščajoče pa na 3 din. Ker je s tem omogočeno vsakemu članu in naraščajočniku, da si nabavi sokolski znak pričakuje sedaj vodstvo Sokola, da bodo vsi Sokoli javno nosili svoje sokolske znake. Danes so časi, ko je bolj, kakor kdaj doslej potrebno javno manifestirati pripadnost k sokolski organizaciji.

Odpovedana seja obrtnega odseka Zbornice za TOI

V obrtnem odseku Zbornice za trgovino, obrt in industrijo vladajo nevrzdrne razmere. Njegov dosedanj predstojnik g. Ogrin je izgubil vse zaupanje in tudi nekdanji njegovi somišljeniki so odločno obsojili njegovo poslovanje. Obrtni odsek že več, kakor leto dni ne zbora, ker g. Ogrin sploh ni maral sklicevati seji. Končno je morala poseči vmes zbornica kot taka. Na svoji plenarni seji dne 8. junija je soglasno izrekla nezaupnico g. Ogrinu in pozvala podpredsednika odseka g. Miloša Hohnjca, da uvede red v poslovanje tega važnega odseka. G. Ogrinu so bili odvzeti administrativni posli. Na seji predstava TOI je bilo pozneje sklenjeno pozvati obrtni odsek naj se zopet sestaja k rednim sejam, ker ne gre, da se zadeve našega obrtništva pušajo v nemar in da se njega stanovskih zaupniki sploh ne sestajajo več, kar je v današnjih za obrtništvo težkih in pomembnih časih še posebej obžalovati. Istočasno je bilo odobreno, da v slučaju potrebe predsednik zbornice sam skliče sejo obrtnega odseka. Medtem je podpredsednik odseka g. Miloš Hohnjec

Resna beseda sokolskega glasila

»Sokolski glasnik« glasilu Saveza Sokola kraljevine Jugoslavije objavlja uvodnik »Jugoslaveni v banovini Hrvatski«, v katerem postavlja vprašanje, kaj mislijo stori-telji merodajni činitelji v tej banovini s svojimi jugoslovensko vsmerjenimi sodržavljan-i. List upravičeno pravi, da bi bilo v normalnih prilikah tako vprašanje več kakor čudno. »Danes pa je tako vprašanje povsem umestno, če se čita v poloficijskih listih fraze o »jugoslovenskih smeteh, ki jih je treba čistiti iz javnih služb.« Tem bolj utemeljeno je še, ker je splošno znano, da danes zahtevajo od vsakega, id ima kakršni koli posel v upravi banovine Hrvatske, da z dokumenti potrdi, kako ni imel nikdar nobene zveze s kako jugoslovensko zadevo. Položaj je danes tak, da se jugoslovensko vsmerjeni ljudje v banovini Hrvatski smatrajo za državljane drugega reda. Seme, ki so ga sejali razni odgovor-ni in neodgovorni ljudje z gonjo proti vsem, kar je bilo jugoslovenskega, poganja sedaj bogat sad. In tako krožijo danes po Hrvatski letaki, v katerih se odreka Hrvat-stvo cel vrsti samohrvatskih institucij ter celo voditelju hrvatskega naroda dr. Mač-

ku. Mi nimamo ničesar proti temu, da se ugotovi krivica in greh vsakega posameznika, ki je grešil nad hrvatskim narodom. Najbolj odločno pa protestiramo proti temu, da se proglasa vse dobre Slovence, Hrvate in Srbe v banovini Hrvatski za divjačino, ki jih lahko preganja in denuncira vsak bivši avstrijski samozato, ker so pristajali jugoslovenske misli. Zgodovina bo sodila o tem, da li so zaslugeti, ki so se borili za hrvatsko stvar v okviru skupne in neodvisne države večje od zaslug onih, ki so se borili za osvoboditev hrvatskega izpod tujih imperijev. Sedanjost pa lahko sodi o tem, da li so upravičeni preganjalci te vrste Hrvatov bivši avstrijski kanti in madžaroni, ki imajo povsem jugoslovensko čuteče Hrvate celo izključevati iz hrvatskega občestva.

Mi prehajamo preko vseh teh izpadov brez odgovora, ker ne želimo še bolj zavirati tako potrebne notranje konsolidacije in sodelovanja vseh konstruktivnih elementov, ki žele samo dobro vsej Jugoslaviji, kakor vsakemu njenemu delu, pa tudi banovini Hrvatski. Mi molčimo danes k marksistaturi neljubi zadevi, ker so nam interesi Jugoslavije in banovine Hrvatske bolj pri srcu, nego tistim, ki nas preganjajo in nas izključujejo iz narodnega občestva. Sicer pa se naj merodajni v banovini Hrvatski sami zavedajo škodljivosti preganjanja jugoslovenskih elementov, ker s tem dopuščajo slabljenje konstruktivnih sil v korist rušilnih in podtalnih elementov, ki jim utegnejo lepega dne zrasti preko glave.

»Slovenec« o masonski zaroti

Nedeljski »Slovenec« poroča v svojem notranjopoličnem pregledu, da se preiskave pri osrednjih masonskih ložah, a tudi pri posameznih osebnostih, ki so bile pri masonih vključene, »privleke na dan zanimive ugotovitve«. »Skoraj vsa naša zunanja, notranja, finančna in prosvetna politika so bile na vrhovi velike osrednje lože, ki je imela svoj sedež pri Velikem Orientu v Parizu in odkoder so masonski privrženci v Jugoslaviji, ki so se z medsebojno pomočjo znali povzpeli na vodilna mesta, sprejemali navodila in se jim slepo pokorili na hrbtu našega ljudstva. Vlada hodo temu napraviti konec.

Z ozirom na članke g. dr. Gregoriča v »Vremenu« ter razprave v »Zagrebskem listu« in ljubljanskem »Slovenecu«, pravi glasilu Kopitarjeve ulice, da »postaja v naši državi vedno bolj glasen tisk, ki zahteva, da se framacozstvo v temeljih zatere, da se ta tvor iztisne, da bo po državi zaviželo zopet samobitno iz ljudstva in njegovih potreb izhajajoče narodno in državno življenje.« Listi izražajo željo, pravi nadalje »Slovenec«, da naj bi imela vlada pri tem poslu močne roke, da bi bila brezobzirna, ne glede na veljavo osebnosti ki so bile v masonsko zaroto zapletene ter da naj gre brezkompromisno pri tej potrebni operaciji do kraja.

Imen tudi »Slovenec« nobenih ne naveda. Pač pa se v Beogradu prodaja zadnje dni brošura, ki dokazuje, da je bil eden od glavnih masonskih funkcionarjev v Jugoslaviji, ki je vso svojo politiko uravnaval po masonskih željah — dr. Milan Stojadinović. Zanimivo je tudi, da v Jugoslaviji masonske lože ne tvorijo tajna društva, temveč da so prijavljene oblastem in še posebej ministrstvu notranjih poslov, kateremu so znani tudi funkcionarji teh lož.

Dvojezični napisi na trgovinah v češkem protektoratu

Osrednja zveza trgovinskih, industrijskih in obrtnih podjetij na Češkem in Moravskem je prošle dni izdala svojim članom naročilo, da se brezpozorno preskrbijo dvojezične nemško-češke napise nad svojimi poslovnimi lokali. Taki napisi morajo biti v glavnih in najbolj prometnih ulicah že 15. avgusta, v ostalih ulicah pa do 15. septembra. Kjer bi to iz kakih tehničnih razlogov ne bilo mogoče, si morajo podjetja nabaviti vsaj začasne in zasile dvojezične napise.

Židje ne smejo na Vitavo

Glasilu bivše čl. republikanske stranke, praški »Venkov« poroča: »Pokore se ukaže dobe, se je ravnateljstvo praške rečne paroplovbe odločilo izključiti židje iz potniških prometov na vseh ladjah svojega področja. Že v soboto so vse ladje odklajnale potnike židovskega pokolenja, ki so hoteli napraviti izlet v Povltavje. Oni židje, ki so bili že v soboto izven Prage in so imeli povratne vozne listke, so se lahko še v nedeljo vrnili po istem potu na svoj dom. V ponedeljek pa je prestala vsaka možnost potovanja židov na parniških vltavskih družbe. Družba je v svojih poslovnih prostorih in v vseh pristaniščih nabila posebne tablice z opozorilom, da židom posej vstop na parnike rečne paroplovbe sploh ni več dovoljen.

Dovoljene in prepovedane radio-postaje v Nemčiji

Nemški listi objavljajo na posebno vidnem mestu objavo ministrstva za propagando, katere radijske oddajne postaje smejo poslušati nemški državljani. V odredbi je navedenih 73 radijskih postaj v Veliki Nemčiji, Češko-moravskem protektoratu in poljskem generalnem guvernementu. Poslušanje vseh drugih radijskih postaj je še vedno najstrožje prepovedano, akoravno so včasih priključene tudi na oddaje nemških radijskih postaj. Prav tako je prepovedano poslušati radijske postaje, ki oddajajo na Danskem, Norveškem, v Belgiji, na Nizozemskem in v kraljici Francije, zasledenih od nemške vojske. Ministrstvo propagande posebej opozarja nemško prebivalstvo, da je še vedno prepovedano pod kaznijo robitje poslušati nedovoljene radijske postaje.

Kaj so motorne torpedovke

V nemških vojnih poročilih je skoraj sleherni dan mogoče čitati o več ali manj uspešnih akcijah nemških motornih torpedovk v Kanalu, kjer napadajo angleške trgovske in vojne ladje. Prve predhodnice sedanjih motornih torpedovk so operirale že tekem svetovne vojne ravno v Kanalu. Zgraditi sta jih takrat vsake po svojih načrtih skoraj istočasno angleška in nemška vojna mornarica. Angleška admiraliteta je želela dobiti z njimi čim hitreje male edince za borbo proti podmornicam. Prve predhodnice današnjih motornih torpedovk

so bile oborožene samo s strojnimi. Po-zeje so jeli graditi večje edince s tonazno od 40 do 50 ton in z brzino do 40 milj na uro (okoli 75 km). Te večje edince so že tudi oborožili z eno, ali dvema cevma za lansiranje torpedov. Že v toku svetovne vojne so se izkazale predhodnice sedanjih motornih torpedovk kot zelo prikladno orožje v borbi proti podmornicam in za čuvanje obal. Seveda pri primernem vremenu in ne preveč valovitem morju. Neugodno vreme in nemirno morje sta pa baš »odlik« kanala. Velika brzina in majhna oblika teh ladij je omogočila, da so se posebno v noči ali megli približale na nekaj sto metrov sovražniškim ladjam in jih nato z veliko verjetnostjo zadefat torpedirale.

Posebno pozornost temu novemu pomorskemu orožju so posvetili Italijani, ki so izdelali zanj posebno povsem novo taktiko pomorskega vojskovanja. Tako so l. 1917. sredi belega dne izvršili z njimi napad na avstrijsko oklopnico »Sent Istvan« in jo potopili.

Glavni prednosti motornih torpedovk sta njihova velika brzina in pa oborožitev s torpedi. Zaradi svoje brzine so le težko pogodljiv cilj sovražne artiljerije večjih pomorskih edinc. S torpedom pa lahko pošljejo na dno morja po tonaži nemerno večjo sovražno ladjo. Prednost motornih torpedovk je tudi ta, da je njihova gradnja dokaj enostavna in cenejša. Mogoče jih je izdelovati v serijah kakor tanke.

Nemci polagajo očividno velike nade na svoje motorne torpedovke, ki bodo brez dvoma igrale še veliko vlogo pri operacijah proti angleški obali Zadnje čase so se pojavili v Kanalu povsem novi tipi nemških motornih torpedovk, ki vozijo z fantastično brzino 120 km in bolj drčijo, kakor pa plujejo po morskii gladini.

Ob pričetu sedanje vojne je imela posebno močno flatio motornih torpedovk

Dobilo se v strokovnih optičnih trgovinah. Prospekte pošilja brezplačno CARL ZEISS, Jena ali zastopništvo: M. Pavlovič, Beograd, pošt. lah 411

Nekaj podrobnosti s kongresa narodnih železničarjev v Novem Sadu

Zahteve in težnje železničarjev — Kongres so obiskali tudi železničarji iz bratske Bolgarije

K poročilu o kongresu Udruženja jugoslovenskih narodnih železničarjev in brodarjev v Novem Sadu, ki je bilo objavljeno v ponedeljskem »Jutru«, naj dodamo še nekaj podrobnosti.

Drugi dan kongresa je bil določen za poročila posameznih sekcij, ki so prejšnji dan popoldne sestavile predloge za resolucijo. Vseh sekcij je bilo 14: za splošno resolucijo, za delavska vprašanja, za tehnično in progovno osebje, za banovinske in gozdne železničarje, za vlakospremnost in premikalno osebje, za prometno uradništvo in prometnike, za rečne brodarje, za dnevnice, za strojno-tehnično službo, za poslovoje, za pomočje, za predloge in spremembo društvenih pravil, za administrativno-ekonomsko osebje in za skladiščno osebje.

Za vsako sekcijo je bil določen referent, ki je prečital zaključke svoje sekcije. Okoli vsakega poročila se je razvila debata in so bili vsi predlogi za majhnimi spremembami sprejeti. Med glavnimi točkami predlogov so bili prejemki, stanarina, napredovanje in drugo.

Sekcija za predloge in spremembo društvenih pravil je med drugim predlagala ukinitve dvojnega članstva in nadaljevanje članstva upokojencev, ki ostanejo člani dotične oblastne uprave, kjer jih je zateklo upokojitev. V svrhu gradbe železničarskih domov in zdravilišč naj bi se vsako leto na dan sv. Konstantina, patrona vseh železničarjev, zbral obvezno po en dinar na vse sporovne in brzovalne račune. V to svrhu naj bi se izdale posebne markice. Dalje sta se predlagali ustanovitve oblastne uprave UJNZB v Nišu in ukinitve § 247. glede napredovanja v V., odnosno VII. skupino. Važni so tudi predlogi glede priznanja eksekutivne prometnih uradnikov, glede priznanja srednje šole prometnikom, ki so imeli 1. julija l. 1925. vse strokovne izpite in glede priznanja prometnih tečajev iz leta 1919-20, kakor so bili priznani v Beogradu. Predlagani so bili tudi kalkulantko-blagajniški dodatki in funkcijske doklade. Posebna zahteva je, da se dvigne dosedanj denarni prispevek za obloko in uvedba stanarine. Posebne zahteve so bile, da se Podrinska Mitrovica, ki stoji poleg Sremske Mitrovice, prevede iz III. draginske razreda v II., kateri razred velja za Sremsko Mitrovico. V splošnem so bile zahteve vseh sekcij skoro enake. Tudi drugi dan konference se je končal v složnosti.

Novosadska postaja je bila okrašena z našimi in bolgarskimi zastavami, ker so pričakovali prihoda železničarjev iz bratske Bolgarske. Popoldne v soboto se je vršila nogometna tekma železničarskih klubov, a zvečer družabni večer na vrtu podružničnega doma.

Glavni kongresni dan je bil v nedeljo v Spomen-domu kralja Aleksandra v Novem Sadu. Prisostvovali so mu mnogi odličniki.

Kongres je posetil tudi minister za promet g. inž. Nikola Beslić v spremstvu generalnega direktorja državnih železnic g. dr. Milana Jojića. Kot zastopnik ministra za vojsko in mornarico je bil navzočen divizijski general g. Milan Plesničar, ki je bil kot zastopnik naše hbrabe vojske deležen toplega pozdrava navzočih železničarjev. Dalje so prisostvovali kongresu še brigadni general g. Todor Milčević, v zastopstvu bana podban g. dr. Miljutin Magulic, župan mesta g. dr. Miloš Petrović, direktor železniške direkcije za Beograd sever g. inž. Niko Martinović s svojimi načelniki, med njimi g. inž. Stojković, ki je nedavno zapustil našo belo Ljubljano. Navdušenje je dvignil prihod zastopnikov bolgarskih železničarjev, tako predsednika sorodne organizacije g. inž. Kalandijeva, podpredsednika g. Manolova, drugega tajnika g. Rista Vodorova in urednika železničarskega lista »Podemac«, g. Todor Metodijskega. Dalje so bili navzoči prota g. Popović, šef železniške postaje g. Ivanović in številni novinarji.

Ob 10. dopoldne je predsednik centralne uprave g. inž. Radulović otvoril svečani del kongresa in pozval vse navzočne, naj vzdiknejo našemu mlademu kralju Petru II., kar so zborovali z navdušenjem storili. Odposelna je bila tudi vdanostna brzjavica. Predsedujoči je podal nato besedo ministru za promet g. inž. Nikoli Besliću, ki je v daljšem govoru orisal poštvalnost železničarjev, zlasti v zadnjem času,

za kar jim dolguje država veliko zahvalo. Železničarji predstavljajo tako zvano peto armado in zanje je treba oskrbeti boljše življenjske prilike ter zaščititi njihove domove in družine. G. minister je zaključil govor s pozivom, da železničarji tudi v bodoče vršijo svojo službo tako poštvalno kakor doslej, ker s tem ne čuvajo samo naših železnic, temveč tudi našo lepo domovino. Govor je bil sprejet z velikim odobravanjem.

Nato je povzel besedo zastopnik ministra za vojsko in mornarico divizijski general g. Milan Plesničar in poudaril tesno povezanost železničarjev in vojska na področju narodne obrambe. Toplo pozdravljen je govoril predsednik bolgarske železničarske organizacije g. inž. Kalandijev, ki je med drugim naglasil bratske odnose obeh organizacij. Kot domačin je govoril tudi predsednik oblastne uprave UJNZB za Beograd sever g. Božo Kapetanović.

Predsedujoči se je nato spomnil umrlega predsednika centralne uprave inž. Zakića, kateremu so navzočni trikrat vzdiknili »Slava«.

Sledilo je poročilo generalnega tajnika UJNZB g. Jovo Bakića, v glavnem o treh točkah kongresne resolucije, ki obsegajo izboljšanje prejemkov, nov zakon o državnem prometnem osebju in o ločitvi proračuna državnih železnic od splošnega proračuna.

Govorila sta nato g. Bosner iz Zagreba in g. Vučićević iz Sombora. Član revizijskega odbora g. Sovre Franc je podal poročilo o pregledu finančnega poslovanja. Čitanje splošne resolucije je bilo poverjeno g. Sabljaku iz Zagreba, ki je tej dodal še nekaj tehničnih pojasnil. Medtem sta prispele pozdravni brzojavki predsednika Zdrženja jugoslovenskih učiteljev g. Ivana Dimnika in častnega člana g. inž. Acovića.

S tem je bil kongres zaključen in so delegati popoldne izrabili za ogled bližnje okolice. Poudariti je, da je bilo delo delegatov res na čisto strokovni podlagi. S tem so železničarji pokazali svojo resnost ne samo v službi, temveč tudi pri strokovnem društvenem delu. Želimo, da bi bil njihov trud v službi in izven nje poplačan z ojašanim življenjskim položajem, saj železničarji delajo za blagor vse državljanov.

Uspel nastop kranjskih gasilcev

Kranjska gasilska četa spada med najmoderneje opremljene in izvežbane čete pri nas. Poleg teoretičnega pouka v tečajih se člani redno praktično vežbajo v mestu in okolici. Tako je četa tudi v nedeljo priredila veliko orodno vajo v Britofu, kjer je gasila navidezni požar v tvornici Zabret & Comp. Poleg kranjske so se vaje udeležili tudi vse okoliške čete, a nastopili so predvsem oni člani, ki niso v obvezniški. Glavni namen je bil, izvežbati te člane tako, da bi vsaka četa v primeru splošne mobilizacije imela na razpolago dovolj izvežbanega moštva. Vodstvo je bilo v rokah predsednika kranjske čete g. Rice Mayerja, prisostvovali na so tudi zastopniki vojaških in civilnih oblasti.

Namišljeni požar je izbruhnil ob 13.50 v kotlarni. Takoj je nastopilo tovarniško gasilsko osebje. ob 14.05 pa sta prihiteli že na pomoč gasilski četi Britof in Predosje. Na telefonski poziv je bila ob 14.10 že tudi kranjska četa z vsem svojim vozovnim parkom in opremo na mestu. hkratu na so prispele še gasilci s Primsko-veza. Suhe in Visokega. Po dobri uri je bila vaja z lepim uspehom zaključena. Glavne odlike kranjske in okoliških čet so disciplina, red, hitrost v uravljanju orodja in popolna tehnična izvežbanost.

MALI OGLASI

CENE MALIM OGLASOM

Pe 60 par za besedo, Din 3.— davka za vsak oglaš in enkratno pristojbino Din 3.— za šifro ali dajanje naslovov plačajo oni, ki iščejo službo. Najmanjši znesek za enkratno objavo oglasa Din 12.—. Dopolni in dodatni se računajo po Din 2.— za vsako besedo, Din 3.— davka za vsak oglaš in enkratno pristojbino Din 5.— za šifro ali dajanje naslovov. Najmanjši znesek za enkratno objavo oglasa Din 20.—. Val ostali oglaš se računajo po Din 1.— za besedo, Din 3.— davka za vsak oglaš in enkratno pristojbino Din 5.— za šifro ali dajanje naslovov. Najmanjši znesek za enkratno objavo oglasa Din 17.—.

Službo dobi

Beseda 1 Din, davek 3 Din, za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Deklico

pridno, revna staršev, iščem za pomoč pri hiši. Naslov v vseh posl. Jutra. 18701-1

Pekovskega

pomočnika mešalca, sprejemam za takoj. Soklić, pekarija, Bied. 19097-1

Brivskega

pomočnika sprejme frizerski salon Stane Rakar, Prešernova ul. 9. 18690-1

Kuharja

ali kuharico za oficirsko kuhinjo sprejemam s 1. avgustom. Franja Mihečič, Kongresni trg 3-I. 19095-1

Elektromonterja

sposobnega in zanesljivega sprejemam takoj. Fonduke na ogl. odd. Jutra pod »Elektromonterske«. 19086-1

Uradnika

zmožnega poleg slovenske in nemške, vzdržnega v vseh pisarniških delih, da dalje prikaže sprejemam. Prednost imajo s prakso v gradbeni stroki. Izbrne ponudbe pod »Vsestransko verzirano«. La ogl. odd. Jutra. 19100-1

Dimnikarskega

pomočnika sprejemam takoj. Ivan Stumberger, Slovenj Gradec. 19110-1

Raznašalec

14 do 18 let star, dobi mesto. Pekarna Depa, Postojnska c. 11. 19113-1

Prevoznika

za drva s tovornim avtomobilom iščem. Ponudbe na pod. Jutra v Celju pod »Prevozniki«. 19116-1

Hlapca

dobrega takoj sprejemam. Plača dobra. Bohinec Filip, Medvode. 19125-1

Službe išče

Vsaka beseda 50 par, davek 3 Din, za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 12 Din.

Potreznika

išče zaposlenje. Samostojna v kuhinji in ostalih hišnih delih. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Pridna postrežnica«. 19099-2

Samostojna

kuharica perfektna, želi mesta v boljšem pensionatu. Praznimo tudi vpejano kuhinjo. Zmožna kavlje. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Takoj zaposlene«. 19093-2

Prodajalka

mešane stroke žel. namestitve. Vodiča bi gosposinjstvo in kuho. Naslov v vseh posl. Jutra. 19112-2

Brivski pomočnik

star 25 let, hiter in dober delavec, z znanjem slovenskega, hrvaškega in nemškega jezika, išče službo s takojšnjim nastopom v večjem kraju. »Brivski pomočnik«, friz. salon, Sv. Petra c. 76, Ljubljana. 19124-2

Prodaj

Beseda 1 Din, davek 3 Din, za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Gnoj

navodila. Vprašati Streliška 26. 19109-6

Kupim

Beseda 1 Din, davek 3 Din, za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Staro gume

in stare zračnice kupuje po najvišji ceni DKW zastopstvo I. Lovre, Celovška c. 93. 18621-7

Auto, moto

Beseda 1 Din, davek 3 Din, za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Gostilno

z lepim vrhom, balnoprostorom, zelo prometna točka, na periferiji Ljubljane, oddam. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Odkupiti inventare«. 19111-19

Tovorni avto

zelo dobre znamke za zelo nizko ceno naprodaj. Beethovenova 14-II, vrata 21. 19123-11

50 različnih modelov dvokoles

SI LAMBO BREZOVČEVO OGLEDATE PRI

IGN.VOK

LJUBLJANA, TAVČARJEVA 7

Stanovanja

Beseda 1 Din, davek 3 Din, za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Dvo- ali trisobno stanovanje

s kopalnico iščem za 1. november v bližini Tabor. Naslov v vseh posl. Jutra. 19096-21a

Trisobno stanovanje

za november iščem v centru. Ponudbe pod »Lepe stanovanje« na ogl. odd. Jutra. 19092-21a

Enosobno stanovanje

za september iščem v centru. Ponudbe pod »Lepe stanovanje« na ogl. odd. Jutra. 19081-21a

Sobe išče

Vsaka beseda 50 par, davek 3 Din, za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 12 Din.

Solnčno sobo

rahitim takoj. Mala priloženost za kuhanje zaželena. Ponudbe pod »Mirno« na ogl. odd. Jutra. 19117-23a

K. B. S.

Vrni se vse dobro. 18795-24

»VII.«

Spet doma. Pridi kmalu. Težko Te pričakujem. 19085-24

Oskrbo

za 14-letnega srednješolca iščem v Ljubljani. Najraje pri družini profesorja. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Gimnazija«. 18635-23a

Izgubljeno

Beseda 1 Din, davek 3 Din, za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Od Celja do Mozirja

sem izgubil v nedeljo kapo od avto-kolesa Opel. Pošten najditelj naj isto odda proti nagradi podružnici Jutra v Celju. 19119-28

Dragocenosti

Beseda 1 Din, davek 3 Din, za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Vsakovrstno zlato kupuje po najvišjih cenah

ČERNE - julevir Ljubljana. Wolfova ulica

Dopisi

Vsaka beseda 2 Din, davek 3 Din, za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 20 Din.

K. B. S.

Vrni se vse dobro. 18795-24

»VII.«

Spet doma. Pridi kmalu. Težko Te pričakujem. 19085-24

Glasbila

Klavir zelo dobro ohranjen, malo rabljen, ugodno naprodaj. Pojasnila Subičeva 3-I, desno. 19121-26

Od Vas je odvisno, da imate obliko vedno kot novo

zato jo pustite redno kemično čistiti ali barvati v tovarni

JOS. REICH

Ljubljana Poljanski nasip 4-6 Pralnica Svetolokanica

PREMOG

KOKS - DRVA audi

I. Pogačnik

BOHORICEVA 5 Telefon 20-59 Postrežba brezhubna

SREBRO, DRAGE KAMNE

in vsakovrstno ZLATO kupuje po najvišjih cenah

JOS. EBERLE

Ljubljana, Tyrševa 2 palača hotela »Slona«

SPORT

Dve veliki veslaški tekmi in še kaj

(Nekaj pripisov k pretekli sportni nedelji)

V nedeljskem sportnem sporedu sta vidno mesto zavzemali dve veliki veslaški prireditvi, za katero panogo pa pri nas doma v zadnjih letih ni posebnega zanimanja in smo zato tudi poročila o nedeljskih prireditvah v njej, o oni v Zagrebu in o oni v Beogradu, odložili za današnjo številko. Na Savi pri Zagrebu so tekmovali za veslaško prvenstvo banovine Hrvatske, na kateri so največje uspehe dosegli veslači iz Šibenika. Najbolj razburljiva je bila borba v osmerih, ki se je nazadnje v samem finishu končala z zmago šibeniške Krke.

V Beogradu so imeli posebno veslaško prireditev za prvenstvo Podunavja, na kateri so startala tudi nekatera madžarska moštva. Nastopila so v treh disciplinah in v dveh zmagala, v eni pa izgubila. Dirko osmercev je dobil VK Beograd pred Bobom.

Med nogometnimi rezultati je treba za beležiti senzacijo iz kvalifikacijskih tekem za vstop v srbsko ligo, ki so jo imeli v Pančevu. Tamkaj je namreč gostoval Skopski sportni klub proti drugemu finalistu Jugoslaviji iz Jabuke in izgubil z 2:4 (0:0). Domačini so zmago odločili torej šele v drugem polčasu, vendar je bila tudi tedaj popolnoma zaslužena — zaradi boljše fizične kondicije moštva. Jugoslavija bo šla na revanšo tekmo prihodnjo nedeljo v Skopje in ni izključeno, da ji bo uspelo obratiti dokončno zmago.

V Subotici sta Vojvodina iz Novega Sada in Bačka odigrali tekmo za dunavski pokal, ki se je končala s 4:2 (2:2) v korist Novosađčanov. S to zmago je Vojvodina dokončno zasedla prvo mesto v tem tekmovalstvu.

V soboto zvečer so madžarski plavalci, ki so konec preteklega tedna gostovali proti Viktoriji na Sušaku, nastopili proti domačinom še v drugem delu tega mednarodnega dvoboja. Rezultati tega srečanja so prav tako dokazali odlično formo madžarskih gostov, le v stafeti na 4x200 m

prosto je Viktorija z odličnim časom 9:30.6 zasedla edino prvo mesto večera. Podrobno bi bilo omeniti naslednje izide: na 200 m prosto: 1. Elemeri (B) 2:15, 2. Veghaz (B) 2:15.8, 3. Defilipis (V) 2:18.4, 4. Curtini (V) 2:19.8.

100 m hrbtno: 1. Galambos (B) 1:12.5, 2. Vidmar (V) 1:16, 3. Sabljic (V) 1:20. 200 m prsno: 1. Fabjan (B) 2:46.9, 2. Grkinic (V) 2:52.4, 3. Kohn (V) 2:56.2, 4. Kovacic (V) 3:03.

V stafeti so bili prvi domačini s časom 9:30.6, gosti pa so zaostali do 9:39.4. Najboljši čas v sušaški stafeti je imel Defilipis z 2:18.

V waterpoo so gosti zmagali s 7:2 (4:2).

Razen na Sušaku sta bila v nedeljo še dva manjša pavalna medklubna dvoboja, in sicer v Beogradu med Bobom in Brđjaninom, v katerem so Bobovci s skoraj 20 točkami razlike zmagali nad svojimi krajevnimi rivali. Med tekmovalci je bilo videti nekaj odličnih juniorjev. Drugi pavalni dvoboj je bil v Somboru med plavalci tamkajšnjega Sportnega združenja in SK Palica iz Subotice, ki so ga domačini z ogromno premočjo (68:27 točkam) odločili zase. Doseženi rezultati ustrezajo povprečni formi plavalcev obeh klubov.

Hrvatski in srbski atletski savez, ki sta se dogovorila za atletski dvoboj v dnevih 24. in 25. avgusta v Zagrebu, se zdaj ne moreta zediniti za spored tekmovalca. Srbi hočejo iz sporeda črtati tri olimpijske discipline in uvrstiti eno, ki ni na nobenem mednarodnem tekmovalju razen na balkan. Te discipline so črtali seveda zaradi tega, ker računajo, da bodo v njih izgubili preveč točk. Ker gre za to, da bi oba saveza ugotovila dejanske sile svojih atletov, zastopajo Hrvati stališče, da naj se dvoboj izvede samo s popolnim sporedom, ali pa se mora dovoliti tudi HAS, da s svoje strani črta one discipline, v katerih on nima izgledov na uspeh. Kako bodo to vprašanje rešili, bomo še pisali.

Sportni dan v Krškem

bo v nedeljo 11. avgusta s pestrim sporedom

Velika in zanimiva sportna prireditev bo v nedeljo 11. avgusta t. l. v Krškem. Spored bo nad vse pester in privlačen. Že dopoldne ob 9. bo na prijaznem igrišču domačega sportnega kluba atletski miting, na katerega so povabljeni priznani mladi in agilni sportniki spodnjega Posavja ter iz Kostanjevce. Za stafeto, ki bo šla po mestu ob pol 12., so se že pričeli prvi treningi. Šahovska sekcija je povabila na boj nekatere izvrstne mojstre. Srečali se bodo ob 14. na senčnatem vrtu g. Jermana.

Glavna točka dneva pa bo velika kolesarska dirka na 80 km dolgi progi s startom in ciljem v Krškem. Sportniki kolesarji se vabijo, da se prijavijo do 8. Krškemu sportnemu klubu v Krškem. Pripravljena so lepa darila. Nagrade bodo razdelili na vrtu g. Križmana, kjer bo vse preskrbljeno za prijeten odhiti in pravo sportno zabavo.

Razpis

Kolesarskega prvenstva Slovenije na dan 11. avgusta za seniorje in juniorje

Slovenska kolesarska zveza v Ljubljani razpisuje zvezno cestno kolesarsko prvenstvo Slovenije za nedeljo dne 11. avgusta t. l. za prvorazredne (A kategorija) in juniorske (B kategorija) dirkače. Prvorazredni dirkači bodo vozili na progi Ljubljana—Celje—Ljubljana (148 km), juniorski pa na progi Ljubljana—Trojane—Ljubljana (78 km). Start prvorazrednih dirkačev bo v Ljubljani na Tyrševi cesti (pri gostilni Kačič) točno ob 6. juniorjev tudi tam ob 7. Cilj za obe skupini bo okrog od 9. do 11. na istem mestu. Nagrade prejme prvih pet plasiranih iz glavne kategorije in prvih osem iz juniorske kategorije.

Splošna navodila

Pravico nastopa imajo vsi dirkači, člani kolesarskih klubov ljubljanske, mariborske in slovenske kolesarske zveze.

ALCOSO

odlična

britvica za britje

Vas bo zadovoljila

DOBI SE

v vseh boljših trgovinah.

Varujte se potvorb.

GLAVNO SKLADIŠČE:

E. LEVER

Beograd — poštini predal 284

Iz življenja na deželi

Iz Krškega

Kr.— Sokolsko društvo v Krškem bo imelo v nedeljo 18. avgusta ob 15. veliko tombolo na sejmšču v Krškem. Pripravljenih ima 20 prvorazrednih dobitkov kot tombole, med temi 6 moških in 2 ženski koleti in nad 200 manjših dobitkov. V primeru slabega vremena bo tombola 25. avgusta.

R A D I O

Torek, 30. Julija

Ljubljana 7: Jutrnji pozdrav, napovedi, poročila. — 7.15: Veseli zvoki (plošče). — 12: Glasbene slike (plošče). — 12.30: Poročila, objave, napovedi. 13.02: Orglice in harmonika (g. Stanko Avgust in Franc Petan). — 14: Poročila. — 19: Napovedi, poročila. — 19.20: Nac. ura: Civilna mobilizacija vas! — 19.40: Objave. — 20: Deset minut zabave. — 20.10: Ali mine jecjanje samo ob sebi (g. Vilko Mazi). — 20.30: Akademski pevski kvartet. — 21.15: Pevski koncert gđ. Karle Šiehanove. — 22: Napovedi, poročila. — 22.15: Stiri fante.

Beograd 1940: Koncert komorne zbor. — 20.10: Godalni kvartet. — 21.30: Violinske skladbe. — 22: Plošče. — Zagreb 17.45: Ruske romane. — 20.30: Koncertni večer. — Praga 18.25: Godba na pihala. — 19.05: Zvočna igra. — 20.30: Sonate za violino in klavir. — 21.20: Plošče. — 22: Koncert češke glasbe. — Berlin 19.15: Pester glasbeni spored. — 21.15: Mali orkester. — 23.10: Nočna oddaja. — Rim 19.15: Komorni koncert. — 20.30: Poljudne pesmi in napevi. — 21.15: Vokalni simfonični koncert. — 23.15: Ples.

Postani in ostani član

Vodnikove družbe!